

PIĄTEK-NIEDZIELA
102-04|12|2022|

DZIENNIK ELBLĄSKI

WEEKEND

PROGRAM TELEWIZYJNY
W ŚRODKU GAZETY
SPONSORUJE DLA PAŃSTWA

FALKON
CENTRUM BUDOWLANE
ELBLĄG, UL. MALBORSKA 52

VOX

23322see1-B-K

WYSZLIŚMY Z KONKRETNĄ PROPOZYCJĄ.
100 MILIONÓW ZŁOTYCH LEŻY NA STOLE
– MÓWI WICEMINISTER AKTYWÓW
PAŃSTWOWYCH ANDRZEJ ŚLIWKA,
Z KTÓRYM O PRZYSZŁOŚCI PORTU
W ELBLĄGU ROZMAWIALIŚMY PODCZAS
VI KONGRESU PRZYSZŁOŚCI.

100 MILIONÓW NA PORT W ELBLĄGU LEŻY NA STOLE

SPORT W ELBLĄGU

CENNE ZWYCIĘSTWO
STARTU ELBLĄG \15

BASKETBALL NADAL
LIDEREM \16

GŁOSOWANIE NA
NAJPOPULARNIEJSZYCH
SPORTOWCÓW TRWA!
LISTA NOMINOWANYCH NA
WWW.DZIENNIKELBLASKI.PL

MOTOMIKOŁAJE
ZNÓW POMOGĄ \12

SZALONE MAŁOLATY
SIĘGNĘŁY PO ZŁOTO \6

VI KONGRES PRZYSZŁOŚCI
ZA NAMI \12-13

SĄ ZARZUTY DLA BYŁEGO
PRACOWNIKA CHARONA \14

JUŻ DZIŚ SPECJALNY DODATEK SAMORZĄDOWIEC 2022

VI KONGRES
PRZYSZŁOŚCI

ISSN 0137-9127

9 770137 912156

4 8

MOTOMIKOŁAJE ZNÓW POMOGĄ

RAZ W ROKU ŚCIAGAJĄ KOMBINEZONY I ZAKŁADAJĄ SZATY MIKOŁAJÓW, SKRZATÓW CZY TEŻ ELFÓW I WYJEŹDŻAJĄ NA MOTOCYKLACH W TEREN, ABY OBDAROWAĆ ŚWIĄTECZNYM UPOMINKIEM TYCH NAJGRZECZNIEJSZYCH I NAJBARDZIEJ POTRZEBUJĄCYCH.

W tym roku Motomikołaje z Elbląga i okolic już piętnasty raz odwiedzają dzieci w szpitalach i placówkach opiekuńczych. Motomikołaje spotkają się 4 grudnia o godzinie 10 na dziedzińcu wewnętrznym Muzeum Archeologiczno-Historycznym. Zaplanowane zostały m.in. konkursy i ognisko. O godzinie 12 motocykliści wyruszą spod muzeum do placówek opiekuńczo-

W minioną niedzielę odbyło się pakowanie prezentów

-wychowawczych, DPS-u dla Dzieci Zgromadzenia Sióstr św. Jadwigi, oddziału dziecięcego w Wojewódzkim Szpitalu Zespolonym oraz oddziału dziecięcego w Szpitalu Miejskim na ul. Komeńskiego. Dzieci otrzymają m.in. słodycze i artykuły szkolne, chemię, kosmetyki i pościel. DPS przy Kasprzaka otrzyma specjalistyczną żywność

oraz chemię. Do 29 listopada na świąteczną pomoc dla potrzebujących dzieci zebrano już ponad 17 tys. zł. Wciąż jednak można jeszcze wspomóc motomikołajową akcję na zrzutce stworzonej w internecie.

— W planie imprezy przewidujemy dwa konkursy na najpiękniejszy strój oraz przystrojenie pojazdu, ale też ognisko, więc prosba

o zabranie kielbasek we własnym zakresie. Czas przedświąteczny to dobra okazja, żeby się zintegrować i podsumować kolejny sezon motocyklowy, po prostu miło spędzić czas, a przy okazji zrobić bezinteresownie coś dobrego. O godzinie 12 rusza parada ulicami miasta, aby przekazać dzieciom przygotowane prezenty — informu-

je Patrycja Patynka, która od 2016 roku koordynuje motomikołajkową akcję.

I dodaje: — Dlaczego to robimy? To już kolejny rok, jak jedziemy do dzieciaków, one nas znają i naprawdę czekają. Ich uśmiechy i uściski są nagrodą za wszystkie trudy związane z tak dużą akcją. Ważne dla nas jest też, aby wspomóc chociaż trochę wychowawców, którzy na co dzień borykają się z różnymi trudnościami. Chcemy podziękować każdej firmie i każdej osobie, która nas wsparła, bo to bardzo wiele dla nas znaczy, daje impuls do dalszego działania. Zbiórka trwa nadal, więc jeżeli ktoś chciałby nas wesprzeć — zapraszamy. Jeśli ktoś chciałby pomóc nam w realizacji tej misji, zachęcamy do wpłacania nawet drobnych pieniędzy na naszą zrzutkę. Cały dochód ze zbiórki jest przeznaczony na potrzeby dzieci. **EWELINA GULIŃSKA**

POGODA NA WEEKEND PIĄTEK

Zachmurzenie umiarkowane. Temperatura maks.: -3°C Temperatura min.: -4°C

SOBOTA

Przelotne opady śniegu. W ciągu dnia: Temperatura maks.: -2°C Temperatura min.: -4°C

NIEDZIELA

Przelotne opady śniegu. W ciągu dnia: Temperatura maks.: 1°C Temperatura min.: -2°C

W TYM WYDANIU MIĘDZY INNYMI:

- Chcą zebrać 10 tysięcy podpisów \4
- Nie żyje Jerzy Kwietniewski \4
- Elżbieta Gelert: Chcąc pomóc mieszkańcom, trzeba z nimi rozmawiać \5
- Szalone Małolaty sięgnęły po złoto \6
- Program TV \7-10
- Geopolityczne szachy \12
- Do tanga trzeba dwojga \12
- Nie można dzielić samorządów \13
- Rozwój wymaga kreatywności \13
- Są zarzuty dla byłego pracownika Charona \14
- Ogłoszenia \14
- Cenne zwycięstwo Startu Elbląg \15
- Mlexer stracił pierwszy punkt \15
- Basketball nadal liderem \16

W ŚRODĘ TARGI SENIORA

Podczas targów zaprezentują się przedstawiciele następujących dziedzin: zdrowie, sport i rekreacja, kulinaria, uroda i styl, kultura i nauka, prawo i finanse, pasje i zainteresowania, nowe technologie i multimedia. Jak zawsze targi będą okazją, aby seniorzy mogli skorzystać z porad specjalistów z zakresu prawa, zdrowia, urody, a także z bezpłatnych badań. W programie targów, oprócz stoisk, znajdzie się otwarta scena, na której odbędą się prelekcje oraz prezentacje seniorskich zespołów artystycznych. Targi Seniora pod nazwą „Teraz My!” odbędą się już w środę 7 grudnia w godzinach 10-14 w CSE „Światowid” w Elblągu.

KOLEJNY FINAŁ WOŚP PRZED NAMI

W NIEDZIELĘ 29 STYCZNIA PO RAZ 31. ZAGRA W ELBLĄGU WIELKA ORKIESTRA ŚWIĄTECZNEJ POMOCY. W TYM ROKU PRZYŚWIECA JEJ HASŁO „CHCEMY WYGRAĆ Z SEPSĄ! GRAMY DLA WSZYSTKICH – MAŁYCH I DUŻYCH”.

Połączymy wszystkie nasze siły samorządowe i pozasamorządowe, aby Wielka Orkiestra po raz kolejny zagrała w Elblągu — zapowiada Witold Wróblewski, prezydent Elbląga.

Sztab główny będzie mieścił się w Ratuszu Staromiejskim, a na Starym Mieście tradycyjnie już stanie scena główna.

— Tam będą koncerty, licytacje i całe centrum dowodzenia — informuje szef

elbląskiego sztabu WOŚP, Adam Krause.

I dodaje: — Zapraszamy wszystkich ludzi dobrej woli do tego, aby zostali wolontariuszami — jeśli ktoś chciałby włączyć się w Wielką Orkiestrę Świątecznej Pomocy, to zachęcamy przede wszystkim do tego, aby w dniu finału kwstować na ulicach miasta.

— Potrzebujemy też sponsorów. Orkiestra jest przedsięwzięciem, które wymaga środków finansowych. Przede wszystkim na dedykowane elbląskie gadzety, które Elbląg produkuje co roku. W tym roku prosimy też o pomoc przy organizacji Świątelka do Nieba. Czasy są trudne, ale marzy nam się, abyśmy Świątelkiem do Nieba w sposób tradycyjny zakończyło finał. Mamy nadzieję, że znajdzie się jakiś sponsor, który nam to światelko pomoże zorganizować — przekazuje Adam Krause.

Celem kolejnej zbiórki WOŚP jest zakup sprzętu do szybkiej identyfikacji bakterii, którymi zakażenie może doprowadzić do sepsy. Jak informuje WOŚP, po raz pierwszy w historii Orkiestry zakupione urządzenia posłużą nieokreślonej grupie wiekowej pacjentów, ale wszystkim, którzy tego sprzętu będą potrzebować.

Za pieniądze zebrane podczas 31. finału WOŚP planuje zakupić urządzenia do identyfikacji mikroorganizmów metodą spek-

trometrii masowej typu Maldi TOF, analizatory do diagnostyki molekularnej typu multiplex PCR do identyfikacji mikroorganizmów wraz z oznaczeniem lekooporności, analizatory do wykrywania produktów amplifikacji bakterii, grzybów oraz określania mechanizmów oporności z zastosowaniem technologii rezonansu magnetycznego, zautomatyzowane systemy posiewów próbek mikrobiologicznych, systemy do automatycznego oznacza-

nia lekowrażliwości metodą mikrorozcińczeń i komory laminarne do laboratoriów mikrobiologicznych.

Dlaczego walka z sepsą?

— Sepsa to zespół objawów wywołanych przez niekontrolowaną, gwałtowną reakcję organizmu na zakażenie. W przebiegu sepsy w ciągu kilku godzin może dojść do niewydolności wielonarządowej, wstrząsu i śmierci. Jak wynika z najnowszych badań, w skali globalnej sepsa jest przyczyną 20 proc. wszystkich zgonów. Według Światowej Organizacji Zdrowia w 2017 roku sepsa wystąpiła u 49 milionów ludzi na świecie, a 11 milionów zmarło z jej powodu. Prawie połowa zachorowań dotyczyła dzieci (około 20 milionów), a w populacji do piątego roku życia sepsa była przyczyną 2,9 miliona zgonów — wyjaśnia WOŚP.

EWELINA GULIŃSKA

WYDAWCA
GRUPA WM Sp. z o.o.
ul. Tracka 5,
10-364 Olsztyn

REDAKTOR NACZELNY
Maciej Matera

ZASTĘPCA REDAKTORA NACZELNEGO
Kamila Kornacka
k.kornacka@dziennikelblaski.pl

REDAKTORZY WYDANIA
Kamila Kornacka
Ewelina Gulińska
Agata Tupaj
Jerzy Kuczyński
k.kornacka@dziennikelblaski.pl
e.gulinska@dziennikelblaski.pl
a.tupaj@dziennikelblaski.pl
j.kuczynski@dziennikelblaski.pl

WYDANIE ONLINE
internet@gazetaolsztynska.pl
89 539 74 83

GAZETA OLSZTYŃSKA.PL
redakcja@gazetaolsztynska.pl
tel. 89 539 74 83

PRENUMERATA E-WYDAŃ
prenumerata@gazetaolsztynska.pl
89 539 76 63

DZIENNIKELBLASKI.PL
82-300 Elbląg, ul. Rybacka 35
tel. 55 236 18 02
gazeta@dziennikelblaski.pl

REKLAMA W ELBLĄGU
82-300 Elbląg, ul. Rybacka 35
tel. 55 236 18 02
reklamy@dziennikelblaski.pl

Elwira Kowalska
tel. 604 408 305

DRUK
Drukarnia Prasowa
GRUPA WM Sp. z o.o.
Olsztyn, ul. Tracka 7
tel. 89 539 74 21

100 MILIONÓW LEŻY NA STOLE

ZA NAMI WYJĄTKOWE WYDARZENIE, KTÓRE DZIENNIK ELBLĄSKI MIAŁ PRZYJEMNOŚĆ WSPÓŁORGANIZOWAĆ. MOWA O VI KONGRESIE PRZYSZŁOŚCI. JEDNYM Z WAŻNYCH TEMATÓW PORUSZANYCH PODCZAS TEGOROCZNEGO SPOTKANIA BYŁA PRZYSZŁOŚĆ PORTU W ELBLĄGU. O TYM, CO DALEJ Z KONKRETNĄ RZĄDOWĄ PROPOZYCJĄ, OPOWIEDZIAŁ NAM WICEMINISTER AKTYWÓW PAŃSTWOWYCH ANDRZEJ ŚLIWKA.

KAMILA
KORNACKA
k.kornacka@
dziennikelblaski.pl

24 listopada w Centrum Szkoleniowo-Konferencyjnym Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie spotkały się osoby, którym przyświeca wspólny cel — rozwój naszego regionu i rozwój całej Polski.

Podczas uroczystego otwarcia VI Kongresu Przyszłości głos zabrał wiceminister aktywów państwowych Andrzej Śliwka, który powiedział: — Cieszę się, że takie inicjatywy mają miejsce w naszym województwie. Pochodzę z jego zachodniej części i choć z Olsztynem jestem trochę związany, bliżej mi do Elbląga czy Pasłęka, to rozmawiając o przyszłości, musimy rozmawiać o całym województwie — jednakowo o Warmii, Mazurach i Żuławach, które są często w tych dyskusjach pomijane.

— Cieszę się, że dzięki dobrej organizacji tak ważne wydarzenia mają miejsce w stolicy naszego województwa i możemy rozmawiać o przyszłości, a przyszłość województwa warmińsko-mazurskiego jest warta uwagi — w ostatnim czasie — na przestrzeni ostatniego roku — z Programu Inwestycji Strategicznych do województwa warmińsko-mazurskiego trafiło blisko 3 miliardy złotych pod niezbędne inwestycje prorozwojowe, infrastrukturalne — takiego zastrzyku finansowego w wolnej Polsce jeszcze nie było — mówił wiceminister aktywów państwowych Andrzej Śliwka.

— Jest też Fundusz Dróg Samorządowych — to kwota blisko 200 milionów złotych dla gmin, które mogły wydrukować pieniądze z myślą o przyszłości, bo rozwój infrastruktury to przyszłość — dodał.

I zaznaczył: — Ale to jest dopiero początek, bo czeka-

Andrzej Śliwka, wiceminister aktywów państwowych: — Przekop Mierzei Wiślanej jest inwestycją, która dla Elbląga jest wielką szansą — impulsem do rozwoju gospodarczego, ale zarówno kwestie związane z pogłębieniem toru wodnego, jak i niezbędną infrastrukturą, która powinna zostać wykonana w porcie, muszą zostać skorelowane

ją nas duże wyzwania — to kwestie związane chociażby z możliwościami, które dał nam przekop Mierzei Wiślanej — rozwojem portu w Elblągu — IV portu RP, który doprowadzi do tego, że polscy przedsiębiorcy — zarówno ci państwowi,

jak i prywatni, będą mieli nowe okno na świat i możliwości rozwoju.

100 MILIONÓW NA PORT

W rozmowie z wiceministrem aktywów państwowych Andrzejem Śliwką dopytaliśmy o to, jak to-

czy się dialog prowadzony z elbląskim samorządem w sprawie rozwoju portu w Elblągu i prowadzącego do niego 900-metrowego odcinka toru wodnego, który trzeba pogłębić, żeby miasto i region mogły w pełni korzystać z możli-

wości, jakie daje otwarty we wrześniu kanał przez Mierzę Wiślaną.

— Przekop może bardzo wpłynąć na rozwój Elbląga i okolic, ale pozostała kwestia dotycząca doprowadzenia do tego, by port morski w Elblągu w pełni

korzystał ze swojego potencjału. Niestety w tym momencie jest to spółka komunalna. Mówię niestety, nie dlatego, że z zasady jestem przeciwnikiem takiego rozwiązania, ale jesteśmy w sytuacji, w której miasto nie ma środków, by zainwestować i przeprowadzić w porcie niezbędne modernizacje. Wyszliśmy więc z konkretną propozycją, która miała na celu dokapitalizowanie spółki kwotą 100 milionów złotych pod te niezbędne inwestycje, które teraz leżą w kompetencji portu, a ten nie ma na to środków — mówił Andrzej Śliwka.

Wiceminister aktywów państwowych wspominał o spotkaniu z prezydentem Elbląga Witoldem Wróblewskim, które na przełomie lipca i sierpnia odbyło się w Ministerstwie Aktywów Państwowych. Ostatnie spotkanie przedstawicieli samorządu i rządu w sprawie portu odbyło się w drugiej połowie listopada.

— Spotkaliśmy się z panem posłem Leonardem Krasulskim i wiceministrem infrastruktury Markiem Gróbarczykiem, wiceprezydentem Elbląga Januszem Nowakiem i sekretarzem Arturem Zielińskim. Umówiliśmy się, że przedłożymy list intencyjny — informował nas podczas Kongresu Przyszłości wiceminister aktywów państwowych Andrzej Śliwka.

— Mam nadzieję, że odpowiedzialność względem elblążan i miasta doprowadzi do tego, że władze miasta zrozumieją, że działania związane zarówno z przekopem Mierzei Wiślanej, pogłębieniem toru wodnego, jak i rozwojem portu w Elblągu są racją stanu naszego regionu i skłonią się do tego, że te 100 milionów złotych, które leżą na stole, zostanie wzięte, bo to jest działanie na rzecz elblążan — podsumował Andrzej Śliwka.

Wiceminister aktywów państwowych Andrzej Śliwka odpowiedział na nasze pytania w wirtualnym studio VI Kongresu Przyszłości

Po więcej informacji z VI Kongresu Przyszłości zapraszamy na strony 12-13.

CHCĄ ZEBRAĆ 10 TYSIĘCY PODPISÓW

TERMIN ZBIERANIA PODPISÓW POD INICJATYWĄ REFERENDALNĄ MIJA 6 STYCZNIA 2023 ROKU. OBECNIE ZEBRANO JUŻ PONAD 2700. ZDANIEM REMBELSKIEGO NIE MA ZAGROŻENIA, ABY NIE ZEBRAĆ WYMAGANEJ LICZBY PODPISÓW W PRZEWIDZIANYM OKRESIE.

60 dni od dnia wpłynięcia powiadomienia to ustawowy czas na zebranie podpisów od mieszkańców, którzy chcą poprzeć inicjatywę referendalną. Ten termin mija 6 stycznia 2023 roku. Inicjatorzy referendum potrzebują zebrać około 9,5 tysiąca podpisów, aby inicjatywa referendalna okazała się skuteczna. Jeśli uda im się zebrać się

wymaganą ilość podpisów, komisarz wyborczy ogłosi termin przeprowadzenia referendum. Stefan Rembelski poinformował, że Grupa Referendalna planuje jednak zebrać minimum 10 tysięcy podpisów. — Liczba zebranych podpisów przekroczyła 2700 (stan na 26.11). Policzono 193 pełne listy. Te niepełne zostawiliśmy sobie na deser. Formuła zbierania podpisów pozostaje bez zmian. Nie widzimy zagrożenia w tym, aby nie zebrać wymaganej liczby podpisów. Odnotowaliśmy wzrost liczby podpisów w odniesieniu tydzień do tygodnia, a szczyt jest jeszcze przed nami — przekazał Stefan Rembelski.

EPWIK NIE NA SPRZEDAŻ?
Podczas jednej z konferencji prasowych Rembelski omówił uwagi Grupy Referendalnej w sprawie projektu budżetu Elbląga

Odnotowaliśmy wzrost liczby podpisów w odniesieniu tydzień do tygodnia, a szczyt jest jeszcze przed nami — zapowiada Rembelski

i zapowiedział, że jego niedoszacowanie może mieć bardzo daleko idące skutki. Jego zdaniem władze miasta będą chciały załatać dziurę w budżecie poprzez prywatyzację Elbląskiego

Przedsiębiorstwa Wodociągów i Kanalizacji. — Dziura, która powstanie w budżecie, będzie trudna do zasypiania. W tym kontekście przewidziane są bardzo prawdopodobne wydarzenia — a mam informację z dwóch niezależnych źródeł, że dojdzie do prywatyzacji Elbląskiego Przedsiębiorstwa Wodociągów Miejskich i Kanalizacji. Prace analityczne trwają — mówił podczas spotkania z mediami Rembelski. Z pytaniami zwróciliśmy się do Elbląskiego Przedsiębiorstwa Wodociągów i Kanalizacji i do Urzędu Miejskiego w Elblągu. — Współce nie są prowadzone ani planowane żadne działania zmierzające w kierunku prywatyzacji Elbląskiego Przedsiębiorstwa Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. w Elblągu. Wszelkiego rodzaju spekulacje nie mają potwier-

dzenia w rzeczywistości — przekazał Marek Misztal, prezes zarządu spółki EPWiK. Do sprawy odniósł się też Witold Wróblewski, prezydent Elbląga. — Informacje o rzekomych przygotowaniach do sprzedaży udziałów w spółce EPWiK są kompletną bzdurą. Po raz kolejny pan Rembelski używa kłamstw, które nie są poparte żadnymi dowodami. Nie ma i nigdy nie było takich planów. Nie po to prowadzimy w EPWiK najdroższą w historii miasta inwestycję, związaną z oczyszczalnią ścieków czy wcześniej z kompleksowym zabezpieczeniem mieszkańców w wodę, aby ten majątek sprzedać. Informacje, które są wysane z palca, mają jedynie na celu wzbudzić niepokoje wśród mieszkańców. Zastanawiam się, co jeszcze wymyśli pan Rembelski w prowadzonej

przez siebie kampanii, aby zaistnieć w opinii publicznej — skomentował Wróblewski. I dodał: — Co do kwestii budżetowych, to trudno nawet odnieść się do tych zarzutów. Raz jeszcze pragnę podkreślić, że budżet na rok przyszły jest zbilansowany i nie zakłada zaciągania żadnych nowych zobowiązań. W poniedziałek na debacie budżetowej była okazja dla mieszkańców, aby wyrazić swoje zdanie na temat projektu. Pan Rembelski jakoś nie miał odwagi przyjść na merytoryczną dyskusję. — Wzywam więc pana, wiecznego kandydata, który próbuje ugrać swój kapitał polityczny na nieprawdziwych informacjach, do zaprzestania ich rozpowszechniania i do publicznego sprostowania swoich kłamstw — zaapelował na koniec prezydent Elbląga.

EWELINA GULIŃSKA

TEŻNIA SOLANKOWA ZOSTANIE WYBUDOWANA W PARKU TRAUGUTTA

WŁADZE MIASTA SZUKAJĄ JUŻ WYKONAWCY. MIESZKAŃCY ZASTANAWIAJĄ SIĘ ZA TO, CZY TO DOBRY MOMENT NA TAKIE INWESTYCJE, CHOCIAŻ WIELE PRZYJNAJE, ŻE POMYSŁ IM SIĘ PODOBA.

Najpierw była propozycja, następnie plan, by tęźnia powstała w parku przy ul. Giernków, później w Bażantarni, a teraz lokalizację tęźni solankowej wyznaczono w parku Traugutta. Miasto szuka

wykonawcy, a na realizację zadania przeznacza 400 tysięcy złotych. Zakres zamówienia obejmuje budowę tęźni solankowej w formie altany, przyłącza elektrycznego, oświetlonej ścieżki pieszej, małej architektury w postaci ławek parkowych, koszy na śmieci i latarni, naprawę terenów zielonych uszkodzonych w trakcie realizacji tęźni. Potencjalny wykonawca na zrealizowanie zadań będzie miał pięć miesięcy. Termin składania ofert mija 15 grudnia 2022 roku. Przypomnijmy — w grudniu 2021 Klub Radnych Koalicji Obywatelskiej opo-

W parku Traugutta w Elblągu ma powstać tęźnia solankowa. Tak będzie wyglądać

wiedział o dwóch swoich propozycjach do budżetu Elbląga na 2022 rok. Były to budowa tęźni solankowej i stworzenie minifigu-

rek Piekarczyka. — Zależy nam na tym, by wprowadzać w życie takie projekty, które służą mieszkańcom, a przede wszystkim ich bezpieczeństwu i zdrowiu — mówi-

ła wówczas Małgorzata Adamowicz. I wyjaśniała: — Korzystanie z tęźni solankowej ma duży wpływ na nasze samopoczucie, ale pomaga też przy chorobach układu krwionośnego czy oddechowego, jest też niezwykle pomocne dla osób, które przebyły Covid-19. Dzięki temu projektowi będzie można przyjść, pooddychać świeżą solanką i wzmocnić swoje zdrowie. Co o planowanej inwestycji sądzą mieszkańcy i mieszkanki Elbląga? — Super! To znak, że nasze miasto się rozwija i pamięta o swoich mieszkańcach — komentuje jedna z elblążanek. — Najpierw niech wyremontują chodnik w parku przy ulicy Mickiewicza — nie daje się po nim chodzić przez wystające kamienie i duże dziury. Jak tam spacerować? — pyta kolejna. Następny mieszkaniec zastanawia się za to, czy to dobry moment na takie inwestycje. — Żyjemy w ciężkich czasach, nie wiem, czy są odpowiednie na rozpoczęcie właśnie tego typu inwestycji — stwierdza. A na odpowiedź nie musi czekać długo: — Nie można sobie przecież wszystkiego odmawiać, czasy może i są ciężkie, ale o zdrowie i dobre samopoczucie ludzi nadal trzeba dbać — puentuje kolejny elblążanin. **KK**

NIE ŻYJE JERZY KWIETNIEWSKI

Nie żyje powstaniec warszawski Jerzy Kwietniewski, miał 91 lat. Por. Jerzy Kwietniewski ps. „Siwy” w sierpniu 1944 roku pełnił funkcję łącznika na Bielanych. Był w Zawiszakach, najmłodszej grupie Szarych Szeregów. Razem z oddziałem, do którego trafił, przeprowadził powstańców do Puszczy Kampinowskiej. W czasie powstania warszawskiego został ranny w obie nogi. Po 1945 zamieszkiwał z rodzicami w Łodzi, później uczęszczał do jednej z tczewskich szkół, a następnie kontynuował naukę w Technikum Budowy Maszyn w Elblągu, gdzie zamieszkał. Bohatera pożegnała m.in. Anna Szczepańska, prezes Stowarzyszenia im. gen. bryg. Bolesława Nieczuja-Ostrowskiego: — Uczyłeś moje dzieci strzelać, bo zawsze powtarzałeś, że muszą wiedzieć, jak i do kogo. Opowiadałeś historie żołnierzy, by wiedzieli, czym jest flaga, którą noszą na ramieniu. Kiedy dostałam „gwiazdki”, powtarzałeś, że WP ma oficera godnego wartości, o które walczyłeś Ty i Twoi koledzy. Chciałeś nauczyć mnie żeglować, bo podobno każdemu należy się chwila oddechu. Nie zdążyłeś, ale nauczyłeś mnie o wiele więcej. I za to dziękuję — przekazała.

KONDOLENCJE

Z wielkim smutkiem
przyjęliśmy wiadomość o śmierci

Pana

**Zdzisława
Gładczyńskiego**

wieloletniego pracownika administracji
naszej uczelni.

Rodzinie oraz Najbliższym

wyrazy głębokiego współczucia

składają
Rektor i pracownicy
Akademii Nauk Stosowanych w Elblągu

Pani

Ewie Chlebus

z powodu śmierci

Ojca

wyrazy szczerzego współczucia
i głębokiego żalu

składają
dyrekcja i pracownicy
Biblioteki Elbląskiej im. C. Norwida

CHCĄC POMÓC MIESZKAŃCOM, TRZEBA Z NIMI ROZMAWIAĆ

W 1984 ROKU UKOŃCZYŁA STUDIA PIEŁĘGNIARSKIE, A OD ROKU 1998 JEST DYREKTORKĄ WOJEWÓDZKIEGO SZPITALA ZESPOLONEGO W ELBLĄGU. ELŻBIETA GELERT W MIEŚCIE, KTÓRE STAŁO SIĘ JEJ DOMEM, JEST ZNANA DOSKONAŁE – NIE TYLKO ZE WZGLĘDU NA PRACĘ W SZPITALU, ALE PRZED E WSZYSTKIM Z UWAGI NA SWOJĄ DZIAŁALNOŚĆ POLITYCZNĄ.

Urodziła się w Gdańsku, studia pielęgniarstwa ukończyła na Wydziale Pielęgniarstwa Akademii Medycznej w Poznaniu, dyplomowe z zarządzania szpitalami w Szkole Zdrowia Publicznego Uniwersytetu Jagiellońskiego, a z zakresu ubezpieczeń zdrowotnych i społecznych w Szkole Zdrowia Publicznego Instytutu Medycyny Pracy w Łodzi. Pracowała na stanowiskach pielęgniarki oddziałowej, przełożonej i naczelnej w szpitalach we Fromborku, Bartoszycach i Elblągu oraz jako nauczycielka w liceum medycznym w Braniewie. W 1991 Elżbieta Gelert założyła w Elblągu pierwszy samorząd pielęgniarstwa – Okręgową Izbę Pielęgniarek i Położnych, której była sekretarzem w latach 1992-1993. Od 1996 do 1998 pracowała jako kierowniczka jednego z oddziałów

wydziału zdrowia Urzędu Wojewódzkiego w Elblągu, a od roku 1998 jest dyrektorką Wojewódzkiego Szpitala Zespołowego w Elblągu.

W latach 2002-2005 zasiadała w elbląskiej Radzie Miejskiej, w 2005 z ramienia Platformy Obywatelskiej wybrana została na senatora VI kadencji wokół elbląskim.

W 2006 starała się o fotel prezydenta Elbląga, ponownie jednak została elbląską radną, tracąc mandat senatora. Pięć lat później – w 2011 – uzyskała mandat poselski, w Sejmie VII kadencji zasiadała w Komisji Zdrowia. W roku 2013 postanowiła znów spróbować swoich sił w wyborach na prezydenta Elbląga, zajmując drugie miejsce spośród dziesiątki kandydatów. W drugiej turze zmierzyła się z kandydatem PiS Jerzym Wilkiem, który ostatecznie zasiadł w prezydenckim fotelu.

W 2015 ponownie uzyskała mandat poselski, w Sejmie VII kadencji była członkinią Komisji Zdrowia i Komisji Regulaminowej, Spraw Poselskich i Immunitetowych. W roku 2019 znów trafiła do Sejmu.

Warto też dodać, że Elżbieta Gelert została odznaczona Srebrnym i Złotym Krzyżem Zasługi, kolejno w latach 2001 i 2004.

— Od lat jest pani aktywna jako polityk, ale jak właściwie rozpoczął się ten ważny rozdział w pani życiu? Dlaczego polityka?

— Był to naturalny bieg życia. Niektórzy w swojej codzienności rozglądają się szerzej i widzą dla siebie

FOT. MICHAŁ KALBARCZYK

Dlaczego polityka? — Był to naturalny bieg życia. Niektórzy w swojej codzienności rozglądają się szerzej i widzą dla siebie obszary działania poza pracą zawodową. Chciałam i miałam potrzebę zrobienia czegoś dobrego dla dzieci, kobiet, naszego miasta, regionu, a nawet dla całej Polski — mówi Elżbieta Gelert

bie obszary działania poza pracą zawodową. Chciałam imiałam potrzebę zrobienia czegoś dobrego dla dzieci, kobiet, naszego miasta, regionu, a nawet dla całej Polski. Stąd naturalne zainteresowanie polityką, ponieważ, jak często podkreślam, ona ma największy wpływ na nasze życie i tu można działać na rzecz społecznej równowagi dla wszystkich.

— Jakimi celami przyświecają pani w codziennej działalności? Jakimi potrzebami naszego regionu — i nie tylko — dostrzega pani dziś? A jakie udało się zaspokoić w ciągu minionych lat?

— Gospodarcza struktura naszego miasta oraz lokalizacja w bliskości Trójmiasta naturalnie wyznacza pewne kierunki rozwoju. Patrząc na to, co stało się z przemyśłem w naszym mieście, wspominając chociażby elbląski Zamek, trzeba wyznaczać realne kierunki wykorzystujące nasz potencjał, godząc się jednocześnie z faktem, że nie każdy region będzie częścią dużej gospodarki.

Od lat funkcjonuje u nas port i trzeba nieustannie zabiegać oraz dbać o jego rozwój. Mamy także w Elblągu dobrą ofertę szkolnictwa wyższego. Uczelnie, które kształcą na kierunkach inżynierskich i z dziedzin medycznych, szkolnictwo zawodowe dostosowane do rozwijających się i istniejących branż w naszym regionie. Nie mogą także pominąć służby zdrowia w naszym mieście, która, mimo że nie jest doskonała, rozwija się, doskonali i oferuje dużo usług medycznych. Te

wszystkie czynniki decydują o jakości życia mieszkańców.

Oczywiście uważam, że wiele jest jeszcze do zrobienia i zdecydowanie opowiadam się za pozytywnym i perspektywicznym myśleniem o naszym mieście. Jednocześnie uważam, że już teraz mamy dużo miejskiego dobra. W mieście są zielone i rekreacyjne przestrzenie dla mieszkańców, mamy silne instytucje kultury, teatr, muzeum, galerię sztuki współczesnej, miejską orkiestrę kameralną, miej-

sca do aktywności fizycznej. To są nasze dobra.

Uważam jednak, że wciąż mamy bardzo duży i nie do końca wykorzystany potencjał turystyczny, społeczny i kulturalny, a jak wiemy, turystyka jest silną gałęzią gospodarczą.

Chcąc pomóc mieszkańcom, trzeba z nimi rozmawiać, wsłuchiwać się w ich potrzeby, propozycje i nie zatrzymywać się w pracy. To jest mój styl pracy. Zawsze staram się być blisko mieszkańców, stąd moje coroczne „Letnie rozmowy” na Starym Mieście, otwarte spotkania z udziałem innych polityków i obecność podczas ważnych wydarzeń w Elblągu, regionie i w kraju.

— Jak radzą sobie kobiety na scenie politycznej w Polsce? Czy ich pozycja jakoś zmieniła się w ciągu ostatnich lat?

Jak były postrzegane kiedyś, a jak są postrzegane dziś?

— Pracę kobiet w polityce oraz w różnych przestrzeniach życia społecznego oceniam wysoko. Są pracowite, merytoryczne, bardzo dobrze zorganizowane i zaangażowane. W ostatnich latach dostrzegalny jest wysoki wzrost zaangażowania kobiet, ale wiem, że cena jest wysoka, a nawet wyższa, kiedy w domu są

małe dzieci. Aktywność w polityce kobiety, która ma rodzinę, jest wspólną decyzją jej i partnera, który zapewnia wsparcie i akceptację takiej pracy. Potrzebna jest akceptacja rodziny, która pośrednio w tym uczestniczy. Wiem, że jeśli nie ma zaplecza domowego, to nie ma szans na długotrwałą działalność w polityce.

— A co panią motywuje do dalszego działania?

— Największą motywacją są dzieci, młodzież, wnuki, ale także osoby starsze, potrzebujące. Tak jak wspominałam, bezpośrednie spotkania z mieszkańcami, poznanie problemów ich codzienności, to największe motywatory do działania. Czasami rozwiązania nie są skomplikowane, innym razem przynoszą korzyści dla szerszej grupy społecznej.

Wszystkie te lata, które pracuję w polityce, są także pewnym doświadczeniem, którym zdecydowanie chcę się dzielić, a czasem satysfakcja z możliwości pomocy i wsparcie jest jeszcze większe. Moim głównym czynnikiem motywującym do działania jest chęć wpływania na decyzje, które zapewniają wszystkim godne i bezpieczne funkcjonowanie.

Rozmawiała KAMILA KORNACKA

REKLAMA

Elbląg, 23 listopada 2022 r.

OGŁOSZENIE

Zgodnie z art. 11 pkt 1 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz.U. z 2022 r. poz. 503 z późn. zm.), art. 39 ust. 1 i art. 40 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz.U. z 2022 r. poz. 1029 z późn. zm.) w ślad za uchwałą nr XLII/315/2022 podjętą przez Radę Gminy Elbląg dnia 31.03.2022 r.

Wójt Gminy Elbląg

zawiadamia o przystąpieniu do sporządzenia zmiany Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Elbląg, a także do sporządzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko do projektu zmiany studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Elbląg

Zakres zmiany studium dotyczy:

- wypełnienia dyspozycji ustawowej i właściwe wykonanie bilansu terenów przeznaczonych pod zabudowę, a w szczególności określenie w studium danych wynikających z art. 10, ust. 5, pkt 5 u.p.z.p.;
- uwzględnienia w studium udokumentowanych złóż kopalin zgodnie z art. 10, ust. 1, pkt 11 u.p.z.p. w związku z art. 95, ust. 1 i 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku Prawo geologiczne i górnicze (tekst jednolity Dz.U. z 2022 roku, poz. 1072);
- usunięcia w studium zapisów umieszczonych poza delegacją prawną ustaleń dotyczących kierunków rekultywacji terenów po zakończeniu eksploatacji złoża (art. 129, ust. 2 ustawy Prawo geologiczne i górnicze w związku z art. 22, ust. 1-2 ustawy z dnia 3 lutego 1995 roku o ochronie gruntów rolnych i leśnych, tekst jednolity Dz.U. z 2021 roku, poz. 1326 z późn. zm.);
- wypełnienia obowiązku określenia w studium obszarów wymagających remediacji i obszarów zdegradowanych zgodnie z art. 10, ust. 2, pkt 14 u.p.z.p.;
- wypełnienia dyspozycji ustawowej i wskazanie zbioru danych przestrzennych jako załącznik do uchwały w formie pisemnej i elektronicznej.

Wnioski dotyczące zmiany studium.. należy składać w terminie 30 dni od daty ukazania się zawiadomienia w siedzibie Urzędu Gminy Elbląg, na adres: ul. Browarna nr 85, 82-300 Elbląg, lub za pomocą środków komunikacji elektronicznej bez konieczności opatrywania ich bezpiecznym podpisem elektronicznym na adres e-mail: sekretariat@gmina.elblag.pl.

— Chcąc pomóc mieszkańcom, trzeba z nimi rozmawiać, wsłuchiwać się w ich potrzeby, propozycje i nie zatrzymywać się w pracy. Zawsze staram się być blisko mieszkańców, stąd moje coroczne „Letnie rozmowy” na Starym Mieście, otwarte spotkania z udziałem innych polityków i obecność podczas ważnych wydarzeń w Elblągu, regionie i w kraju — przyznaje postanka

SZALONE MAŁOLATY SIĘGNĘŁY PO ZŁOTO

SZALONE MAŁOLATY WZIĘŁY UDZIAŁ W MIĘDZYNARODOWYM FESTIWALU WOKALNYM EURO POP CONTEST W BERLINIE I WYŚPIEWAŁY ZŁOTO. – APETYT ROŚNIE W MIARĘ JEDZENIA, TERAZ MYŚLIMY O KOLEJNYCH MIĘDZYNARODOWYCH FESTIWALACH – ZAPOWIADA KATARZYNA PANICZ, TRENERKA WOKALNA ZESPOŁU.

W miniony weekend zespół Szalone Małolaty wziął udział w Międzynarodowym Festiwalu Wokalnym Euro Pop Contest 2022 w Berlinie. Zaprezentował się obok najlepszych wokalistów z całego świata (Izrael, Zjednoczone Emiraty Arabskie, Armenia, Litwa, Włochy, Macedonia, Słowacja, Malta, Estonia, Łotwa, Bośnia i Hercegowina, Bułgaria, Mołdawia, Irlandia, Kazachstan, Tajlandia, Austria, Chorwacja, Kuba, Niemcy, Szwecja). Co ciekawe, był jedynym zespołem, który reprezentował Polskę, a w swojej kategorii wiekowej 14-17 lat zajął pierwsze miejsce.

Do udziału w finale festiwalu w Berlinie zapraszani przez organizatorów

są najlepsi wykonawcy z innych międzynarodowych festiwali.

— Organizatorzy tego festiwalu jeżdżą po całym świecie po różnych prestiżowych festiwalach świata. U nas najbardziej prestiżowy jest festiwal w Koninie. W czerwcu na tym festiwalu rozbiliśmy bank — wszystkie nasze trzy zespoły zostały nagrodzone. Wtedy też przywieźliśmy złoto. Otrzymaliśmy również zaproszenie na festiwal do Berlina, które jego organizator osobiście wręczył nam na scenie — opowiada Katarzyna Panicz.

I dodaje: — To jest bardzo ogromny sukces. Uważamy ten festiwal za jeden z najważniejszych festiwali wokalnych na świecie. To bardzo satysfakcjonujące, że nasz wysiłek został doceniony przez międzynarodowe jury, w którym zasiadał m.in. jeden z producentów wokalistki zespołu The Black Eyed Peas — Fergie.

Pierwszego dnia festiwalu należało zaśpiewać utwór w swoim ojczystym języku.

— Dziewczeta zaśpiewały utwór „Heniek” zespołu Brathanki. Drugiego dnia festiwalu wykonywane były światowe hity. Utwór, który wybrałyśmy, to piosenka autorstwa Mercedes Sayas „Swing the scat”, do której kostiumy zaprojektowała jedna z naszych podopiecznych, utalentowana Aleksandra Dudek, obecnie

To bardzo satysfakcjonujące, że nasz wysiłek został doceniony przez międzynarodowe jury — mówi Katarzyna Panicz. Kostiumy do utworu „Swing the scat” zaprojektowała Aleksandra Dudek — jedna z członkiń zespołu i uczennica Liceum Sztuk Plastycznych

uczennica Liceum Sztuk Plastycznych w Gronowie Górnym — relacjonuje Katarzyna i trenerka wokalna zespołu Szalone Małolaty.

— Nasz zespół wygrał spośród wszystkich wokalistów z całego świata. Na festiwalu nie było podziału na solistów i zespoły, tylko na kategorie wiekowe. W naszej kategorii wieko-

wej rywalizowało najwięcej wokalistów — byliśmy jedynym zespołem i konkurowali z 24 solistami z całego świata — znanych z programów muzycznych w swoich krajach — tłumaczy Katarzyna Panicz.

Przygotowania do festiwalu trwały miesiąc i był to okres bardzo wzmózonej, intensywnej pracy.

Jak podkreśla nasza rozmówczyni, na odniesiony sukces zapracował cały zespół ludzi.

— Przede wszystkim wokalistki i ich trenerki, czyli moja córka Maja Panicz i ja. Ale również choreografowie: Michał Cyran, który jest jednym z najlepszych choreografów w Polsce, współpracuje z wieloma teatrami muzycznymi w Polsce oraz Marta Brozdowska „Heniek” — wylicza Katarzyna Panicz.

— Apetyt rośnie w miarę jedzenia, dlatego teraz myślimy o kolejnych międzynarodowych festiwalach, m.in. na Malcie i Filipinach, na które również zostaliśmy zaproszeni. Jesteśmy bardzo rozpoznawalnym zespołem już nie tylko w Polsce, ale też na świecie. Co chwilę dostajemy zaproszenia do udziału w prestiżo-

wych festiwalach. Ostatnio do Neapolu. Niestety to są bardzo kosztowne wyjazdy i nie w każdym możemy wziąć udział. Był czas, gdy sponsorzy bardzo nam pomagali — i robią to dalej — jednak środki są wciąż niewystarczające — zapowiada Katarzyna Panicz.

Obecnie zespół Szalone Małolaty szykuje niespodziankę dla elblązan — specjalny koncert świąteczny.

— Najczęściej robimy koncerty przy użyciu podkładów muzycznych, ale czasem udawało się zorganizować koncert z udziałem zespołu instrumentalnego. Tym razem też tak będzie — wystąpią instrumentalisci, między innymi Bartek Krzywda z zespołem. Chcemy też zaprosić specjalnego gościa, który wystąpi razem z Szalonymi Małolatami. To na razie jeszcze tajemnica. Wykonywane będą koledy i utwory świąteczne oraz pieśni gospelowe, które mówią o świętowaniu, o Bogu i miłości. To będzie zupełnie nowy repertuar — Katarzyna Panicz uchyla rąbka tajemnicy.

Namiastkę tego, co Szalone Małolaty zaprezentują w styczniu, będzie można zobaczyć podczas Świątecznych Spotkań Elblązan, w których zespół już tradycyjnie weźmie udział.

W przyszłym roku zespół Szalone Małolaty będzie obchodził 30-lecie istnienia.

EWELINA GULIŃSKA

REKLAMA

przetarg

Wyciąg z ogłoszenia Burmistrza Pasłęka o I przetargu ustnym nieograniczonym

Na podstawie ustawy z 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (Dz.U. z 2021 r. poz. 1899 ze zm.) oraz § 6 ust. 5 rozporządzenia Rady Ministrów z 14 września 2004 r. w sprawie sposobu i trybu przeprowadzania przetargów i rokowań na zbycie nieruchomości (Dz.U. z 2021 r. poz. 2213 ze zm.)

BURMISTRZ PASŁĘKA

podaje do publicznej wiadomości, że ogłoszony został I przetarg ustny nieograniczony na sprzedaż działki gruntu nr 30/54 o pow. 15243 m², położonej w Pasłęku, przy ulicy Szerokiej.

Cena wywoławcza 923 000 zł. Wysokość wadium za nieruchomość wynosi 184 600 zł. Do wylicytowanej ceny nieruchomości zostanie doliczony 23-proc. podatek VAT.

Nieruchomość zgodnie z miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego przeznaczona jest pod zabudowę mieszkaniową wielorodzinną. Przedmiotowa nieruchomość wyposażona jest w media: droga utwardzona, energia, wodociąg, kanalizacja. W odległości ok. 500 m znajdują się szkoła, przedszkole, placówki handlowe oraz inne obiekty użyteczności publicznej. Nieruchomość stanowi własność Miasta i Gminy Pasłęk oraz posiada księgę wieczystą nr EL1E/00076867/1 urządzoną w Sądzie Rejonowym w Elblągu.

Przetarg odbędzie się 7 lutego 2023 r. (wtorek) w Sali im. S. Paździóra na parterze Urzędu Miejskiego w Pasłęku pl. św. Wojciecha nr 5, o godz. 9.00.

Ogłoszenie o przetargu wywieszono od 02.12.2022 r. do 03.02.2023 r. na tablicy ogłoszeń Urzędu Miejskiego w Pasłęku na II piętrze, opublikowano na stronie internetowej www.paslek.pl oraz w Biuletynie Informacji Publicznej www.bip.paslek.pl. Szczegółowych informacji na temat przetargu udziela Kierownik Referatu Rolnictwa i Gospodarki Grundami Urzędu Miejskiego w Pasłęku, pl. św. Wojciecha nr 5, pok. nr 20, tel. 55 248 20 01 do 03 wew. 60 w godz. od 7.30 do 15.30.

przetarg

OBWIESZCZENIE STAROSTY ELBLĄSKIEGO

Zgodnie z art. 11d ust. 5, ust. 6 ustawy z dnia 10 kwietnia 2003 r. o szczególnych zasadach przygotowania i realizacji inwestycji w zakresie dróg publicznych (t.j. Dz.U. z 2022 r. poz. 176 ze zm.)

STAROSTA ELBLĄSKI

zawiadamia, że z dniem 07.11.2022 r. na wniosek Burmistrza Pasłęka, pl. św. Wojciecha 5, 14-400 Pasłęk, złożony w dniu 23.09.2022 r. oraz uzupełniony pod względem formalnym pismem z dnia 07.11.2022 r., zostało wszczęte postępowanie administracyjne w sprawie zmiany ostatecznej decyzji nr 1/22 z dnia 24.01.2022 r. o zezwoleniu na realizację inwestycji drogowej dla zadania pn. „Przebudowa ulic Augustyna Steffena i ks. Franciszka Osińskiego w Pasłęku” w zakresie istotnego odstępiania od zatwierdzonego projektu budowlanego, dotyczącego budowy i przebudowy sieci uzbrojenia terenu, tj. kanalizacji sanitarnej, kanalizacji deszczowej i energetycznej.

Zmiana inwestycji będzie realizowana na działkach:

- w liniach rozgraniczających teren drogi, o numerach:
 - 82/1, 82/2, położonych w obrębie ewidencyjnym 07 Pasłęk, jednostka ewidencyjna Pasłęk;
- przeznaczonych do ograniczonego sposobu korzystania w związku z realizacją sieci uzbrojenia terenu o numerach:
 - 39, 35/2, 36/11, 29/19, 29/22, 29/28, położonych w obrębie ewidencyjnym 10 Pasłęk,
 - 79/3, 68/2, położonych w obrębie ewidencyjnym 07 Pasłęk, jednostka ewidencyjna Pasłęk.

W związku z powyższym strony postępowania w terminie 14 dni od daty opublikowania niniejszego obwieszczenia mogą zapoznać się z aktami sprawy oraz składać swoje uwagi i wnioski.

Akta sprawy dostępne są w Wydziale Architektury i Budownictwa Starostwa Powiatowego w Elblągu, ul. Saperów 14A (pokój 312), w dniach: poniedziałki, wtorki, czwartki i piątki w godz. 7.30-13.00, w środy w godz. 7.30-17.00 (tel. 0-55 239-49-55).

tv

dodatek

TELEWIZYJNY DO TWOJEJ GAZETY

czwartek

TVN 21:35

2 – 8 grudnia 2022

Poniedziałek

22:40

TVN

Pierwszy śnieg
film kryminalny, Szwecja, Wielka Brytania, USA, 2017
Pracujący w specjalnym wydziale kryminalnym w Oslo Harry Hole jest uważany za nadzwyczaj skutecznego. Chociaż w życiu zawodowym odnosi sukcesy, wciąż walczy z demonami przeszłości, przez które zaczął sięgać po alkohol i lekarstwa na receptę. Stan detektywa pogarszają dodatkowo niedawne rozstanie z partnerką, samotną matką Rakel, oraz brak odpowiedniej dla jego ambicji sprawy. Zostaje wyrwany z letargu dopiero wtedy, gdy policja otrzymuje zgłoszenie o zaginięciu Birte Becker oraz zabójstwie innej młodej kobiety.

Piątek

22:50

TVP1

Conan Barbarzyńca
film fantasy, USA, 2011
Mały Conan wychowuje się w prehistorycznej Cymerii. Otaczającym go światem rządzą magia i przemoc. Chłopiec od najmłodszych lat doświadcza okrucieństwa wojny. Wyróżnia się spośród rówieśników hartem ducha, siłą i zwinnością. Pod okiem ojca, Corina, nabywa umiejętności niepokonanego wojownika. Pewnego dnia na jego rodziną wioskę napada banda pod wodzą potężnego czarnoksiężnika Khalara Zyma. Oprawcy mordują rodzinę i całe plemię Conana. Chłopcu jako jedynemu cudem udaje się uciec z życiem.

Wtorek

22:40

POLSAT

Pearl Harbor
dramat wojenny, USA, 2001
Już jako dzieci przyjaciele, Rafe McCawley (Ben Affleck) i Danny Walker (Josh Hartnett), są zafascynowani samolotami. Po latach obaj zostają pilotami amerykańskiej armii. Jest styczeń 1941 roku. W Europie trwa wojna, która jeszcze nie dotyka Stanów Zjednoczonych. Rafe zakochuje się w pielęgniarkie Evelyn Johnson (Kate Beckinsale). Wkrótce jako ochotnik wstępuje do elitarnego oddziału, Orlego Szwadronu, który bierze udział w powietrznej bitwie o Anglię. Podczas akcji jego maszyna zostaje zestrzelona, a on sam uznany za zmarłego.

Sobota

20:00

TVN

Całe szczęście
komedia romantyczna, Polska, 2019
Wdowiec Robert Turski, muzyk grający na trójkacie w orkiestrze symfonicznej, prowadzi spokojne życie w nadmorskiej miejscowości na Kaszubach. Po śmierci żony poświęca się pracy i samotnemu wychowywaniu dziesięcioletniego syna Filipa, a w wolnym czasie remontuje stary kuter. Pewnego dnia stateczny mężczyzna poznaje gwiazdę mediów społecznościowych i portali plotkarskich Martę Potocką. Celebrytka wydaje się jego zupełnym przeciwieństwem. Przebojowa oraz pełna energii kobieta jest znana miłośniczka fitness.

Środa

22:55

TVP1

Umrzesz dwa razy
thriller, USA, 2019
Anna (Victoria Barabas) żyje w ciągłym strachu. Ukrywa się wraz z synem przed byłym mężem, od którego uciekła w obawie o bezpieczeństwo swoje i dziecka. Wiedząc, że agresywny mężczyzna nie da łatwo za wygraną, zmieniła nawet tożsamość. Wierzy, że w końcu uda się jej zacząć wszystko od nowa. Niestety, prześladowca odkrywa miejsce jej pobytu. Dowiaduje się też, że Anna ma syna, o którego istnieniu dotąd nie miał pojęcia. Zamierza upomnieć się o swoje...

Niedziela

22:05

POLSAT

Jumanji: Przygoda w dżungli
film przygodowy, Kanada, Australia, USA, Indie, 2017
Czworo uczniów Liceum, w ramach kary nałożonej przez dyrektora, ma posprzątać zagraconą szkolną piwnicę. Wśród zgromadzonych przedmiotów znajdują starą konsolę pochodzącą z lat dziewięćdziesiątych oraz grę Jumanji. Zaintrygowani nastolatki postanawiają uruchomić urządzenie. W ten sposób zostają wciągnięci do wirtualnego świata. Trafiają do niebezpiecznej dżungli, gdzie jako awatary są zmuszeni walczyć o przetrwanie. Spencer staje się dzielnym łowcą przygód, Fridge zamienia się w zoologa, Bethany przybiera postać profesora paleontologii.

Czwartek

01:15

TVN

Wielki mur
film fantasy, Hongkong, Kanada, Australia, Chiny, USA, 2016
William Garin wraz z wiernym towarzyszem, Hiszpanem Tovarem, przemierza chińskie imperium. Kierowani żądzą sławy i bogactwa poszukiwacze przygód pragną poznać sekret prochu strzelniczego, który przyniesie im fortunę i odmieni los wędrownych najemników. Po długiej podróży cudzoziemcy docierają do niezdo- bytej twierdzy, która budzi zachwyt wymyślnymi zabezpieczeniami mającymi zapewnić ochronę jej mieszkańcom. Wizyta kończy się dla nich niefortunnie, gdyż niesłusznie posądzeni o kradzież i oszustwo zostają uwięzieni w lochach warowni.

piątek								2 grudnia							
TVP 1		TVP 2		TVN		POLSAT		TVP Kultura		TV Puls		TVN 7		TV 4	
05:05 Birma. Aung San Suu Kyi - upadek legendy - film dokumentalny		05:00 Na sygnale - serial fabularyzowany		05:50 Uwaga! - magazyn		06:00 Nowy dzień z Polsat News		06:50 Muzyczne poranki		06:50 Kobra - oddział specjalny		04:50 Szkoła		06:00 Strażnik Teksasu	
06:05 Wspaniałe stulecie - serial kostiumowy		05:30 M jak miłość - serial		06:10 Ukryta prawda - program obyczajowy		08:40 Malanowski i Partnerzy - serial obyczajowy prod. Polska		07:05 Informacje kulturalne		08:00 Lombard. Życie pod zastaw - serial obyczajowy		06:45 40 kontra 20		09:05 Pierwsza miłość	
07:00 Transmisja Mszy Świętej z Sanktuarium Matki Bożej na Jasnej Górze		06:20 Anna Dymna - spotkajmy się		07:05 Kuchenne rewolucje - program kulinarno-rozrywkowy		09:40 Sekrety rodziny		07:35 Co dalej? - program publicystyczny		10:00 Prawdziwe motywy - serial kryminalny		07:45 Ukryta prawda - program obyczajowy		10:55 Anatomia głupoty	
07:30 Agape - magazyn		06:55 Rodzinka.pl - serial komediowy		08:00 Dzień Dobry TVN - magazyn		10:40 Dlaczego ja?		08:10 Kronos - Ogrody - magazyn kulturalno-społeczny		11:00 Rodziny interes - serial obyczajowy		10:50 Opowieści mażeńskie		11:55 Sędzia Judy	
08:00 Wiadomości		07:30 Pytanie na śniadanie		11:40 Doradca smaku - program kulinarny		11:40 Gliniarze		08:55 Arsene Lupin - serial		12:00 Lombard. Życie pod zastaw - serial obyczajowy		11:50 Zagadki losu		12:00 Policjantki i Policjanci	
08:10 Pogoda poranna		10:45 Pytanie na śniadanie		11:50 Ukryta prawda - program obyczajowy		12:50 Wydarzenia		11:00 Jan Serce - serial		13:00 Lombard. Życie pod zastaw - serial obyczajowy		12:50 Ten moment		12:00 Łowcy Skarbów. Kto da więcej	
08:15 Kwadrans polityczny		11:20 Zacznij od zdrowia - magazyn		12:55 Tajemnice miłości		13:20 Interwencja		12:20 Republika. Narodziny legendy - film dokumentalny		14:00 Rodziny interes - serial obyczajowy		13:55 Rozwód. Walka o wszystko		19:00 Policjantki i Policjanci	
08:35 Ranczo - serial obyczajowy		11:50 Dla niesłyszanych - serial obyczajowy		14:00 Ukryta prawda - program obyczajowy		14:40 Dlaczego ja?		13:25 Informacje kulturalne		16:00 Lombard. Życie pod zastaw - serial obyczajowy		14:55 Tajemnice miłości		22:00 Sprawiedliwi	
09:35 Komisarz Alex - serial kryminalny		12:30 Koło fortuny - teleturniej		16:10 Ten moment		16:15 Interwencja		13:50 Film fabularny		18:00 Rodziny interes - serial obyczajowy		15:55 Ukryta prawda - program obyczajowy prod. Polska		16:00 Wydział Kryminalny	
10:35 Ojciec Mateusz - serial kryminalny		13:15 Zranione ptaki - serial obyczajowy		16:45 Kuchenne rewolucje - program kulinarno-rozrywkowy		16:30 Na ratunek 112 - serial obyczajowy prod. Polska		15:15 Życie w Cranford		15:00 Lombard. Życie pod zastaw - serial obyczajowy		16:55 Zagadki losu		17:00 Władyka Skarbów. Kto da więcej	
11:25 Kasta - W butiku - serial		14:05 Va Banque - teleturniej		17:55 Ukryta prawda - program obyczajowy		17:00 Gliniarze		16:25 Res Poloniae - O Polsce z oddali - Alvydas Jokubaitis - rozmowa, reż. Piotr Poraj Poleski		16:00 Prawdziwe motywy - serial kryminalny		17:55 Niebezpieczne związki		18:00 Władyka Skarbów. Kto da więcej	
12:00 Wiadomości		14:35 Na sygnale - serial fabularyzowany		19:00 Fakty		18:00 Pierwsza miłość - serial obyczajowy prod. Polska		17:00 Arsene Lupin - serial		18:00 Lombard. Życie pod zastaw - serial obyczajowy		18:30 Młodość na zamówienie - program rozrywkowy prod. Polska		19:00 Władyka Skarbów. Kto da więcej	
12:10 Agrobiznes		15:30 Gra na Maksa - serial		19:30 Sport		18:50 Wydarzenia		19:00 Wirtuozii V4+ - talent show 2022 cz. 1, prod. Węgry, 2022		20:00 Komornik		19:00 Ukryta prawda - program obyczajowy prod. Polska		00:25 Śmierć na 1000 sposobów	
12:30 Agropogoda - magazyn		15:40 Mundial 2022 - Korea Południowa - Portugalia, prod. Szwajcaria, 2022		19:50 Uwaga! - magazyn		19:25 Gość wydarzeń		21:15 Wieczór kinomana - Wstęp do filmu - Cena strachu		20:00 Film akcji		20:00 40 kontra 20		03:25 Top 10	
12:35 Magazyn Rolniczy		18:20 Va Banque - teleturniej		FILM PRZYGODOWY		19:45 Sport		FILM OBYCAJOWY		KOMEDIA		TV Trwam		03:25 Top 10	
12:50 Natura w Jedynce - Europa. Walka o bioróżnorodność		SERIAL OBYCZAJOWY		FILM OBYCZAJOWY		19:55 Pogoda		DRAMAT		KOMEDIA		TV Trwam		03:25 Top 10	
SERIAL KOSTIUMOWY		18:45 Zranione ptaki - serial obyczajowy		20:00 Wielki mur - film przygodowy, USA, Chiny, Australia, Kanada, 2016, reż. Zhang Yimou, wyk. Matt Damon, Tian Jing, Willem Dafoe, Andy Lau, Pedro Pascal		20:00 Misza Masz czyli Kogel Mogel 3 - Kasia nadal mieszka we wsi Brzózki i walczy z niechcianym zalotnikiem Staszkiem Kolasą. Do Polski wraca niespodziewanie jej syn Marcin i od razu wpada w kłopoty. Chłopak ma pomysł na niecodzienny biznes. W tym czasie w Warszawie w rodzinie Wolańskich wybucha kryzys.		21:20 Wieczór kinomana - Cena strachu - dramat, prod. Francja, 1953, reż. Georges Clouzot Henri, wyk. Yves Montand, Charles Vanel, Folco Lulli, Peter Van Eyck, Vera Clouzot, William Tubbs, Dario Moreno, Jo Dest		22:00 60 sekund - By uratować brata, legendarny złodziej samochodów musi w tygodniu dostarczyć mafii 50 luksusowych aut.		12:00 Anioł Pański		12:00 Informacje dnia	
14:00 Wspaniałe stulecie - serial kostiumowy		19:30 Gra na Maksa - serial		22:15 Dziewczyna w czerwonej pelerynie - film przygodowy, USA, Kanada, 2011, reż. Catherine Hardwicke, wyk. Amanda Seyfried, Gary Oldman, Billy Burke, Shiloh Fernandez, Max Irons, Virginia Madsen, Lukas Haas, Julie Christie		22:10 Ghost Rider		00:15 22 kule		23:35 Taken 2 - film sensacyjny, Francja, Wielka Brytania, USA, Turcja, 2012, reż. Olivier Megaton, wyk. Liam Neeson, Famke Janssen, Maggie Grace, Leland Orser, Jon Gries, D.B. Sweeney, Rade Serbedžija		14:20 100 cudownych miejsc na świecie		14:30 Zrozumieć Antycywilizację	
15:00 Wiadomości		19:40 Mundial 2022 - Serbia		00:20 Kuba Wojewódzki		00:45 Indiana Jones i królestwo kryształowej czaszki		02:35 Lombard. Życie pod zastaw - serial obyczajowy		03:35 Zobacz to! Blok powtórkowy: Menu na miarę - program kulinarny prod. Polska		15:55 Słowo życia		15:00 Modlitwa w Godzinie Miłosierdzia	
15:10 Pogoda		22:20 Hity wszech czasów - magazyn muzyczny		01:30 Na granicy światów - serial		03:25 Świat według Kiepskich		03:35 Z archiwum policji - serial dokumentalny prod. Polska		04:15 Druga strona medalu - talk show		17:15 Trzej generałowie		17:55 Poczet Wielkich Polaków	
15:15 Gra na Maksa - serial		23:25 Kino relaks - Jak ona to robi? - komedia, prod. USA, 2011, reż. Douglas McGrath, wyk. Sarah Jessica Parker, Pierce Brosnan, Greg Kinnear, Christina Hendricks		02:30 Szpital - program obyczajowy		04:40 Disco Gramy		05:00 Diżurn - serial dokumentalny				18:15 Westerplatte		18:00 Anioł Pański	
15:30 Mundial 2022		01:05 Miłość z lodowiska - film obyczajowy				05:25 Teledyski						19:00 Warto zauważyć		19:30 Brat Franciszek	
18:15 Jaka to melodia?		02:40 Kurier - film akcji, prod. USA, 2012, reż. Hany Abu-Assad, wyk. Jjeffrey Dean Morgan, Mickey Rourke				05:45 Jeszcze więcej kultury						20:00 Informacje dnia		20:50 Różaniec	
19:00 Jeden z dziesięciu		04:30 Rodzinka.pl - serial										21:00 Apel			
19:30 Wiadomości															
19:40 Mundial 2022 - Kamerun															
22:40 Gra na Maksa - serial															
22:50 Conan Barbarzyńca - film fantasy, prod. USA, 2011, reż. Marcus Nispel, wyk. Jason Momoa															
00:50 Nieznany sprawca - film fabularny, prod. USA															
02:40 S. W. A. T. - Jednostka specjalna - serial															
03:35 Ratownicy - serial															

TVP 1
05:10 Serial fabularny
06:00 Magazyn Ekspresu Reporterów
07:00 Transmisja Mszy Świętej z Sanktuarium Matki Bożej na Jasnej Górze
07:40 Rok w ogrodzie
08:05 Rok w ogrodzie Extra - magazyn
08:20 Wojsko - polskie.pl - reportaż
08:45 Pełnosprawni - magazyn dla niepełnosprawnych
09:15 Fascynujący świat - W jaskini nietoperzy
10:15 Sprawa dla reportera
11:55 Gwiazdy w południe - Bitwa o Anglię - dramat wojenny, prod. Wielka Brytania, 1969, reż. Guy Hamilton, wyk. Laurence Olivier, Edward Fox
14:10 Z pamięci - felieton
14:25 Okrasa łamie przepisy

15:00 Gra na Maksa - serial obyczajowy
15:10 Mundial 2022 - 1/8 finału, prod. Szwajcaria
18:45 Jaka to melodia? - teleturniej muzyczny
19:30 Wiadomości
19:40 Mundial 2022 - 1/8 finału, prod. Szwajcaria
22:40 Gra na Maksa - serial
22:50 Hit na sobotę - Skyfall - film sensacyjny, prod. Wielka Brytania, USA, 2012, reż. Sam Mendes, wyk. Daniel Craig, Judi Dench, Javier Bardem
01:20 Dziewczyna z tatuażem - thriller
04:05 Jaka to melodia? - teleturniej muzyczny
04:50 Z pamięci - felieton
04:55 Zakończenie

TVP 2
05:20 Dla niesłyszących - Barwy szczęścia - serial obyczajowy
07:00 Dla niesłyszących - M jak miłość - serial
07:55 Pytanie na śniadanie
12:15 Rodzinny ekspres
12:50 Tak to leciało!
- teleturniej muzyczny
13:45 Gra na Maksa - serial TVP
14:00 Familiada - teleturniej
14:35 Koło fortuny - teleturniej
15:15 Szansa na sukces. Opole 2023 - widowisko
16:20 70 lat TVP. Jak zmieniała się telewizja - program dokumentalny
17:20 Smaki świata - magazyn
17:50 Słowo na niedzielę
18:00 Panorama
18:20 Va Banque - teleturniej
18:40 Złoty milion
19:30 Lajki!
19:50 Gra na Maksa - serial
20:00 Roztańczony PGE Narodowy - koncert

22:00 Marley i ja - komedia, prod. USA, 2008, reż. David Frankel, wyk. Owen Wilson, Jennifer Aniston, Eric Dane, Alan Arkin, Kathleen Turner
00:05 Randka w ciemno - komedia, prod. Polska, 2009, reż. Wojciech Wójcik, wyk. Katarzyna Maciąg, Borys Szyc, Lesław Żurek, Anna Dereszowska, Zbigniew Zamachowski,
01:50 Jaka on to robi? - komedia, prod. USA, 2011, reż. Douglas McGrath, wyk. Sarah Jessica Parker
03:30 Nie jesteś sobą - dramat obyczajowy, prod. USA, 2014, reż. George C. Wolfe, wyk. Emmy Rossum
05:15 Zakończenie

TVN
05:55 Uwaga! - magazyn
06:10 Ukryta prawda - program obyczajowy
07:05 Kuchenne rewolucje - program kulinarno-rozrywkowy
08:00 Dzień Dobry TVN - magazyn
11:30 Na Wspólnej - serial obyczajowy
13:30 MasterChef
15:15 Top Model - program rozrywkowy
16:50 Ślub od pierwszego wejrzenia
17:55 Kuchenne rewolucje
19:00 Fakty
19:25 Sport
19:35 Pogoda
19:45 Uwaga! - magazyn
20:00 Całe szczęście - film komedia, Polska, 2019, reż. Tomasz Konecki, wyk. Roma Gąsiorowska, Piotr Adamczyk

22:20 Władcy umysłów - film melodramat, USA, 2011, reż. George Nolfi, wyk. Matt Damon, Emily Blunt, Anthony Mackie, John Slattery, Michael Kelly, Terence Stamp
00:35 Pierwszy śnieg - film sensacyjny, Szwecja, USA, Wielka Brytania, Japonia, Chiny, 2017, reż. Tomas Alfredson, wyk. Michael Fassbender, Rebecca Ferguson, Charlotte Gainsbourg, Jonas Karlsson, Michael Yates, J.K. Simmons, Val Kilmer, Toby Jones, Chloë Sevigny, Sofia Helin
03:00 Zabójcza broń - serial
04:00 Uwaga! - magazyn
04:20 Zamieszkać na plaży

POLSAT
06:00 Nowy dzień z Polsat News
07:50 Ukryty Pan
10:05 Ewa gotuje
10:35 Nasz Nowy Dom
11:40 Bogaty Dom - Biedny Dom
12:55 Górale
13:30 Drwale i inne opowieści Bieszczadu
14:35 Rolnicy. Podlasie
15:45 Więzienie
17:45 Chłopaki do wzięcia
18:50 Wydarzenia
19:15 Prezydenci
20:05 Smerfy: Poszukiwacze zaginionej wioski
Smerfka wraz z przyjaciółmi - Mądrałą, Osikiem i Ciemną wyrusza w pełną przygód wyprawę do Zakazanego Lasu. A miejsce to pełne jest magicznych stworzeń, kolorów i przygód.

22:05 Kod da Vinci
Światowej sławy historyk i badacz symboli profesor Robert Langdon w środku nocy zostaje wezwany do muzeum Luwru, gdzie, jak się okazuje, miało miejsce tajemnicze morderstwo. Jego ofiarą jest kustosz muzeum, Jacques Saunière, który przed śmiercią pozostawił jako trop kilka zawaalowanych wskazówek i symboli.
01:20 Szalony lot
John Sands jest tajnym agentem specjalnym pracującym na zlecenie Sił Powietrznych USA. Sands pracuje dla agencji już dłuższy okres.

TVP Kultura
06:45 Violetta - taka jestem. Koncert Violetty Villas
07:50 Informacje kulturalne
08:15 Wydarzenie aktualne
08:40 Tamte lata, tamte dni - Janusz Olejniczak - magazyn, reż. Joanna Makowska
09:20 Jack Lemmon - nieprzeciętny Everyman - film dokumentalny, prod. Francja, 2019, reż. Julia Kuppenberg, Clara Kuppenberg
10:30 Serialowa nostalgia - Kapitan Sowa na tropie
11:05 Kapitan Sowa na tropie
11:50 Cudowny chłopak - film obyczajowy, prod. Hongkong, USA, 2017, reż. Stephen Chbosky, wyk. Julia Roberts, Owen Wilson, Jacob Tremblay
13:50 Dziką muzyką - Waloski z górniczego świata
14:30 Z klasyki przez Polskę - Ojrzanów - Atma Quartet

15:40 Retro kino - Ożeniłem się z czarownicą - komedia, prod. USA, 1942, reż. Rene Clair, wyk. Veronica Lake, Robert Benchley
17:10 Ballada o ścinaniu drzewa - film TVP, reż. Feridun Erol, wyk. Bolesław Plotnicki, Józef Łodyński, Henryk Gęsikowski, Ewa Berger Jankowska, Wanda Ostrowska
17:50 Ptak szczęścia - film animowany
18:05 Do dzieła - magazyn
18:35 Kabaret Jeszcze Starszych Panów
20:00 Bilet do kina - Tully - film obyczajowy
21:40 Informacje kulturalne
22:00 Legendy Rocka - Pop Rock - dokumentalny

TV Puls
06:00 Następny proszę!
07:00 Taki jest świat - program informacyjny
08:00 Lombard. Życie pod zastaw - serial obyczajowy
20:00 Mocne sobotnie kino: W potrzasku
Wpływowy amerykański biznesman Paul Racine i jego piękna asystentka stają się celem dla płatnych zabójców. Aby przeżyć Paul musi zdobyć zaufanie potężnego samuraja, którego otacza sława niezwykłego wojownika. Wspólnie wypowiadają wojnę siłom zła, by zapobiec wybuchowi konfliktu na wielką skalę.
21:45 Anna
Anna wczoraj była narkomanką w moskiewskim półświatku, a dziś jest topową modelką.

00:05 9 kul
Tancerka burleski odchodzi z zawodu, by napisać książkę i zacząć wszystko od nowa. Niespodziewanie na jej drodze pojawia się 11-letni chłopiec, któremu zagraża były kochanek kobiety.
02:05 Zobacz to! Blok powtórkowy: Biesiada na cztery pory roku
02:50 Taki jest świat - program informacyjny prod. Polska
03:25 Menu na miarę - program kulinarny
04:20 Menu na miarę - program kulinarny
05:00 Dyżur - serial dokumentalny

TVN 7
05:05 Szkoła
06:05 Przystanek Bieszczady
07:00 Tom i Jerry Show - animacja animowany
08:00 Elf - film komedia, USA, 2003, reż. Jon Favreau, wyk. Will Ferrell, James Caan, Bob Newhart, Edward Asner, Mary Steenburgen
10:05 Ukryta prawda - program obyczajowy
13:10 Papiery na szczęście - serial, Polska
14:15 Idealny facet - film komedia, USA, 2005, reż. Mark Rosman, wyk. Hilary Duff, Heather Locklear, Chris Noth, Mike O'Malley, Ben Feldman, Vanessa Lengies, Aria Wallace
16:30 Los numeros - film komedia, Polska, 2011, reż. Ryszard Zatorski, wyk. Lesław Żurek, Justyna Schneider, Tamara Arciuch

18:10 Rybki z ferajny - film komedia, USA, 2004, reż. Bibi Bergeron, Vicky Jensen, Rob Letterman, wyk. Will Smith, Robert De Niro, Renée Zellweger, Jack Black, Angelina Jolie, Martin Scorsese
20:00 Niesamowity Hulk - film przygodowy, USA, 2008, reż. Louis Leterrier, wyk. Edward Norton, Liv Tyler, Tim Roth, William Hurt, Tim Blake Nelson
22:30 Uniwersalny żołnierz - film S-F, USA, 1992, reż. Roland Emmerich, wyk. Jean-Claude Van Damme, Dolph Lundgren
00:45 Wykapany ojciec - film komedia, USA, Indie, Kanada, 2013

TV 4
06:00 Jaś Fasola
06:30 Galileo
10:45 Agent XXL: Rodzinny interes
13:00 Agenci. Biuro Detektywistyczne
15:00 STOP Drogówka
17:00 Policjantki i Policjanci
22:00 Sprawiedliwi - Wydział Kryminalny
00:00 Bridget Jones 3 - USA, Wielka Brytania, Francja, 2016, reż. Maguire Sharon, wyk. Firth Colin, Dempsey Patrick, Zellweger Renée Laureaci Oscara - Renée Zellweger i Colin Firth - oraz Patrick Dempsey w trzeciej części przebojowej i prze zabawnej komedii romantycznej o miłosnych, zawodowych i towarzyskich perypetiach Bridget Jones.
02:35 SuperLudzie
03:05 Ucho Prezesa
03:25 Top 10 - Lista Przebojów
05:30 Telegazety TV Okazje

TV Trwam

10:15 Retrospekcja
10:20 Młodzi z Pasją
10:40 Polski Punkt Widzenia
11:00 Kropelka radości
12:00 XXXI Rocznica powstania Radia Maryja
18:00 Anioł Pański
18:05 Informacje dnia
18:15 W naszej Rodzinie
19:25 Święty na każdy dzień
19:30 Manna z Nieba
19:45 Modlitwa z telefontem
20:00 Informacje
20:10 Różaniec
20:50 Mysłąc Ojczyzna
21:00 Apel Jasnogórski
21:20 Informacje dnia
21:40 Polski Punkt Widzenia
22:00 Sprawa wiary
23:25 Muzyczne chwile
23:40 Katolicki głos
00:00 XXXI Rocznica powstania Radia Maryja
00:55 Poczet Wielkich Polaków
01:00 Anioł Pański
01:05 Święty na każdy dzień
01:15 W naszej Rodzinie
02:20 Muzyczne chwile
02:30 XXXI Rocznica powstania Radia Maryja

dodatek TELEWIZYJNY DO TWOJEJ GAZETY

niedziela

TVP 1
05:05 Sprawa dla reportera
06:00 Słownik polsko@polski - talk - show
06:25 Wojsko - polskie.pl
06:55 Słowo na niedzielę
07:00 Transmisja Mszy Świętej z Sanktuarium Bożego Miłosierdzia
08:00 Tydzień
08:30 Zakochaj się w Polsce - magazyn
09:05 Czas w las - magazyn
09:35 Okrasa łamie przepisy - magazyn kulinarny
10:10 Klasztorne smaki według Remigiusza Rączki
10:45 Zmiennicy - serial
11:55 Między ziemią a niebem
12:00 Anioł Pański
12:15 Między ziemią a niebem
12:50 Misja Zambia
13:15 BBC w Jedyńce
14:10 Z pamięci - felieton

14:25 Weterynarze z sercem - serial obyczajowy
15:00 Gra na Maksa - serial
15:10 Mundial 2022 - 1/8 finału, prod. Szwajcaria
18:45 Jaka to melodia? - teleturniej muzyczny
19:30 Wiadomości
19:40 Mundial 2022 - 1/8 finału, prod. Szwajcaria
22:40 Gra na Maksa - serial
22:50 Songbird. Rozdzieleni - dramat, prod. USA, 2020, reż. Adam Mason
00:25 Skyfall - film sensacyjny, prod. Wielka Brytania, USA, 2020, reż. Sam Mendes, wyk. Daniel Craig
02:55 S. W. A. T. - Jednostka specjalna - serial
04:45 Jaka to melodia?
05:35 Z pamięci - felieton

TVP 2
05:55 Dla niesłyszących - Barwy szczęścia - serial obyczajowy
07:00 Dla niesłyszących - M jak miłość - serial
07:55 Pytanie na śniadanie
11:55 Roztańczony PGE Narodowy - koncert
14:00 Familiada - teleturniej
14:35 Koło fortuny - teleturniej
15:15 Szansa na sukces. Opole 2023 - widowisko muzyczne
16:15 Tak to leciało!
- teleturniej muzyczny
17:05 Lajki!
17:30 Zaczynaj od zdrowia - magazyn
18:00 Panorama
18:20 Va Banque - teleturniej
18:45 Gra na Maksa - serial
18:50 Na sygnale - serial fabularny
19:50 Gra na Maksa - serial
20:00 Postaw na milion - teleturniej

21:00 Jak najdalej stąd - film fabularny, prod. Polska, 2020, reż. Piotr Domalewski, wyk. Zofia Stafiej, Kinga Preis, Arkadiusz Jakubik, Dawid Tulej, Nigel O'Neil, Shane Casey
22:50 Kino bez granic - Wszystkie pieniądze świata - dramat, prod. Wielka Brytania, USA, 2017, reż. Ridley Scott, wyk. Michelle Williams, Christopher Plummer
01:10 Marley i ja - komedia, prod. USA, 2008, reż. David Frankel, wyk. Owen Wilson, Jennifer Aniston, Eric Dane, Alan Arkin
03:20 Palimpsest - dramat
04:45 Zakończenie

TVN
05:55 Uwaga! - magazyn
06:10 Ukryta prawda
07:05 Kuchenne rewolucje - program kulinarno-rozrywkowy
08:00 Dzień Dobry TVN - magazyn
11:30 Co za tydzień - magazyn
12:10 Milionerzy - wydanie specjalne - program
13:15 Złoty kompas - film przygodowy, USA, Wielka Brytania, 2007, reż. Chris Weitz, wyk. Nicole Kidman, Daniel Craig, Dakota Blue Richards, Ben Walker, Freddie Highmore, Ian McKellen, Eva Green, Tom Courtenay, Sam Elliott
15:40 Pokémon: Detektyw Pikachu - przygodowy
17:55 Totalne remonty Szlagowskiej
19:00 Fakty
19:45 Uwaga! - magazyn
20:00 MasterChef

21:40 Bekarty wojny - film wojenny, USA, Niemcy, 2009, reż. Quentin Tarantino, wyk. Brad Pitt, Mélanie Laurent, Christoph Waltz, Eli Roth, Michael Fassbender
00:45 Dziedzictwo Bourne'a - film sensacyjny, USA, Japonia, 2012, reż. Tony Gilroy, wyk. Jeremy Renner, Rachel Weisz, Edward Norton, Stacy Keach, Dennis Boutsikaris, Oscar Isaac, Joan Allen, Albert Finney, Scott Glenn
03:30 Kwatery Hitlera - program dokumentalny
04:35 Uwaga! - magazyn
04:55 Zamieszkać na plaży
05:25 Jak to jest zrobione

POLSAT
06:00 Nowy dzień z Polsat News
07:45 Piotruś Królik
Złośliwy, niepokorny i ciekawski Piotruś Królik to postać wyjątkowa - na jego zachwytach przygodach wychowują się kolejne pokolenia dzieci na całym świecie. Wojna tytułowego bohatera z panem McGregorem przechodzi na zupełnie nowy poziom - być może najwyższy z możliwych.
09:50 Garfield
Garfield, najślinniejszy kot świata, wie dzie życie, którego wielu z nas mogłoby mu pozazdrościć. Całe dnie spędza przed telewizorem na swym ulubionym fotelu i czuje się panem wszechświata.

11:40 Auta 3
Legenda sportu motorowego, Zygzak McQueen, zostaje zepchnięty na boczny tor przez ultrasybkie auta nowej generacji.
13:50 Smerfy: Poszukiwacze zaginionej wioski
17:40 Nasz Nowy Dom
18:50 Wydarzenia
19:30 Państwo w Państwie
20:00 Ryjek prezentuje
22:05 Jumanji: Przygoda w dżungli
00:50 Ghost Rider
Ekranizacja kultowego komiksu z wydanictwa Marvel z udziałem gwiazdorskiego duetu aktorskiego: Nicolas Cage i Eva Mendes.

TVP Kultura
06:45 Miłość Ci wszystko wybaczy - widowisko
08:00 Liturgia
prawosławna z Klasztoru w Turkowicach
09:05 Od ucha do ucha - Scena muzyczna
10:05 Angielskie śniadanie - Robin z Sherwood - serial
11:10 Trzeci punkt widzenia
12:05 Fanfan Tulipan - film przygodowy
13:50 Wędrowiec Polski
14:35 Koryfeusz Muzyki Polskiej 2022 cz. 1
15:45 Koryfeusz Muzyki Polskiej 2022 cz. 2 - koncert
16:50 Zaginione - odnalezione
17:15 Czarny nessler
17:15 Niedziela z... Janem Kantym Pawłuskiewiczem

20:00 Rzeź - film fabularny, prod. Francja, 2011, reż. Roman Polański, wyk. Jodie Foster, Kate Winslet
21:30 Informacje kulturalne
21:50 Scena muzyczna - Big Band Śląski - koncert, reż. Małgorzata Kosturkiewicz
22:55 Trzeci punkt widzenia - program publicystyczny
23:35 Wędrowiec Polski
00:15 Beznia sprawiedliwości - dramat, reż. Wiesław Saniewski, wyk. Jan Frycz, Bożena Stachura, Robert Olech, Jan Englert, Artur Barciś, Artur Zmijewski, Danuta Stenka
02:35 Teraz animacje! - Wspomnienia - film animowany
03:05 Legendy Rocka - Pop Rock - cykl dokumentalny

TV Puls
06:00 Prawdziwe motywy - serial kryminalny
10:00 Smokiem i mieczem
Po powrocie z wyprawy krzyżowej rycerz wyrusza na poszukiwanie zaginionej córki króla.
11:55 Kraina jutra
Rozczarowany życiem Frank oraz inteligentna nastolatka Casey wyrażają na niebezpieczną misję, której celem jest odkrycie tajemnicy miejsca zagubionego w czasie i przestrzeni.
14:30 Stare wygi
Dotychczasowe życie dwóch biznesmenów u szczytu kariery ulega komplikacjom, gdy muszą zaopiekować się dwójką dzieci.
16:20 Córka mojego szefa
17:55 Tata kontra tata

20:00 Niedziela z gwiazdami: Riddick
Zdradzoncy, walczący o przetrwanie na opuszczonej planecie Riddick staje się jeszcze bardziej niebezpieczny. Tymczasem na ziemię spaloną słońcem przybywają dwa statki.
22:20 Prawo zemsty
Kiedy żona i córka Clyde'a Sheltona zostają brutalnie zamordowane, a ich zabójca unikną kary, bohater przygotowuje plan zemsty nie tylko na oprawcach, ale i wymiarze sprawiedliwości.
00:40 Komornik
02:40 Zobacz to! Blok powtórkowy: Dyżur
- serial dokumentalny

TVN 7
05:05 Szkoła
06:05 Przystanek Bieszczady
07:00 Tom i Jerry Show - animacja animowany
08:00 Pożyczalcy - film rodzinny, Wielka Brytania, USA, 1997, reż. Peter Hewitt, wyk. John Goodman, Mark Williams, Jim Broadbent, Celia Imrie, Flora Newbigin, Tom Felton
09:50 Ukryta prawda - program obyczajowy
13:50 Dennis znów rozrabia - film komedia, USA, 1998, reż. Charles T. Kanganis, wyk. Don Rickles, George Kennedy, Justin Cooper, Betty White, Brian Doyle-Murray
15:25 Ta podstępna miłość - film komedia, USA, 1997, reż. Carl Reiner, wyk. Bette Midler, Dennis Farina, Paula Marshall, Gail O'Grady, David Rasche

17:45 Niesamowity Hulk
- film przygodowy, USA, 2008, reż. Louis Leterrier, wyk. Edward Norton, Liv Tyler, Tim Roth, William Hurt, Tim Blake Nelson, Ty Burrell
20:00 Mumia - film przygodowy, USA, Japonia, Chiny, 2017, reż. Alex Kurtzman, wyk. Tom Cruise, Russell Crowe, Annabelle Wallis, Sofia Boutella
22:25 Nieuchwytny cel - film sensacyjny, USA, 1993, reż. John Woo, wyk. Jean-Claude Van Damme, Lance Henriksen
00:30 Milion sposobów, jak zginąć na Zachodzie - film western, USA, 2014, reż. Seth MacFarlane

TV 4
06:00 Jaś Fasola
06:30 W zakamarkach mózgu
07:30 Galileo
09:35 Kung Fu Yuga
11:50 Hobbit: Pustkowia Smauga. Bilbo, wraz z Gandalfem i trzynastoma krasnoludami z Thorinem Oakenshieldem na czele, podróżują wypełniając ważną misję, podczas której muszą stawić czoła przerażającemu smokowi Smaugowi.
15:45 U-571 - Francja, USA, 2000, reż. Mostow Jonathan, wyk. Matthew McConaughey, Bill Paxton, Harvey Keitel, Bon Jovi, David Keith
18:05 Łowcy Skarbów. Kto da więcej? 20:05 Klucz do wieczności 22:40 Ostatni rycerz

TV Trwam

10:40 Próba wiary
11:35 Życiu powiedzmy TAK
12:00 An

poniedziałek

5 grudnia

TVP 1	TVP 2	TVN	POLSAT	TVP Kultura	TV Puls	TVN 7	TV 4
06:05 Wspaniałe stulecie - serial kostiumowy 07:00 Transmisja Mszy Świętej z Sanktuarium Matki Bożej na Jasnej Górze 07:30 Studio Raban - magazyn 08:00 Wiadomości 08:10 Pogoda poranna 08:15 Kwadrans polityczny 08:35 Ranczo - serial 09:35 Komisarz Alex - serial kryminalny 10:35 Ojciec Mateusz - serial kryminalny 11:25 Kasta - serial paradokumentalny 12:00 Wiadomości 12:10 Agrobiznes 12:30 Agropogoda - magazyn 12:35 Program rolny 12:55 BBC w Jedynce - Kamery wśród zwierząt - Ocean, prod. Wielka Brytania, 2021, reż. Vanesa Coates SERIAL KOSTIUMOWY 	04:55 Na sygnale - serial fabularyzowany 05:25 M jak miłość - serial 06:20 Wadownicze spotkania ze Świętym Janem Pawłem II - cykl dokumentalny 06:55 Rodzinka.pl - serial komediowy 07:30 Pytanie na śniadanie 10:35 Panorama 10:45 Pytanie na śniadanie 11:15 Rodzinka.pl - serial komediowy 11:50 Dla niesłyszających - Barwy szczęścia - serial obyczajowy 12:30 Koło fortuny - teleturniej 13:15 Zranione ptaki - serial obyczajowy 14:05 Va Banque - teleturniej 14:35 Na sygnale - serial fabularyzowany 15:10 Wydział kryminalny Kitzbühel - serial 15:50 Gra na Maksa - serial TELETURNIJ 	05:55 Uwaga! - magazyn 06:10 Ukryta prawda - program obyczajowy 07:05 Kuchenne rewolucje - program kulinarno-rozrywkowy 08:00 Dzień Dobry TVN - magazyn 11:45 Ukryta prawda - program obyczajowy 12:55 Tajemnice miłości 14:00 Ukryta prawda - program obyczajowy 16:10 Ten moment 16:45 Kuchenne rewolucje - program kulinarno-rozrywkowy 17:55 Ukryta prawda - program obyczajowy 19:00 Fakty 19:35 Sport 19:45 Pogoda 19:55 Uwaga! - magazyn 20:10 Doradca smaku SERIAL OBYCZAJOWY 	06:00 Nowy dzień z Polsat News 08:40 Malanowski i Partnerzy 09:40 Sekrety rodziny 10:40 Dlaczego ja? 11:40 Gliniarze 12:50 Wydarzenia 13:20 Interwencja 13:40 Trudne sprawy 14:40 Dlaczego ja? 15:50 Wydarzenia 16:10 Pogoda 16:15 Interwencja 16:30 Na ratunek 112 17:00 Gliniarze 18:00 Pierwsza miłość 18:50 Wydarzenia 19:25 Gość wydarzeń 19:45 Sport 19:55 MEGA HIT - Strzelec wyborowy - film prod. USA, 2021, reż. Lorenz Robert, wyk. Neeson Liam, Quiróz Alfredo, Raba Juan Pablo FILM AKCJI 	07:00 Muzyczne poranki 07:15 Informacje kulturalne 07:40 Co dalej? - program publicystyczny 08:25 Wydarzenie aktualne 08:50 Arsene Lupin - serial 11:00 Jan Serce - serial 12:15 Reżyserzy - Stanley Kubrick - cykl dokumentalny 13:20 Ameryka - film animowany 13:45 Informacje kulturalne 14:10 Daleko od okna - dramat, reż. Jan Jakub Kolski, wyk. Dominika Ostafowska, Dorota Landowska, Bartosz Opania 16:15 Życie w Cranford 17:25 Trzeci punkt widzenia - program publicystyczny 18:05 Arsene Lupin - serial 20:00 Kino Mocnych Wrażeń - Wróg numer jeden 22:45 Informacje kulturalne 23:10 Scena muzyczna - Big Band Śląski - koncert DRAMAT 	06:00 Kobra - oddział specjalny 08:00 Lombard. Życie pod zastaw - serial obyczajowy 10:00 Prawdziwe motywy - serial kryminalny 11:00 Rodzinny interes - serial obyczajowy prod. Polska 12:00 Zaklinaczka duchów 13:00 Lombard. Życie pod zastaw - serial obyczajowy 14:00 Rodzinny interes - serial obyczajowy prod. Polska 15:00 Lombard. Życie pod zastaw - serial obyczajowy prod. Polska 16:00 Prawdziwe motywy - serial kryminalny 18:00 Lombard. Życie pod zastaw - serial obyczajowy FILM AKCJI 	04:50 Szkoła 06:45 40 kontra 20 07:45 Ukryta prawda - program obyczajowy 10:50 Opowieści małżeńskie 11:50 Zagadki losu 12:50 Ten moment 13:55 Rozwód. Walka o wszystko 14:55 Tajemnice miłości 15:55 Ukryta prawda - program obyczajowy 16:55 Zagadki losu 17:55 Opowieści małżeńskie 19:00 Papiery na szczęście - serial, Polska 20:00 40 kontra 20 - program 21:00 Juliusz - film komedia, Polska, 2018, reż. Aleksander Pietrzak, wyk. Wojciech Meczaldowski, Jan Peszek, Anna Smołowik, Rafał Rutkowski FILM S-F 	06:00 Strażnik Teksasu 08:00 Nasz nowy dom 09:00 Pierwsza miłość 09:50 Agenci. Biuro Detektywistyczne 10:50 Anatomia głupoty 11:55 Sędzia Judy 13:55 STOP Drogówka 16:00 Policjantki i Policjanci 17:00 Łowcy Skarbów. Kto da więcej 19:00 Policjantki i Policjanci 20:00 Sprawiedliwi - Wydział Kryminalny 21:00 U-571 - W trakcie jednego z ataków na aliancki konwój, U-571 zostaje uszkodzony przez amerykański niszczyciel. Wykorzystując sytuację, Amerykanie wpadają na szatański pomysł wystania własnej łodzi podwodnej na niemiecką łódź ratunkową. S-33 ma podstępem opanować U-571 i wykraść Enigmę. 02:00 Scenariusz śmierci - USA, 2014, reż. Garcia Fabien, wyk. Buson Didier TV Trwam

dodatek TELEWIZYJNY DO TWOJEJ GAZETY

wtorek

6 grudnia

TVP 1	TVP 2	TVN	POLSAT	TVP Kultura	TV Puls	TVN 7	TV 4
05:05 Kaiser - piłkarski oszust wszech czasów - film dokumentalny 06:05 Wspaniałe stulecie - serial kostiumowy 07:00 Transmisja Mszy Świętej z Sanktuarium Matki Bożej na Jasnej Górze 07:30 Kościół z bliska 08:00 Wiadomości 08:10 Pogoda poranna 08:15 Kwadrans polityczny 08:35 Ranczo - serial 09:35 Komisarz Alex - serial kryminalny 10:35 Ojciec Mateusz - serial kryminalny 11:25 Kasta - serial paradokumentalny 12:00 Wiadomości 12:10 Agrobiznes 12:30 Agropogoda - magazyn 12:35 Program rolny 12:50 Natura w Jedync SERIAL KOSTIUMOWY 	05:05 Na sygnale - serial fabularyzowany 05:35 M jak miłość - serial 06:25 Byłem głodny - dalsście mi jej 06:55 Rodzinka.pl - serial komediowy 07:30 Pytanie na śniadanie 10:35 Panorama 10:45 Pytanie na śniadanie 11:15 Rodzinka.pl - serial komediowy 11:50 Dla niesłyszających - Barwy szczęścia - serial obyczajowy 12:30 Koło fortuny - teleturniej 13:15 Zranione ptaki - serial obyczajowy 14:05 Va Banque - teleturniej 14:35 Na sygnale - serial fabularyzowany 15:10 Wydział kryminalny Kitzbühel - serial 15:55 Gra na Maksa - serial 16:00 Koło fortuny - teleturniej 16:35 Familiada - teleturniej SERIAL OBYCZAJOWY 	05:50 Uwaga! - magazyn 06:10 Ukryta prawda - program obyczajowy 07:05 Kuchenne rewolucje - program kulinarno-rozrywkowy 08:00 Dzień Dobry TVN - magazyn 11:40 Doradca smaku - program 11:50 Ukryta prawda - program obyczajowy 12:55 Tajemnice miłości 14:00 Ukryta prawda - program obyczajowy 16:10 Ten moment 16:45 Kuchenne rewolucje - program kulinarno-rozrywkowy 17:55 Ukryta prawda - program obyczajowy 19:00 Fakty 19:35 Sport 19:45 Pogoda 19:55 Uwaga! - magazyn PROGRAM KULINARNY 	06:00 Nowy dzień z Polsat News 08:40 Malanowski i Partnerzy 09:40 Sekrety rodziny 10:40 Dlaczego ja? 11:40 Gliniarze 12:50 Wydarzenia 13:20 Interwencja 13:40 Trudne sprawy 14:40 Dlaczego ja? 15:50 Wydarzenia 16:10 Pogoda 16:15 Interwencja 16:30 Na ratunek 112 17:00 Gliniarze 18:00 Pierwsza miłość 18:45 Mikołajkowy blok reklamowy 19:00 Wydarzenia 19:25 Gość wydarzeń 19:45 Sport 19:55 Pogoda 20:00 30 lat Telewizji Polsat. Wielka Gala Jubileuszowa w Teatrze Wielkim FILM WOJENNY 	07:00 Co się dzieje 07:30 Informacje kulturalne 08:00 Przestrzeń pamięci - magazyn 08:40 Zaginione Skarby - film animowany 08:55 Arsene Lupin - serial 11:00 Jan Serce - serial 12:20 Maiden - film dokumentalny, prod. Wielka Brytania, 2018, reż. Alex Holmes 14:15 Informacje kulturalne 14:40 Forman vs. Forman - film dokumentalny, prod. Francja, Czechy, 2019, reż. Jakub Hejna, Helena Trestkova 16:10 Życie w Cranford 17:30 Co dalej? - program publicystyczny 18:05 Arsene Lupin - serial kryminalny KOMEDIA 	06:00 Kobra - oddział specjalny 08:00 Lombard. Życie pod zastaw - serial obyczajowy 10:00 Prawdziwe motywy - serial kryminalny 11:00 Rodzinny interes - serial obyczajowy 13:00 Lombard. Życie pod zastaw - serial obyczajowy 14:00 Rodzinny interes - serial obyczajowy 15:00 Lombard. Życie pod zastaw - serial obyczajowy 16:00 Prawdziwe motywy - serial kryminalny 18:00 Lombard. Życie pod zastaw - serial obyczajowy 20:00 13 Dzielnica 21:30 13 dzielnica: Ultimatum FILM AKCJI 	04:50 Szkoła 06:45 40 kontra 20 07:45 Ukryta prawda - program obyczajowy 10:50 Opowieści małżeńskie 11:50 Zagadki losu 12:50 Ten moment 13:55 Rozwód. Walka o wszystko 14:55 Tajemnice miłości 15:55 Ukryta prawda - program obyczajowy 16:55 Zagadki losu 17:55 Opowieści małżeńskie 19:00 Ukryta prawda - program obyczajowy 20:00 40 kontra 20 21:00 Nieuchwytny cel - film sensacyjny, USA, 1993, reż. John Woo, wyk. Jean-Claude Van Damme, Lance Henriksen, Arnold Vosloo, Yancy Butler FILM SENSACYJNY 	06:00 Strażnik Teksasu 08:00 Nasz Nowy Dom 09:00 Pierwsza miłość 09:50 Agenci. Biuro Detektywistyczne 10:50 Hardkorowy lombard 11:55 Sędzia Judy 13:55 STOP Drogówka 16:00 Policjantki i Policjanci 17:00 Łowcy Skarbów. Kto da więcej 19:00 Policjantki i Policjanci 20:00 Sprawiedliwi - Wydział Kryminalny 21:00 Braven - Kanada, 2016, reż. Oeding Lin, wyk. Lang Stephen, McClarnon Zahn, Momoa Jason Film akcji. Joe Braven to prosty drwal mieszkający w małym domu w górach na granicy amerykańsko-kanadyjskiej. Pewnego dnia w okolicy pojawia się grupa handlarzy narkotykami. 23:00 Błękitna laguna 01:10 Ulice strachu: Ostatnia odsłona TV Trwam
14:00 Wspaniałe stulecie - serial kostiumowy 15:00 Wiadomości 15:10 Pogoda 15:15 Gra na Maksa - serial 15:30 Mundial 2022 - 1/8 finału, prod. Szwajcaria 18:15 Jaka to melodia? - teleturniej muzyczny 19:00 Jeden z dziesięciu - teleturniej 19:30 Wiadomości 19:40 Mundial 2022 - 1/8 finału, prod. Szwajcaria 22:40 Gra na Maksa - serial 22:55 Ocaleni - reality show 23:55 Magazyn śledczy Anity Gargas - magazyn 00:35 Witamy u Hartmannów - komedia 02:40 S. W. A. T. - Jednostka specjalna - serial	17:15 Zakazany owoc - serial obyczajowy 18:00 Panorama 18:20 Va Banque - teleturniej 18:45 Zranione ptaki - serial obyczajowy 19:30 Barwy szczęścia - serial obyczajowy 20:40 Kulisy serialu „M jak miłość” 20:55 M jak miłość - serial 21:45 Gra na Maksa - serial 21:55 Izabela, królowa Hiszpanii - serial kostiumowy 22:55 Historia bez tajemnic - Głos 00:20 Jestem mordercą - dramat 02:25 Wszystkie pieniądze świata - dramat	20:10 Doradca smaku - program kulinarny 20:15 Na Wspólnej - serial obyczajowy, Polska 20:55 Milionerzy 21:35 Historia zemsty - film sensacyjny, USA, 2017, reż. Johnny Martin, wyk. Nicolas Cage, Deborah Unger, Anna Hutchison, Talitha Eliana Bateman, Don Johnson 23:40 Superwizjer - magazyn reporterów 00:15 Kuba Wojewódzki 01:25 Zabójcza broń - serial 02:25 Kuchenne rewolucje 03:25 Uwaga! - magazyn 03:45 Zamieszkać na plaży 04:15 Recepta na stary dom 04:45 Jak to jest zrobione	22:40 Pearl Harbor - Atak Japończyków na amerykańską bazę Pearl Harbor 7 grudnia 1941 roku porwał do czynu cały naród i zdecydował o przystąpieniu Stanów Zjednoczonych do II Wojny Światowej. Chłopcy w ciągu kilku godzin stali się mężczyznami, nic już nie było takie jak przedtem, a odwaga, heroizm i siła ludzkiego ducha zostały poddane ostatecznej próbie. Miłość, wojna, śmierć, bohaterstwo, widowiskowe naloty i walki powietrzne. 02:45 Kickboxer: Zemsta 04:40 Disco Gramy 05:25 Telezakupy TV Okazje	20:00 Lekkie obyczaje - Atak paniki - komedia 21:50 Informacje kulturalne 22:15 Ballady i romanse 24:00 Młoda Polska - Na drodze - film krótkometrażowy, reż. Bartosz Nowacki, wyk. Szymon Bobrowski, Adam Bobik, Magdalena Boczarska 00:40 Co dalej? - program publicystyczny 01:15 Kino Mocnych Wrażeń - Wróg numer jeden, prod. USA, 2012, reż. Kathryn Bigelow, wyk. Jessica Chastain, Jason Clark, Joel Edgerton, Jennifer Ehle 04:00 Chwila, która nie powróci - film dokumentalny, reż. Andrzej Titkow 05:10 Tedydski	23:45 Prawo zemsty - film akcji Kiedy żona i córka Clyde'a Sheltona zostają brutalnie zamordowane, a ich zabójca uka, bohater przygotowuje plan zemsty nie tylko na oprawcach, ale i wymiarze sprawiedliwości. 01:55 Lombard. Życie pod zastaw - serial obyczajowy 02:50 Zobacz to! Blok powtórkowy: Biesiada na cztery pory roku 03:30 Biesiada na cztery pory roku 04:00 Menu na miarę - program kulinarny 05:00 Rodzinny interes - serial obyczajowy	23:05 Człowiek Tai Chi - film sensacyjny, Chiny, Hong Kong, USA, 2013, reż. Keanu Reeves, wyk. Tiger Hu Chen, Keanu Reeves, Karen Mok, Hai Yu, Qing Ye Młody adept sztuki tai chi otrzymuje ofertę wzięcia udziału w nielegalnych, podziemnych walkach. Organizatorem starć jest tajemniczy Donaka Mark, którego za wszelką cenę chce dopaść policja z Hongkongu. 01:15 Mieszkając z duchem 03:20 Druga strona medalu - talk show prod. Polska	12:00 Anioł Pański 12:03 Informacje dnia 12:20 Mojżesz - 10 przykazań 13:10 Zrozumieć wartość życia 13:30 Msza święta z Jasnej Góry 14:20 100 cudownych miejsc na świecie 14:30 Rezurekcja 15:15 Ewangelia nasz biznesplan 15:50 Ma się rozumieć 16:10 Informacje dnia 16:10 Jestem mamą 16:25 Przyszła w Obiektyw 16:40 Ojcostwo polecam 17:10 Prosto o gospodarce 17:30 Zostań żołnierzem RP 17:45 Muzyczne chwile 17:55 Poczet Wielkich Polaków 18:00 Anioł Pański 18:05 Informacje dnia 18:15 Rozmowy niedokończone 19:25 Święty na każdy dzień 19:30 Każdy maluch to potrafi 19:45 Modlitwa z telefonicznym udziałem dzieci 20:00 Informacje dnia 20:20 Różaniec 20:50 Myśląc Ojczyzna 21:00 Apel Jasnogórski

dodatek TELEWIZYJNY DO TWOJEJ GAZETY

TVP 1	TVP 2	TVN	POLSAT	TVP Kultura	TV Puls	TVN 7	TV 4
04:45 Klan - telenowela 05:15 Przysięga - serial 06:05 Wspaniałe stulecie - serial kostiumowy 07:00 Transmisja Mszy Świętej z Sanktuarium Matki Bożej na Jasnej Górze 07:30 Rodzinny ekspres 08:00 Wiadomości 08:10 Pogoda poranna 08:15 Kwadrans polityczny 08:35 Ranczo - serial obyczajowy 09:35 Komisarz Alex - serial kryminalny 10:35 Ojciec Mateusz - serial kryminalny 11:25 Kasta - serial paradokumentalny 12:00 Wiadomości 12:10 Agrobiznes 12:30 Agropogoda - magazyn 12:35 Rok w ogrodzie Extra 12:50 Natura w Jedyńce	05:05 Na sygnale - serial fabularyzowany 05:35 M jak miłość - serial 06:25 Pozyteczni.pl - magazyn 06:55 Rodzinka.pl - serial komediowy 07:30 Pytanie na śniadanie 10:35 Panorama 10:45 Pytanie na śniadanie 11:15 Rodzinka.pl - serial komediowy 11:50 Dla niesłyszących - Barwy szczęścia - serial obyczajowy 12:30 Koło fortuny - teleturniej 13:15 Zranione ptaki - serial obyczajowy 14:05 Va Banque - teleturniej 14:35 Na sygnale - serial fabularyzowany 15:10 Wydział kryminalny Kitzbühel - serial 16:00 Koło fortuny - teleturniej 16:35 Familiada - teleturniej 17:15 Zakazany owoc 18:00 Panorama	05:50 Uwaga! - magazyn 06:10 Ukryta prawda - program obyczajowy 07:05 Kuchenne rewolucje - program kulinarno-rozrywkowy 08:00 Dzień Dobry TVN - magazyn 11:40 Doradca smaku 11:50 Ukryta prawda - program obyczajowy 12:55 Tajemnice miłości 14:00 Ukryta prawda - program obyczajowy 16:10 Ten moment 16:45 Kuchenne rewolucje - program kulinarno-rozrywkowy 17:55 Ukryta prawda 19:00 Fakty 19:35 Sport 19:45 Pogoda 19:55 Uwaga! - magazyn 20:10 Doradca smaku	06:00 Nowy dzień z Polsat News 08:40 Malanowski i Partnerzy Bronisław Malanowski rozwiązuje zagadki kryminalne, prowadząc biuro detektywistyczne. 09:40 Sekrety rodziny 10:40 Dlaczego ja? 11:40 Gliniarze 12:50 Wydarzenia 13:20 Interwencja 13:40 Trudne sprawy 14:40 Dlaczego ja? 15:50 Wydarzenia 16:10 Pogoda 16:15 Interwencja 16:30 Na ratunek 112 17:00 Gliniarze 18:00 Pierwsza miłość - serial obyczajowy 18:50 Wydarzenia 19:25 Gość wydarzeń 19:45 Sport 19:55 Pogoda	07:00 Muzyczne poranki 07:20 Informacje kulturalne 07:50 Co dalej? - program publicystyczny 08:20 Res Poloniae - O Polsce z oddali - Alvydas Jokubaitis - rozmowa, reż. Piotr Poraj Poleski 08:55 Arsene Lupin - serial 11:00 Jan Serce - serial 12:10 Ostatnia góra - film dokumentalny, reż. Dariusz Żakuski 13:45 Informacje kulturalne 14:15 Dzieci i ryby - komedia, reż. Jacek Bromski, wyk. Anna Romantowska, Gabriela Kownacka, Krzysztof Stroiński, Jan Frycz, Cezary Pazura, Daniel Olbrychski 16:05 Życie w Cranford 17:15 Którędy po sztukę - KPS 156 - magazyn 17:25 Przestępną pamięć - Muzeum Dom Rodziny Pilekich - magazyn	06:00 Kobra - oddział specjalny 08:00 Lombard. Życie pod zastaw - serial obyczajowy 10:00 Prawdziwe motywy - serial kryminalny 11:00 Rodzinny interes - serial obyczajowy 13:00 Lombard. Życie pod zastaw - serial obyczajowy 14:00 Rodzinny interes - serial obyczajowy 15:00 Lombard. Życie pod zastaw - serial obyczajowy 16:00 Prawdziwe motywy - serial kryminalny 18:00 Lombard. Życie pod zastaw - serial obyczajowy 20:00 Hansel i Gretel: Łowcy czarownic 21:45 Nienawistna ósemka	04:50 Szkoła 06:45 40 kontra 20 07:45 Ukryta prawda - program obyczajowy 10:50 Opowieści małżeńskie 11:50 Zagadki losu 12:50 Ten moment 13:55 Rozwód. Walka o wszystko 14:55 Tajemnice miłości 15:55 Ukryta prawda - program obyczajowy prod. Polska 16:55 Zagadki losu 17:55 Opowieści małżeńskie 19:00 Ukryta prawda - program obyczajowy prod. Polska 20:00 40 kontra 20 21:00 Wataha - miniserial, Polska, reż. Olga Chajdas, Kasia Adamik	06:00 Strażnik Teksasu 08:00 Nasz Nowy Dom 09:00 Pierwsza miłość 09:50 Agenci. Biuro Detektywistyczne 10:50 Hardkorowy lombard 11:55 Sędzia Judy 13:55 STOP Drogówka 16:00 Policjantki i Policjanci 17:00 Łowcy Skarbów. Kto da więcej 19:00 Policjantki i Policjanci 20:00 Sprawiedliwi - Wydział Kryminalny 21:00 Hobbit: Pustkowie Smauga - USA, Nowa Zelandia, 2013, reż. Jackson Peter 00:55 Łowcy umysłów - film prod. USA, Wielka Brytania, Holandia, 2004, reż. Harlin Renny, wyk. Kathryn Morris, Kilmer Val, LL Cool J, Miller Jonny Lee, Slater Christian Thriller z udziałem takich gwiazd jak Val Kilmer, Christian Slater, Jonny Lee Miller czy Kathryn Morris.
SERIAL KOSTIUMOWY 14:00 Wspaniałe stulecie - serial kostiumowy 15:00 Wiadomości 15:10 Pogoda 15:20 ALARM! - magazyn 15:35 Gra słów. Krzyżówka - teleturniej 16:05 Przysięga - serial 17:00 Teleexpress 17:15 Jaka to melodia? - teleturniej muzyczny 17:55 Klan - telenowela 18:20 Kasta - serial 19:00 Jeden z dziesięciu 19:30 Wiadomości 20:15 Alarm! 20:30 Leśniczówka - serial obyczajowy 21:00 Nie lubię poniedziałku - komedia 22:55 Umrzesz dwa razy - film fabularny	TELETURNIEJ 18:20 Va Banque - teleturniej 18:45 Zranione ptaki - serial obyczajowy 19:30 Barwy szczęścia - serial obyczajowy 20:40 Kulisy serialu Na dobre i na złe i Na sygnale - felieton 20:55 Na dobre i na złe - serial 21:55 Izabela, królowa Hiszpanii - serial kostiumowy 22:55 Ludzkie historie - film dokumentalny 24:00 Zimowa miłość - film obyczajowy 01:40 Imię róży - serial 02:45 7 miliardów 700 milionów i co dalej? - film dokumentalny 03:55 Za marzenia - serial 04:45 Zakończenie	SERIAL OBYCZAJOWY 20:15 Na Wspólnej - serial obyczajowy 20:55 Milionerzy 21:35 Top Model - program rozrywkowy 23:10 Ostatnia misja USS Indianapolis - film wojenny, USA, 2016, reż. Mario Van Peebles, wyk. Nicolas Cage, Tom Sizemore, Thomas Jane, Matt Lanter, James Remar, Weronika Rosati 01:50 Superwizjer - magazyn reporterów 02:25 Kwatery Hitlera - program dokumentalny 03:25 Uwaga! - magazyn 03:45 Zamieszkać na plaży 04:15 Recepta na stary dom 04:45 Jak to jest zrobione - serial dokumentalny	FILM PRZYGODOWY 20:05 Jak rozpętałem II wojnę światową cz. 2 - Za bronią Druga część jednej z najsłynniejszych polskich komedii, z doskonałą kreacją Mariana Kociniaka. Wojenna zawierucha rzuca dzielnego wojaka, Franka Dolasa aż do Afryki północnej, gdzie jako „przymusowy ochotnik” zostaje wcielony do oddziału Legii Cudzoziemskiej, którym dowodzi kapitan Letoux. 21:50 Gliniarz z Beverly Hills 2 00:05 To dopiero początek 02:05 Robin Hood - faceli w rajtachach 04:40 Disco Gramy - program rozrywkowy 05:25 Telezakupy TV Okazje	SERIAL KRYMINALNY 18:00 Arsene Lupin - serial kryminalny 20:00 Na wschód od Hollywood - Piranie - film fabularny, prod. Włochy, 2019, reż. Claudio Giovannesi 22:05 Informacje kulturalne 22:25 Tanie Dranie - talk-show 23:10 Świadek oskarżenia - serial kryminalny 00:10 Więcej niż fikcja - Pożegnania i powroty - portret Roberta Franka - film dokumentalny 01:50 Enter Enea Festival 2021 - Aga Derlak Septet & Atom String Quartet - „Parallel” - koncert 02:55 Lekkie obczaję - Atak paniki - komedia 04:45 Informacje kulturalne 05:35 Afisz kulturalny	SERIAL OBYCZAJOWY 01:10 Lombard. Życie pod zastaw - serial obyczajowy Prowadzenie lombardu to zajęcie ciekawe, momentami ekscytujące, ale często i niebezpieczne. Bohaterami serialu są: właściciel Kazimierz Barski, jego rodzina, pracownicy oraz klienci, którzy pojawiają się w lombardzie z powodu różnych życiowych zawirowań. 02:10 Zobacz to! Blok powtórkowy: Na jedwabnym szlaku 02:50 Taki jest świat - program informacyjny 03:30 Na jedwabnym szlaku	KOMEDIA 23:30 Bajecznie bogaci Azjaci - film komedia, USA, 2018, reż. Jon M. Chu, wyk. Constance Wu, Henry Golding, Michelle Yeoh, Gemma Chan, Lisa Lu, Awkwafina Rachel podróżuje z chłopakiem do Singapuru, nie zdając sobie sprawy z jego pochodzenia. 02:00 Mieszkając z duchem 04:05 Druga strona medalu - talk show Autorski program dziennikarki Jolanty Pienkowskiej, który swoją premierę miał w 2009 roku. Ma on formułę rozmów z gośćmi.	TV Trwam 10:00 Audycja Generalna Ojca Świętego Franciszka z Watykanu 11:00 Z wedką nad wodę w Polskę i Świat 11:25 Jestem mamą 11:40 Prosto o gospodarce 12:00 Anioł Pański 12:03 Informacje dnia 12:20 Mojesz - 10 przykazań 13:10 Dinozaury z Krasiejowa 13:30 Msza święta z Jasnej Góry 14:20 100 cudownych miejsc na świecie 14:30 Kuźnia Redemptorystów 15:20 „Ciotechka” 15:50 Ma się rozumieć 16:00 Informacje dnia 16:10 Na zdrowie 16:30 Tajemnice Watykanu 17:00 Po stronie prawdy 17:50 Muzyczne chwile 17:55 Poczet Wielkich Polaków 18:00 Anioł Pański 18:05 Informacje dnia 18:15 Rozmowy niedokończone 19:25 Święty na każdy dzień 19:30 Opowieści z Księgi Cnót 20:00 Informacje dnia 20:20 Różaniec 20:50 Myśląc Ojczyzna 21:00 Apel

dodatek TELEWIZYJNY DO TWOJEJ GAZETY

czwartek

8 grudnia

TVP 1	TVP 2	TVN	POLSAT	TVP Kultura	TV Puls	TVN 7	TV 4
04:50 Klan - telenowela 05:15 Przysięga - serial obyczajowy 06:05 Wspaniałe stulecie - serial kostiumowy 07:00 Transmisja Mszy Świętej z Sanktuarium Matki Bożej na Jasnej Górze 07:30 Pełnia Wiary - magazyn 08:00 Wiadomości 08:10 Pogoda poranna 08:15 Kwadrans polityczny 08:35 Ranczo - serial obyczajowy 09:35 Komisarz Alex - serial kryminalny 10:30 Ojciec Mateusz - serial kryminalny 11:25 Kasta - serial paradokumentalny 12:00 Wiadomości 12:10 Agrobiznes 12:30 Agropogoda - magazyn 12:40 Magazyn Rolniczy 13:00 Natura w Jedyńce	05:00 Na sygnale - serial fabularyzowany 05:30 M jak miłość - serial 06:25 Smaki świata - magazyn 06:55 Rodzinka.pl - serial komediowy 07:30 Pytanie na śniadanie 10:35 Panorama 10:45 Pytanie na śniadanie 11:15 Irmologion supraski - reportaż 11:50 Dla niesłyszących - Barwy szczęścia - serial 12:30 Koło fortuny - teleturniej 13:15 Zranione ptaki - serial obyczajowy 14:05 Va Banque - teleturniej 14:35 Na sygnale - serial fabularyzowany 15:10 Wydział kryminalny Kitzbühel - serial 16:00 Koło fortuny - teleturniej 16:35 Familiada - teleturniej 17:15 Zakazany owoc 18:00 Panorama 18:20 Va Banque - teleturniej	05:50 Uwaga! - magazyn 06:10 Ukryta prawda - program obyczajowy 07:05 Kuchenne rewolucje - program kulinarno-rozrywkowy 08:00 Dzień Dobry TVN - magazyn 11:40 Doradca smaku 11:50 Ukryta prawda - program obyczajowy 12:55 Tajemnice miłości 14:00 Ukryta prawda - program obyczajowy 16:10 Ten moment 16:45 Kuchenne rewolucje - program kulinarno-rozrywkowy 17:55 Ukryta prawda - program obyczajowy 19:00 Fakty 19:35 Sport 19:45 Pogoda 19:55 Uwaga! - magazyn 20:10 Doradca smaku	06:00 Nowy dzień z Polsat News 08:40 Malanowski i Partnerzy Bronisław Malanowski rozwiązuje zagadki kryminalne, prowadząc biuro detektywistyczne. 09:40 Sekrety rodziny serial obyczajowy prod. Polska 10:40 Dlaczego ja? 11:40 Gliniarze 12:50 Wydarzenia 13:20 Interwencja 13:40 Trudne sprawy 14:40 Dlaczego ja? 15:50 Wydarzenia 16:10 Pogoda 16:15 Interwencja 16:30 Na ratunek 112 17:00 Gliniarze 18:00 Pierwsza miłość - serial obyczajowy prod. Polska 18:50 Wydarzenia 19:25 Gość wydarzeń 19:45 Sport 19:55 Pogoda	07:00 Muzyczne poranki 07:10 Informacje kulturalne 07:35 Zaginione - odnalezione - magazyn 08:00 Niedziela z... Janem Kantym Pawłuskiewiczem 08:55 Arsene Lupin - serial 11:00 Jan Serce - serial 12:15 Stanisław Syrewicz odmienniany przez los - film dokumentalny, reż. Grzegorz Brzozowicz 13:20 Informacje kulturalne 13:55 Szatan z siódmej klasy - film fabularny, reż. Kazimierz Tarnas, wyk. Bartosz Fejge, Katarzyna Bator, Wojciech Malajkat, Krzysztof Globisz, Katarzyna Pypno, Tytus Hołdys, Marek Serdiukow, Tomasz Koził, Paweł Jakowlew, Łukasz Jaźwiec 15:50 Na kredyt - film obyczajowy	06:00 Kobra - oddział specjalny 08:00 Lombard. Życie pod zastaw - serial obyczajowy 10:00 Prawdziwe motywy - serial kryminalny 11:00 Rodzinny interes - serial obyczajowy 13:00 Lombard. Życie pod zastaw - serial obyczajowy 14:00 Rodzinny interes - serial obyczajowy 15:00 Lombard. Życie pod zastaw - serial obyczajowy 16:00 Prawdziwe motywy - serial kryminalny 18:00 Lombard. Życie pod zastaw - serial obyczajowy 20:00 Firmowa gwiazdka 22:05 Zły Mikołaj 00:00 Sekspedycja	04:50 Szkoła 06:45 40 kontra 20 07:45 Ukryta prawda - program obyczajowy 10:50 Opowieści małżeńskie 11:50 Zagadki losu 12:50 Ten moment 13:55 Rozwód. Walka o wszystko 14:55 Tajemnice miłości 15:55 Ukryta prawda - program obyczajowy 16:55 Zagadki losu 17:55 Opowieści małżeńskie 19:00 Ukryta prawda - program obyczajowy 20:00 40 kontra 20 21:00 Wykapywanie ojciec - film komedia, USA, Indie, Kanada, 2013, reż. Ken Scott, wyk. Vince Vaughn, Chris Pratt, Cobie Smulders, Andrzej Blumenfeld	06:00 Strażnik Teksasu 08:00 Nasz Nowy Dom 09:00 Pierwsza miłość 09:50 Agenci. Biuro Detektywistyczne 10:50 Hardkorowy lombard 11:55 Sędzia Judy 13:55 STOP Drogówka 16:00 Policjantki i Policjanci 17:00 Łowcy Skarbów. Kto da więcej 19:00 Policjantki i Policjanci 20:00 Sprawiedliwi - Wydział Kryminalny 21:00 Łowca i Królowa Łodu 23:30 Anakonda 4 - Krwawe ślady - Rumunia, USA, 2009, reż. Don E. Faunt LeRoy, wyk. Crystal Allen, Ana Ularu, Linden Ashby, Midwinter Danny, Rhys-Davies John Premiera. Horror. Umierający potentat Murdoch zatrudnia lekarza, który ma zebrać świeży zapas krwawych orchidei i eksperymentować z regenerującym nektarem na młodym wężu.
SERIAL KOSTIUMOWY 14:00 Wspaniałe stulecie - serial kostiumowy 15:00 Wiadomości 15:20 Alarm! 15:35 Gra słów. Krzyżówka 16:05 Przysięga - serial 17:00 Teleexpress 17:15 Jaka to melodia? 17:55 Klan - telenowela 18:20 Kasta - serial 19:00 Jeden z dziesięciu 19:30 Wiadomości 20:15 Alarm! 20:30 Leśniczówka - serial obyczajowy 21:00 Na sygnale - serial 21:35 Sprawa dla reportera 22:35 Magazyn śledczy Anity Gargas - magazyn 23:15 Magazyn kryminalny 00:10 Magazyn Ekspresu Reporterów	SERIAL OBYCZAJOWY 18:45 Zranione ptaki - serial obyczajowy 19:30 Barwy szczęścia - serial obyczajowy 20:40 Kulisy serialu Ojciec Mateusz - felieton 20:55 Ojciec Mateusz - serial kryminalny TVP, reż. Maciej Dejczer, Andrzej Kostenko, wyk. Artur Żmijewski, Piotr Polk, Michał Piel, Artur Pontek, Kinga Preis, Łukasz Lewandowski, Sławomir Orzechowski, Piotr Kozłowski, Rafał Cieszyński 21:55 Izabela, królowa Hiszpanii - serial kostiumowy 22:55 Biografie i obrazy - O mnie, o tobie 00:05 Bohater z wyboru - film sensacyjny	SERIAL OBYCZAJOWY 20:15 Na Wspólnej - serial obyczajowy 20:55 Milionerzy 21:35 Kuchenne rewolucje - program kulinarno-rozrywkowy 22:45 Idealny facet dla mojej dziewczyny - film komedia, Polska, 2009, reż. Tomasz Konecki, wyk. Marcin Dorociński, Magdalena Boczarowska, Izabela Kuna, Danuta Stenka Krzysztof Globisz, Tomasz Karolak, Bronisław Wrocławski, Magdalena Rózcicka, Daniel Olbrychski, Maria Seweryn 01:15 Wielki mur - film przygodowy, USA, Chiny, Australia, Kanada, 2016, reż. Zhang Yimou	FILM OBYCZAJOWY 20:05 Jak poślubić milionera Historia współczesnego Kopciuszka, któremu zamiast wroźki chrzestnej w spełnieniu marzeń pomaga trener od rozwoju osobistego. Alią mimo miłosnych rozczarowań daje sobie jeszcze jedną szansę, aby i jej bajka się spełniła. Skoro na bal zaproszeń nikt nie wysłała, nie pozostaje jej nic innego jak wziąć sprawy we własne ręce. 22:30 Wszystko o Stevenie 00:45 Tamte dni, tamte noce 03:35 Świat według Kiepskich 04:40 Disco Gramy 05:25 Telezakupy TV Okazje	SERIAL OBYCZAJOWY 16:35 Powrót do Cranford - serial 17:45 Co dalej? - program publicystyczny 18:15 Paddington - film familijny, prod. USA, Wielka Brytania, Francja, 2014, reż. Paul King, wyk. Sally Hawkins, Hugh Bonneville 20:00 Czwartkowy klub filmowy - Wstęp do filmu - Serpico 20:05 Czwartkowy klub filmowy - Serpico - film fabularny, prod. USA, Włochy, 1973, reż. Sidney Lumet, wyk. Al Pacino 22:25 Informacje kulturalne 22:45 Beatles w Indiach - film dokumentalny, prod. Wielka Brytania, 2021, reż. Ajay Bose	SERIAL OBYCZAJOWY 02:10 Lombard. Życie pod zastaw - serial obyczajowy Prowadzenie lombardu to zajęcie ciekawe, momentami ekscytujące, ale często i niebezpieczne. Bohaterami serialu są: właściciel Kazimierz Barski, jego rodzina, pracownicy oraz klienci, którzy pojawiają się w lombardzie z powodu różnych życiowych zawirowań. Są to zarówno osoby starsze, potrzebujące środków do życia, jak i młode, które zastawiają na kilka dni laptop czy telefon. 03:10 Zobacz to! Blok powtórkowy	FILM PRZYGODOWY 23:15 Niesamowity Hulk - film przygodowy, USA, 2008, reż. Louis Leterrier, wyk. Edward Norton, Liv Tyler, Tim Roth, William Hurt, Tim Blake Nelson, Ty Burrell 01:30 Mieszkając z duchem 03:30 Druga strona medalu - talk show	TV Trwam 12:00 Anioł Pański 12:03 Informacje dnia 12:20 Ziemia Obiecana 13:00 Sanktuarium Cudu Eucharystycznego w Sokółce 13:20 Przegląd katolickiego tygodnika „Niedziela” 13:30 Msza święta z Jasnej Góry 14:20 100 cudownych miejsc na świecie 14:30 Oratorium o Niepokalanym Poczęciu Najświętszej Maryi Panny 15:30 Mocarz pokory 15:50 Ma się rozumieć 16:00 Informacje dnia 16:10 Z wedką nad wodę w Polskę i Świat
Treść programu i foto dzięki uprzejmości: Prasowej Agencji Telewizyjnej, Polsatu, TVP1, TVP2, TVN, TV4, TVN7, TV Puls, TV Trwam, TVP Kultura INFORMUJEMY, ŻE REDAKCJA NIE PONOSI ODPOWIEDZIALNOŚCI ZA ZMIANY W PROGRAMACH TV Ogłoszenia i reklamy są materiałem zleconym, za ich treść odpowiedzialność ponosi ich nadawca, a nie redakcja lub wydawca gazety.							
 Wydawca: Dodatek sp. z o.o., 85-115 Bydgoszcz, ul. Wiatrakowa 11/3, tel. 516-018-821, e-mail: iwona@magraf.pl Redaktor naczelny: Sławomir Grzmieł ISSN 1643-2460 Skład komputerowy: www.klan.net.pl							

dodatek TELEWIZYJNY DO TWOJEJ GAZETY

CZAS TO PIENIĄDZ

czyli jak zabezpieczyć się na przyszłość

W ostatnich latach systematycznie rośnie liczba Polaków, którzy decydują się dodatkowo odkładać część swoich oszczędności na emeryturę.

Ta grupa wciąż jednak nie jest zbyt liczna jak na 38-milionowy kraj. Bieżące wydatki niestety często wygrywają z przyszłymi potrzebami. Decyzję o tym, żeby rozpocząć budowanie kapitału, z którego będziemy mogli dodatkowo korzystać po zakończeniu aktywności zawodowej, odkładamy na później. Już w poprzednim stuleciu w filmie „Przeminęło z wiatrem” Scarlett O’Hara użyła słów: „Pomyślę o tym jutro”, które stały się symbolem ludzkiej skłonności do odkładania decyzji na przyszłość.

Jednym z najczęstszych powodów, dla których wybieramy bieżące potrzeby i nie myślimy o inwestowaniu na przyszłość, jest powszechne przekonanie, że pracując przez całe życie zawodowe, z pewnością uzbierzemy wystarczający kapitał, który zabezpieczy nas na starość. Czy na pewno tak jest? Eksperci przewidują, że choć nasze emerytury wypłacane w przyszłości z ZUS będą z pewnością rosły, to na pewno nie w taki sposób i nie tak szybko jak wynagrodzenia.

Potwierdzają to prognozy Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, z których wynika, że dzisiejsza średnia emerytura, stanowiąca 53% przeciętnego wynagrodzenia, już około roku 2040 będzie wynosić poniżej 40% średniego wynagrodzenia, przy założeniu utrzymania wieku emerytalnego na obecnym poziomie. Natomiast stopa zastąpienia (czyli wysokość emerytury w porównaniu do ostatniej pensji) może spaść nawet poniżej 20% do roku 2060. Warto przy tym zaznaczyć, że w 2022 roku przeciętna emerytura kobiet wyniosła 2128 zł brutto, a w przypadku mężczyzn 3184 zł brutto. W przyszłości wysokość emerytur może być relatywnie jeszcze niższa.

Jakie są tego powody? **Przed wszystkim coraz dłużej żyjemy. Jeszcze w 1990 roku w Polsce żyło 1600**

stulatków. Dzisiaj jest ich już ponad 2 razy więcej, a prognozy GUS wskazują, że do 2050 roku, będzie ich 13 razy więcej niż w 2020 roku.

Choć często powtarzamy sobie, że „nie dożyję do emerytury, więc po co odkładać”, statystyki mówią coś zupełnie odwrotnego. Okazuje się, że prawdopodobieństwo dożycia kobiet do 60. roku życia wynosi aż 94%, a spośród pań, które dożyją, co druga przeżyje na emeryturze 26 lat. W przypadku panów perspektywa dożycia do 65. roku życia wynosi 77%, a co drugi będzie cieszył się życiem na emeryturze jeszcze przez 19 lat. Twarde dane, z którymi trudno polemizować, powinny nas skłonić do zmiany nastawienia. Skoro już wiemy, że większość z nas dożyje do emerytury i spędzi na niej wiele lat, warto zadbać o swój standard życia na emeryturze, szczególnie jeśli chcielibyśmy na nią przejść na obecnych warunkach (60 lat dla kobiet /65 lat dla mężczyzn).

Sposobów na budowanie kapitału na przyszłość jest wiele. Od lat końcówka roku to okres, w którym obserwujemy duże zainteresowanie szczególnie dwoma rozwiązaniami, które przeznaczone są właśnie do gromadzenia środków na emeryturę, tj. Indywidualne Konto Zabezpieczenia Emerytalnego (IKZE) oraz Indywidualne Konto Emerytalne (IKE). Powodów, dla których coraz więcej Polaków decyduje się na odkładanie w tej formie jest wiele. Jednym z nich jest fakt, że są to rozwiązania dla każdego, nie wymagające specjalistycznej wiedzy.

Osoby, które zdecydują się odkładać pieniądze w IKZE, poza oczywistymi korzyściami płynącymi z odpowiednio budowanego kapitału na przyszłość, mogą również czerpać korzyści w trakcie inwestycji. **To, co wyróżnia IKZE spośród wszystkich dostępnych rozwiązań eme-**

rytalnych na rynku, to możliwość skorzystania z ulgi podatkowej w każdym roku kalendarzowym, w którym dokonaliśmy wpłaty. Ponadto zostaniemy zwolnieni z 19% podatku dochodowego przy wypłacie po osiągnięciu wieku emerytalnego, spełniając warunki ustawy o IKE/IKZE (zamiast tego zapłacimy 10% podatek ryczałtowy). Mimo tych realnych korzyści wciąż niewielu Polaków korzysta z ulgi IKZE – w ostatnich latach zaledwie ok. 1% podatników odliczało wpłaty na IKZE od podstawy opodatkowania.

W przypadku IKE w momencie wypłaty zgromadzonych środków nie zapłacimy 19% podatku od zysków kapitałowych, tzw. podatku Belki, dzięki czemu więcej pieniędzy zostanie w naszych portfelach. To, co jeszcze łączy obydwa konta, to również korzyść wynikająca z uprzywilejowanej formy dziedziczenia majątku przez dowolne osoby bez obowiązku odprowadzenia podatków od spadku i darowizn.

Chcąc zabezpieczyć siebie i bliskich na przyszłość, musimy dobrze się do tego przygotować. To od nas zależy, kiedy i czy zbudujemy sobie dodatkowy prywatny kapitał, dzięki któremu będziemy mogli bez trosk finansowych przeżyć jesień naszego życia. Znane powiedzenie mówi: „czas to pieniądz”. Nie odkładajmy decyzji na później. To na pewno nam się opłaci.

Krzysztof Zienkowski
Dyrektor Regionalny Sprzedaży
PKO TFI

Jest to informacja reklamowa. Inwestowanie w fundusze wiąże się z ryzykiem. Przed podjęciem ostatecznych decyzji inwestycyjnych należy zapoznać się z prospektem informacyjnym danego funduszu oraz z dokumentem zawierającym kluczowe informacje dla inwestorów (KIID). Pełna treść noty prawnej znajduje się na stronie PKO TFI www.pkotfi.pl/nota-prawna/.

GEOPOLITYCZNE SZACHY

PRIORYTETY POLSKI W KWESTII BEZPIECZEŃSTWA, POTRZEBA ZACIEŚNIENIA WSPÓŁPRACY POLSKO-UKRAIŃSKIEJ ORAZ WCIĄGNIĘCIE BYŁYCH KRAJÓW SOWIECKICH W ORBITĘ ZAINTERESOWANIA NATO, JAK RÓWNIEŻ ZNALEZIEŃ SPOSOBU NA ZNIWELOWANIE ZAGROŻENIA ZE STRONY ROSYJSKIEJ – TO NAJWAŻNIEJSZE ZAGADNIENIA PANELU DOTYCZĄCEGO GEOPOLITYKI.

Uczestnikami panelu „Bezpieczeństwo narodowe i aktualna sytuacja geopolityczna w kontekście wojny na Ukrainie” byli eksperci, których specjalistyczna wiedza branżowa pozwoliła omówić jego temat wkomplementarnym i wielopłaszczyznowym ujęciu. Do rozmowy redaktor naczelny „Dziennika Elbląskiego” i „Gazety Olsztyńskiej” zaprosił wiceministra Obrony Narodowej Michała Wiśniewskiego, eksperta ds. Rosji i postsowieckiego wschodu Marka Budzisz, dyrektora Departamentu Współpracy PL-UA, Kredobank (Grupa PKO BP) Viktora Karpinetsa oraz Mariusza Walewskiego, głównego ekonomistę Banku Gospodarstwa Krajowego.

Pierwszą wiodącą kwestią panelu było zagadnienie bezpieczeństwa naszego kraju, a zarazem wschodniej flanki NATO, jak i temat modernizacji naszej armii z ujęciem cyberbezpieczeństwa. Prowadzący dyskusję Maciej Matera zapytał o to Michała Wiśniewskiego.

Wiceminister z bogatym doświadczeniem w sektorze informatycznym (m.in. współautor Polityki Sztucznej Inteligencji Państwa) chwalił rozwój naszych wojsk obrony cyberprzestrzeni, zwracając uwagę, że jakkolwiek to młody komponent polskich sił obronnych, to bardzo szybko się rozwija, co jest doceniane przez zachodnich partnerów wojskowych. Wiśniewski podkreślał, że to zasługa priorytetów resortu, któremu szefuje Mariusz Błaszczak, a ten stawia na modernizację armii oraz właśnie na rozwój polskiej obrony cybernetycznej. Wiceminister Wiśniewski zachęcał również do włączenia się w strukturę nowej i przyszłościowej formacji. Przedstawiciel strony rządowej nie omieszkał też przypomnieć o nieustannej modernizacji polskiego wojska i otwieraniu/reaktywowaniu jednostek wojskowych na wschód od Wisły. Już niedługo do kraju mają trafić czołgi i koreańska broń pancerna. Wiceminister wspominał również o zaporze między Polską a obwodem kaliningradzkim (2,5 m wys. i 3 m szer.) oraz docelowej liczbie armii, która ma mieć 300 tys. żołnierzy.

Docelowa liczba polskiej armii to 300 tys. żołnierzy

Nie pozwolić na „dogrywkę”

Bardzo istotnymi kwestiami panelowymi były zagadnienia natury geopolitycznej. Maciej Matera zapytał o nie Marka Budzisz, cenionego publicystę, który podkreślał, że jakkolwiek „wojna prędzej czy później musi się skończyć”, to nie można dopuścić, aby Ukraina wyszła z niej ze „zgnilym” – wymuszonym lub narzuconym – pokojem. Analityk jest zdania, że zadaniem Polski i Ukrainy, jako dwóch najważniejszych i największych państw regionu, jest zbudowanie wspólnego systemu bezpieczeństwa. Jest przekonany, że nasz sąsiad wejdzie do NATO, ale zanim do tego dojdzie, musi mieć wsparcie sojuszników. Ostrzegając także, aby nie dać putinowskiej Rosji możliwości „dogrywki”, jak było to w przypadku I wojny czeczeńskiej, gdy po przegranej miała czas na „regenerację”. W dalszej części panelu Budzisz podkreślał

rolę współpracy gospodarczej między Polską i Ukrainą i wynikającej z tego synergii, która może dać obu krajom mocną pozycję lidera na europejskim rynku żywności.

Jak „odzyskać” Białoruś?

Na pytanie naczelnego Matera o, jak z punktu widzenia Ukrainy widać obecne problemy, odpowiedział Viktor Karpinets. Dyrektor Kredobanku podziękował za pomoc ze strony naszego kraju, po czym skupił się na wpływie samej wojny na gospodarkę jego kraju. Podkreślał, że pomimo dużych zawirowań NBU podtrzymuje politykę stałego kursu, dzięki czemu inflacja nie przyśpiesza gwałtownie, a system finansowy jest cały czas operatywny. Ceniony ekspert z 18-letnim doświadczeniem bankowym zwracał uwagę na sprawne działanie Kredobanku, który dysponuje odpowiednimi rezerwami (ok. 1 mld hrywien), jest rentowny, nie

odnotował odpływu gotówki i zadbał ponadto o restrukturyzację kredytów. Karpinets podkreślał, że ryzyko kredytowe jest obecnie najbardziej istotną kwestią dla całego sektora bankowego.

Z kolei Mateusz Walewski zwracał uwagę, że powojenna odbudowa ukraińskiej gospodarki to dla nas duża szansa, abyśmy zostali swoistym jej hubem („knowledge transfer centre”). Główny ekonomista BGK naświetlał konieczność zacieśnienia obustronnych stosunków już teraz i podobnie jak Marek Budzisz i pozostali goście panelu nie zgadza się na „zgnili” kompromis wymuszony na naszym sąsiedzie. Ekspert podkreślał, że wygrana przez Ukrainę wojna pozwoli ściągnąć do kraju inwestorów, na czym skorzysta Polska jako zaufany partner. Teraz należy wspierać tamtejszy mały i średni biznes, jak i zachęcać do lokowania go w naszym kraju.

Wszyscy goście są zgodni co do tego, że należy wygrać wojnę w Ukrainie, zbudować wydolny system regionalnego bezpieczeństwa, „zamienić” Morze Bałtyckie w NATO-wskie jezioro (dzięki akcesji Szwecji i Finlandii do Paktu) i tym samym zniwelować zagrożenie ze strony Kaliningradu, jak również wciągnąć do orbity polityki prozachodniej kolejny strategiczny element warunkujący bezpieczeństwo naszych granic – rządzoną przez reżim Aleksandra Łukaszenki Białoruś.

Modernizacja priorytetem

Jakkolwiek zaproszeni do rozmowy paneliści wydają się podzielać optymizm Macieja Matera co do rysowanych na przyszłość wariantów zakończenia konfliktu toczącego na Ukrainie, to jednocześnie zdają sobie sprawę, że nie można zasypiać gruszek w popiele i należy nieustannie wzmacniać nasz krajowy oraz regionalny potencjał militarny.

— Ten konflikt jest bardzo blisko nas (...). To, co się wydarzyło za naszą wschodnią granicą, sprawiło, że konieczna jest skokowa modernizacja — i techniczna, i mentalna — dostosowania polskich sił zbrojnych do skutecznego odstraszenia potencjalnych agresorów — podkreślił na sam koniec wiceminister Wiśniewski, przypominając tym samym o priorytetach polskich władz w kwestii bezpieczeństwa narodowego na tle aktualnej sytuacji geopolitycznej. **MACIEJ CHROŚCIELEWSKI**

VI KONGRES PRZYSZŁOŚCI W OBIEKTYWIE

NIE MOŻNA DZIELIĆ SAMORZĄDÓW

PANDEMIA, WOJNA W UKRAINIE I ZWIĄZANY Z NIĄ KRYZYS NA RYNKU ENERGII POWODUJĄ, ŻE TRZEBA SPROSTAĆ NOWYM WYZWANIOM. JAK TO ZROBIĆ, O TYM BYŁA MOWA NA PANELU „SAMORZĄD PRZYSZŁOŚCI – JAK SIĘ ZMIERZYĆ Z NADCHODZĄCYMI WYZWANIAM?”.

Potrzebujemy sprawiedliwego finansowania – powiedział Piotr Grzymowicz

Zmiany podatkowe, galopująca inflacja, kryzys energetyczny, wzrost płac i stóp procentowych, a do tego także problemy z rozstrzyganiem postępowań przetargowych – to najważniejsze, choć pewnie niejedyne, czynniki wpływające na problemy samorządowców, choćby także z konstruowaniem przyszłorocznego budżetu. O wyzwaniach, którym muszą sprostać samorządy, była mowa podczas panelu pod hasłem: „Samorząd Przyszłości – jak się zmierzyć z nadchodzącymi wyzwaniami?”.

W dyskusji wzięli udział: Lidia Wójtowicz, dyrektor Departamentu Polityki Regionalnej w Urzędzie Marszałkowskim w Olsztynie; Anna Węgrzanowska, dyrektor Biura Klienta Sektora Publicznego w PKO Bank Polski; Piotr Grzymowicz, prezydent Olsztyna; Ryszard Niedziółka, burmistrz Kętrzyna; Andrzej Abako, starosta

olsztyński i Karol Motyka, starosta braniewski.

Samorządy zmuszone są do zaciskania pasa. Równocześnie chcą zachować tempo inwestycji.

Czy to jest możliwe bez zmian w polityce fiskalnej? Zdaniem prezydenta Olsztyna obserwujemy zawłaszczanie kompetencji samorządów i odbieranie im środków.

— My sobie poradzimy, ale nie będziemy się godzić na traktowanie nas jako regionu, który ma być regionem tzw. Polski Wschodniej, jak to było za czasów PRL — stwierdził prezydent Grzymowicz. — Jeśli na Dolnym Śląsku jest składanych ileś tam projektów i 14 dostaje wsparcie na kwotę 1,4 mld zł, a województwo warmińsko-mazurskie dostaje 88 mln zł na dwa projekty w Szczytnie i Elku, to pytam, gdzie ta sprawiedliwość. To nasi mieszkańcy

również za te kartoniki, za te wyemitowane obligacje będą musieli dołożyć z własnych podatków — zarówno do spłaty kapitału, jak i do spłaty odsetek. Samorządy owszem, mają być dźwignią, tak jak do tej pory było, rozwoju naszych małych ojczyzn, ale muszą mieć stabilne finansowanie.

Jak dodał prezydent Olsztyna, nie wolno dzielić samorządów i zabierać im pieniędzy.

— Bo przecież nie kto inny, jak premier Morawiecki w 2016 roku w swoim programie Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju stawiał na inwestycje — przypomniał prezydent Grzymowicz. — Mówił, że inwestycje wzrosną z 16 do 25 proc. Dzisiaj mamy 13 proc., jeśli chodzi o inwestycje, przede wszystkim rządowe. A my, samorządy, wiemy, jak to robić, realizujemy inwe-

stycje, tylko potrzebujemy sprawiedliwego finansowania.

Jaka więc powinna być koncepcja finansowania samorządów? Dziś mamy trzy szczeble samorządów i każdy z nich jest inaczej finansowany. Zdaniem starosty olsztyńskiego Andrzeja Abako w najtrudniejszej sytuacji są powiaty, które już 22 lata czekają na rzetelne finansowanie.

— Jeśli w tej chwili strona rządowa i strona samorządowa nie usiądą do wspólnego stołu i nie wypracują nowych założeń finansowania samorządów, to jeszcze rok 2023 przeżyjemy, ale w 2024 roku nie wiemy, co będziemy robić. Bo po raz pierwszy zakładamy minusy — stwierdził starosta olsztyński.

Jak dodał, nie trzeba wymyślać nowych podatków dla samorządów. — Trzeba po prostu powrócić do udziału samorządów

w podatku PIT na poziomie 9 proc. i podzielenia go na nowo, żeby takie samorządy jak powiaty mogły otrzymać większy udział w tym podatku PIT — podkreślił starosta olsztyński. — Oczywiście, tak jak powiedział prezydent, damy radę, tylko do którego momentu możemy dawać radę, nie mając planu na przyszłość?

Tę przyszłość starosta braniewski widzi raczej dobrze, choć jak mówił, trzeba starać się ograniczać wydatki. Jak zauważył starosta Karol Motyka, dzięki możliwości pozyskiwania pieniędzy z Polskiego Ładu, Funduszu Rozwoju Dróg czy Funduszu Inwestycji Lokalnych nagle powiat otrzymał duże pieniądze, co przy zaoszczędzonych środkach na wkład własny pozwoliło im poradzić sobie z założonymi zadaniami.

Myśląc o przyszłości, samorządowcy liczą oczywi-

ście na fundusze unijne, dzięki którym samorządy będą mogły realizować swoje plany. A w latach 2021-2027 nasz region ma otrzymać 1,8 mld euro. Nasza przyszłość jest też nierozzerwalnie związana z nowymi technologiami, m.in. Internetem Rzeczy, który przyczynia się do usprawniania obsługi obywateli w urzędach. Tu, jak zwrócił uwagę burmistrz Kętrzyna Ryszard Niedziółka, trzeba pamiętać o edukacji mieszkańców, by chcieli korzystać z tych nowych technologii, że niekoniecznie już muszą przychodzić do urzędu, żeby załatwić sprawę. **AM**

Relację z VI Kongresu Przyszłości znajdziesz na www.dziennikelblaski.pl i na FB: Dziennik Elbląski oraz w najbliższych weekendowych wydaniach naszej gazety.

SĄ ZARZUTY DLA BYŁEGO PRACOWNIKA CHARONA

WRACAMY DO TEMATU. BYŁY PRACOWNIK ELBLĄSKIEGO ZAKŁADU POGRZEBOWEGO CHARON, O KTÓRYM ZROBIŁO SIĘ GŁOŚNO ZA SPRAWĄ OPUBLIKOWANEGO NIE TAK DAWNO W SIECI NAGRANIA, USŁYSZAŁ WŁAŚNIE ZARZUTY DOTYCZĄCE PRÓBY OGRABIEŃ GROBÓW I ZNIEWAŻENIA ZWŁOK.

W nagraniu rozmówca Zbigniewa Stonogi opowiadał o tym, do jakich sytuacji miało dochodzić w Zakładzie. Mężczyzna miał być świadkiem wielu niepokojących zdarzeń, m.in. kradzieży. Były pracownik Charona, o którym wspominał, właśnie usłyszał zarzuty. — 30-latkowi przedstawiono zarzuty dot. usiłowania ograbienia grobów oraz znieważenia zwłok. Podstawą przedstawienia zarzutów był zebrany w sprawie

materiał dowodowy, w tym eksperyment procesowy. Do 2 zdarzeń objętych zarzutami doszło we wrześniu 2022. W trakcie jednego z pochówków podejrzany wyjął z grobu złożone w nim przez członków rodziny przedmioty — zegarek oraz tytoń. Z uwagi na interwencję innego pracownika zakładu odstąpił od ich zaboru. W trakcie drugiego po otwarciu trumny przeszedł kieszenie zmarłego celem odnalezienia włożonych przez rodzinę pa-

pierosów. Nie znalazł ich. Nie zamknął trumny we właściwy sposób, co spowodowało częściowe zasypianie zwłok ziemią. Tym samym dopuścił się ich znieważenia — przekazuje Prokuratura Okręgowa w Gdańsku. Podejrzany nie przyznał się do winy. Zastosowano wobec niego środki zapobiegawcze w postaci dozoru policji oraz zakazu wykonywania jakichkolwiek prac zwianych z pochówkami zmarłych. Grozi mu 8 lat więzienia. **KK**

przetarg

Zn. spr.: ZG.2281.3.2021

LASY PAŃSTWOWE – NADLEŚNICTWO MŁYNARY

ul. 1 Maja 21A, 14-420 Młynary

e-mail: mlynary@olsztyn.lasy.gov.pl

W oparciu o art. 38 ustawy z dnia 28 września 1991 r. o lasach (Dz.U. z 2022 r. poz. 672), rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 20 kwietnia 2007 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu przeprowadzania przetargu publicznego oraz sposobu i warunków przeprowadzania negocjacji cenowej w przypadku sprzedaży lasów, gruntów i innych nieruchomości znajdujących się w zarządzie Lasów Państwowych (Dz.U. z 2007 r. nr 78 poz. 532), zgodę Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych z dnia 12 maja 2022 r., zn. spr. ES.2101.51.2021

ogłasza

drugi przetarg ustny nieograniczony na sprzedaż nieruchomości gruntowej Skarbu Państwa, będącej w zarządzie Nadleśnictwa Młynary, położonej na terenie gminy Wilczęta, obręb ewidencyjny Dębiny:

Lp.	Nr działki	Rodzaj użytku	Powierzchnia (ha)	Cena wywoławcza nieruchomości netto (zł)	Wysokość wadium (zł)
1.	3129/4	Bi Lz	0,3020	56 500,00	3000,00

1. Działka będąca przedmiotem sprzedaży jest wpisana do księgi wieczystej nr EL1B/00023137/6 prowadzonej przez Sąd Rejonowy w Braniewie i jest oznaczona jako Lz – grunty zadrzewione i zakrzewione.

2. W państwowej ewidencji gruntów i budynków działka oznaczona jest jako Bi – inne tereny zabudowane (0,0425 ha) oraz LZ – grunty zadrzewione i zakrzewione (0,2595 ha).

3. Opis i sposób zagospodarowania: nieruchomość zabudowana budynkiem kaplicy grobowej o powierzchni użytkowej 56 m².

4. W studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Wilczęta, uchwalonym uchwałą Rady Gminy Wilczęta nr XIV/108/2001 z dnia 24 listopada 2001 roku, zmienionym uchwałą nr XX/191/14 Rady Gminy Wilczęta z dnia 31 stycznia 2014 roku w sprawie uchwalenia studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Wilczęta dla obszaru w granicach administracyjnych gminy, przeznaczenie działki nr 3129/4, obręb Gładysze, określa się jako teren lasów i zadrzewień.

5. Dostęp do drogi publicznej jest przez działkę nr 3129/3, na której będzie ustanowiona w chwili sprzedaży służebność drogowa za cenę 1346 zł netto (słownie: tysiąc trzysta czterdzieści sześć złotych 00/100).

6. Nieruchomość przeznaczona do sprzedaży jest wolna od obciążeń i zobowiązań.

7. Kaplica grobowa wpisana jest do rejestru zabytków województwa warmińsko-mazurskiego decyzją z dnia 22 czerwca 2011 r. pod nr rejestru A-4574.

8. Nieruchomość objęta jest ochroną konserwatorską i wszelkie prace wymagają uzyskania opinii Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków.

9. Przetarg odbędzie się w dniu **04.01.2023 r.** o godzinie **10.00** w siedzibie Nadleśnictwa Młynary, w pokoju nr 1 (sala narad).

10. Warunkiem uczestnictwa w przetargu jest wniesienie wadium w wysokości 3000,00 zł (słownie: trzy tysiące złotych 00/100). Wadium w formie pieniężnej należy wnieść przelewem na rachunek Nadleśnictwa Młynary w banku PKO BP SA, nr 02 1020 1752 0000 0902 0003 7994, w tytule wpłaty należy wpisać: Wadium – przetarg Kaplica Gładysze. Wadium można złożyć w postaci gwarancji bankowej do kasy Nadleśnictwa. Wadium należy wnieść w terminie do dnia **04.01.2023 r.** do godziny **9.00**. Wadium wnoszone w pieniądzu w tym terminie musi znajdować się na ww. koncie. Wadium uczestnika, który wygra przetarg, zaliczone będzie na poczet ceny nabycia nieruchomości. Pozostałe wadium zostaną zwrócone niezwłocznie, nie później niż w ciągu 3 dni po odwołaniu lub zamknięciu przetargu. Wadium wniesione w formie gwarancji bankowej przez uczestnika przetargu, który przetarg wygra, podlega zwrotowi niezwłocznie po wpłaceniu kwoty równej cenie nabycia nieruchomości.

11. Do wycycytowanej ceny sprzedaży zostanie doliczony podatek VAT wg stawki obowiązującej w dniu zawarcia umowy.

12. Zapłata całości ceny nabycia nieruchomości, pomniejszonej o wpłacone wadium, winna nastąpić nie później niż na 2 dni robocze przed zawarciem umowy sprzedaży. Za datę zapłaty uznaje się datę wpływu należności na rachunek bankowy Nadleśnictwa nr 02 1020 1752 0000 0902 0003 7994. O terminie zawarcia umowy zwycięzca przetargu zostanie powiadomiony na piśmie w ciągu 14 dni od dnia podania do publicznej wiadomości informacji o wyniku przetargu.

13. Jeżeli zwycięzca przetargu nie zawrze bez usprawiedliwionej przyczyny umowy sprzedaży nieruchomości w miejscu i terminie określonym w zawiadomieniu, sprzedający może odstąpić od zawarcia umowy, a wniesione wadium przepada na rzecz Nadleśnictwa.

14. Koszty notarialne i sądowe związane z zawarciem umowy sprzedaży ponosi nabywca nieruchomości.

15. Szczegółowe informacje o nieruchomości i warunkach przetargu można uzyskać w siedzibie Nadleśnictwa Młynary w Młynarach, ul. 1 Maja 21A, 14-420 Młynary, pokój nr 16, tel. 55 248 61 53, od poniedziałku do piątku w godzinach 7:00-15:00.

ZWIERZĘTA

sprzedam

DŁUGOWŁOSE owczarki nie mieckie 10-tygodniowe z rodowodem, 506-10-90-11

SPRZEDAM jałówkę wysokocielną, 516 061 837

PRACA

GOSPODARSTWO rolne zatrudni pracownika oraz operatora wozu paszowego, tel.606543503

ZATRUDNIĘ murarza i pomocnika murarza z powiatów nowomiejskiego, iławskiego, ostródzkiego, tel.506-439-480

SPRZEDAM

DREWNO workowane suche sprzedam, cena do uzgodnienia, 504-250-135

NML Sprzedam szafę o wymiarach szer. 3m, wys. 2,2m, głębokość 60cm, cena 1200zł do negocjacji, 691-588-205.

NIERUCHOMOŚCI

sprzedam

WWW.DOMKIANGIELSKIE.PL, 503-103-703

NML Sprzedam duży dom z dużym gospodarczym budynkiem, działka 15 arów, Nawra 28, 696-348-176.

komunikat

BURMISTRZ PASŁĘKA

uprzejmie informuje, że na tablicy ogłoszeń w Urzędzie Miejskim w Pasłęku (II piętro) został wywieszony wykaz przeznaczonych do sprzedaży nieruchomości stanowiących własność Miasta i Gminy Pasłęk. Wykaz wywieszono od 2 grudnia 2022 r. do 23 grudnia 2022 r. i zamieszczony na stronach internetowych Urzędu <https://paslek.pl/> oraz <https://bip.paslek.pl/>.

komunikat

RADA NADZORCZA Zakładu Komunikacji Miejskiej Sp. z o.o. w Iławie

działając na podstawie uchwały nr 9/2022 z dnia 24 listopada 2022 r. w sprawie regulaminu konkursu określającego zasady wyboru i trybu przeprowadzenia postępowania w celu wyłonienia kandydata na prezesa zarządu Zakładu Komunikacji Miejskiej Sp. z o.o. w Iławie

ogłasza

postępowanie kwalifikacyjne na kandydata na PREZESA ZARZĄDU Zakładu Komunikacji Miejskiej Sp. z o.o. w Iławie

Zgłoszenie należy przesłać pocztą na adres: Zakład Komunikacji Miejskiej Sp. z o.o. w Iławie, ul. Wojska Polskiego 29, 14-200 Iława, lub złożyć osobiście w siedzibie Spółki w zamkniętej kopercie z dopiskiem „Konkurs na kandydata na Prezesa zarządu ZKM Sp. z o.o.”, w terminie do dnia 9 grudnia 2022 roku.

W przypadku zgłoszenia pocztą decyduje data doręczenia zgłoszenia do siedziby spółki.

Wszelkie dokumenty związane z konkursem, w tym wy-mogi stawiane kandydatom, można znaleźć pod adresem www.zkm.ilawa.pl.

RÓŻNE

sprzedam

!GARAŻE BLASZANE, NOWOCZESNE WIATY, 798-710-329, 698-230-205.

DREWNO kominkowe, opałowe, transport, 576-935-573, 794-630-121.

AUTO-MOTO

NML Sprzedam Kia Picanto 2013r., 1.0 benzyna, stan dobry, 61.313km, 513-648-492.

NML Sprzedam opony zimowe Kleber 195/65/15, 512-879-701.

ROLNICTWO

zwierzęta hodowlane

SPRZEDAŻ kur, kaczek, brojlerów, kokoszek, dowóz gratis, tel. 728-104-188.

BYCZKI, jałoszki sprzedam, 600-850-092

ciągniki

NML Sprzedam Ursus 1634, 1994r. wysoka kabina, blokada przedniego mostu, 66.000zł, 605-070-911

produkty rolne

ZIEMIANKI jadalne vineta, tajfun, 600-850-092

PIĄTEK-NIEDZIELA 02-04.12.2022 | DZIENNIK ELBLĄSKI.PL | REKLAMA | WIADOMOŚCI | 14

eprasa.pl 61b38e082c

31722see1-A -P

131022olbr-A -P

CENNE ZWYCIĘSTWO STARTU ELBLĄG

Po raz pierwszy w tym sezonie Start Elbląg zainkasował komplet punktów przed własną publicznością. Podopieczne trenera Romana Monta pokonały odwiecznego i zarazem niewygodnego dla siebie rywala Młyny Stoistów Koszalin 25:22

JERZY KUCZYŃSKI
j.kuczynski@
dziennikelblaski.pl

• Start Elbląg — Młyny Stoistów Koszalin 25:22 (13:9)

START: Ciągka, Hypka — Dworniczuk 2, Gęga 4, Owczarek, Szczepanik 4, Stefańska, Kneźwieć, Kostuch 1, Weber 4, Głębocka 1, Costa Pereira 3, Stapurewicz 5, Tarczuluk 1, kary: 10 min
Najwięcej dla gości: Mączka 7, Kubisova 4, Rycharska, Urbaniak po 2, kary: 6 min

Po 5-tygodniowej przerwie spowodowanej występnymi reprezentacji Polski na mistrzostwach Europy w Czarnogórze, drużyny PGNiG Superligi znów powróciły do walki o mistrzowskie punkty.

Na zakończenie siódmej kolejki spotkań Start Elbląg podejmował Młyny Stoistów Koszalin i nie zawiódł. W tym spotkaniu po długiej przerwie spowodowanej kontuzją kibice, w barwach

Kolejny mecz elblążanki zagrają na wyjeździe już w sobotę w Lublinie z tamtejszym FunFloorem.

Startu, znów zobaczyli Niekolę Szczepanik.

Jeśli chodzi o mecz, stał on na przeciętnym poziomie. Gra była szarpana, dużo w niej było niedokładności, a także nieskuteczności. Najważniejsze jest jednak to, że Start stał się bogatszy o trzy punkty i drużyna na-

dał się liczyć w walce o miejsce w grupie mistrzowskiej.

Wynik meczu otworzyła Paulina Stapurewicz, ale za chwilę Anna Mączka wyrównała z rzutu karnego. W chwilę później Weronika Weber nie wykorzystała rzutu karnego dla Startu i po szybkiej kontrze Ża-

neta Lipok wyprowadziła przyjezdne na prowadzenie.

Jak się później okazało, było to pierwsze i ostatnie prowadzenie gości. Wyrównane spotkanie trwało tylko przez kwadrans, kiedy to na tablicy wyników pokazał się rezultat 7:6 dla gospodyń. Od tego momen-

tu elblążanki przejęły mecz w swoje ręce i z minuty na minutę zaczęły powiększać przewagę.

W 25 min drużyna trenera Monta prowadziła 11:7 i pierwszą odsłonę pojedynku zakończyła z 4-bramkową przewagą 13:9. W czym duży udział miała bramkar-

ka Małgorzata Ciągka, która trzykrotnie wyszła z opresji sam na sam z zawodniczkami z Koszalina.

Do drugiej części spotkania trener Mont desygnował do gry w miejsce Ciągki Aleksandrę Hypkę i ta zmiana również dała dobre efekty, bo ta również broniła bardzo dobrze.

Ta część spotkania była znacznie lepsza w wykonaniu obu drużyn. Jednak Start kontrolował grę i jak nadarzała się okazja, dziurawił siatkę bramki koszańskiej.

W 39 min po dwóch golach z rzędu Igi Dworniczuk oraz Weber, elblążanki wygrywały 17:12. Na dziewięć minut przed końcem, po bramce Szczepanik, na tablicy wyników pokazał się rezultat 23:17 i było już pozamiatane.

Gospodynie, prowadząc grę, były pewne swego, a komplet punktów pozostał w Elblągu. W końcówce meczu przyjezdne odrobiły trochę strat i ostatecznie Start wygrał 25:22.

HOTEL KAHLBERG MLEXER ELBLĄG STRACIŁ PIERWSZY PUNKT

Mlexer w miniony weekend rozegrał u siebie 2 spotkania o mistrzowskie punkty w II lidze. W sobotę gospodarze pokonali IKRTS Józefów, a w niedzielę zremisowali z KTS Nowy Dwór Maz.

W pierwszym spotkaniu rozegranym awansem faworytem byli elblążanie, swój cel osiągnęli, zdobywając komplet punktów. A przyszło im się zmierzyć z zajmującym trzecie miejsce w tabeli zespołem z województwa mazowieckiego IKRTS Józefów.

Mecz zgodnie z planem rozpoczął się po myśli gospodarzy, którzy po pierwszej turze gier singlowych prowadzili 3:1. W grach podwójnych każda z drużyn wywalczyła po punkcie i nadal z różnicą dwóch punktów wygrywał Mlexer 4:2.

O końcowym rezultacie meczu miały zdecydować ostatnie cztery gry pojedyncze. Gospodarze stanęli na wysokości zadania, nie przegrali żadnego ze spotkań i ostatecznie zwyciężyli 8:2. Punkty dla zwycięskiej drużyny zdobyli: Wiktor Franc (2,5),

Ryszard Grzelak i Piotr Kołaciński (po 2), Andrzej Makowski (1,5) oraz Wojciech Chrzęszcz (0,5).

W niedzielę doszło do meczu na szczycie, w którym Mlexer podejmował depczący mu po piętach KTS Nowy Dwór Maz. W tym spotkaniu zagrały z sobą dwa zespoły, które na koncie miały tylko same zwycięstwa. Pojedynki zapowiadał się ciekawie i taki też był. Przed meczem trudno było wskazać faworyta. Wynik był sprawą otwartą, a o końcowym rezultacie zadecydowała ostatnia gra singlowa.

Spotkanie lepiej rozpoczęli przyjezdni, gdzie po pierwszej odsłonie, po czterech spotkaniach indywidualnych, wygrywali 3:1. Ten jedyny punkt dla Mlexera wywalczył Wiktor Franc po zwycięstwie nad Kamilem Kleczkowskim 3:1.

W tej fazie gry była szansa na remis, ale Piotr Koła-

ciński przy stanie 2:2 z Danielem Draczką w piątym decydującym secie wygrywał 9:7, jednak końcówka należała do zawodnika gości, który wywalczył cztery punkty z rzędu i to on został zwycięzcą.

Jak się później okazało, był to złoty set na wagę remisu dla KTS. Sytuacja w tym momencie na zdobycie kompletu punktów przez elblążan mocno się skomplikowała. Jednak po dwóch zwycię-

stwach w grze podwójnej doszło do remisu i spotkanie zaczęło się od nowa.

W ostatniej odsłonie meczu pierwsze dwa pojedynki singlowe znów wygrali goście i to oni objęli prowadzenie 5:3. Mlexer, żeby wyjść z tarapatów, koniecznie musiał doprowadzić do remisu. I to mu się w pełni udało. Andrzej Makowski i Ryszard Grzelak wygrali swoje pojedynki.

Z remisu bardziej zadowoleni byli goście, a w

zespole gospodarzy było jednak trochę niedosytu. Kolejny mecz Mlexer rozegra na wyjeździe 11 grudnia ze Spójnią Warszawa.

Wyniki meczu (na pierwszym miejscu gospodarze):

Kołaciński — Draczka 2:3, Franc — Kleczkowski 3:1, Makowski — Olek 1:3, Grzelak — Kamiński 1:3, Makowski\Franc — Kleczkowski\Kamiński 3:1, Kołaciński\Chrzęszcz — Draczka\Olek 3:1, Kołaciń-

ski — Olek 1:3, Franc — Kamiński 2:3, Makowski — Draczka 3:1, Grzelak — Kleczkowski 3:0

Pozostałe wyniki: Spójnia Warszawa — AZS UW-M Olsztyn 7:3, Tęcza Budki Piasieckie — KTS Kozienice 10:0, Coccine Wiązowna — Warmia Lidzbark Warmiński 5:5, Bogoria III Grodzisk Maz — Spójnia Warszawa 5:5, AZS UW-M Olsztyn — JKRTS Józefów 2:8, Return Piasieczno — ULKS Kazanów (przełożony).

TABELA

	1. Mlexer	7	13	57:13
2. KTS NDM	6	11	41:19	
3. JKRTS	7	9	69:21	
4. Coccine	6	7	36:24	
5. Spójnia	6	7	29:21	
6. Return	5	6	29:21	
7. Bogoria III	7	6	32:38	
8. Warmia	7	6	30:40	
9. Tęcza	6	4	29:31	
10. AZS UW-M	6	3	19:41	
11. Kozienice	6	2	11:49	
12. Kazanów	5	0	12:38	

JERZY KUCZYŃSKI

BASKETBALL NADAL LIDEREM

Elblążanie w minionej czwartej kolejce spotkań o mistrzowskie punkty w III lidze grali na wyjeździe z Kolejarzem Chojnice. Wygrali różnicą 34 punktów i było to ich trzecie już zwycięstwo. W drużynie elbląskiej znów zagrał Przemysław Zamojski.

• **Kolejarz Chojnice — Basketball Elbląg 61:95 (19:29, 14:22, 13:27, 15:17)**

BASKETBALL: Stawiak 27, Zamojski 20, Szuszkiewicz 16, Jastrzębski 9, Szarszewski 9, Krakowski 6, Nisztuk 6, Tomaszewicz 2, Klonowski, Pikulik, Jakimowicz, Konarski. Najwięcej dla Kolejarza: Miętka 17, Świerczewski 13, Stanek 11.

Elblążanie do Chojnic jechali po komplet punktów i swoje zadanie w pełni wykonali. Tym razem z powodu kontuzji w ekipie gości zabrakło Piotra Prokurata oraz Dominika Pawlaka.

Początek spotkania, ku zaskoczeniu wszystkich, rozpoczął się po myśli gospodarzy, którzy już po pięciu minutach pierwszej kwarty wygrywali 8:2. Wówczas sprawy w swoje ręce wziął Przemysław Zamojski, zdobył sześć punktów i doprowadził do remisu 8:8. Kilka chwil później, po rzucie Kacpra Jastrzębowski, Basket-

Fot. Ryszard Biel

ball wyszedł na pierwsze prowadzenie w tym pojedynku 13:12.

Końcówka pierwszej kwarty była popisem elblążan, którzy aż 4-krotnie trafili do kosza za trzy punkty, by po 10 min wygrywać 29:19.

W drugiej kwarcie podopieczni trenera Arkadiusza Majewskiego

kontrolowali grę, ale nie zwalniali tempa. Pod koniec tej kwarty Zamojski dwukrotnie trafił do kosza za trzy punkty i po pierwszej części spotkania Basketball wygrywał 51:33.

Po przerwie elblążanie przystąpili pewni swego, ale nie zamierzali spuszczać z tonu i odpuszczać rywalowi. W 25 min przy-

jezdni wygrywali 65:35 i jak widać po wyniku, goście przewyższali rywala o klasę. Po trzech kwartach prowadzili różnicą 32 punktów (78:46).

W ostatnich dziesięciu minutach gry Kolejarz grał o zmniejszenie porażki. Z kolei Basketball o przekroczenie zdobycia pierwszych 100 punktów

w tym sezonie. Elblążanie byli blisko tego celu, ale zabrakło im czasu na wyprowadzenie 2-3 akcji ofensywnych.

Po tej wygranej drużyna nadal jest liderem w tabeli. Teraz podopiecznych trenera Majewskiego oczekuje trudne zadanie. W niedzielę o godz. 13 w SP 11 przy ul. Korczaka Basketball za-

gra w derby województwa warmińsko-mazurskiego z wiceliderem tabeli Wilkami Elk, drużyną, która w trzech meczach odniosła komplet zwycięstw.

• **Pozostałe wyniki:** Wilki Elk — Szkoła Gortata Politechnika Gdańsk 89:85, AZS UW-M Olsztyn — Basket Kwidzyn 90:74, MKS Trójczka Olsztyn — Orka Iława (przełożony)

TABELA

1. Basketball	4	7	330:257
2. Wilki	3	6	256:235
3. Politechnika	4	6	313:209
4. AZS UW-M	4	6	328:331
5. Trójczka	2	4	165:125
6. Basket	3	4	237:216
7. Orka	3	3	172:243
8. Kolejarz	3	3	179:264

W najbliższą niedzielę w pozostałych meczach grać będą:

Szkoła Gortata Politechnika Gdańsk — Trójczka Olsztyn. Basket Kwidzyn — Kolejarz Chojnice, Orka Iława — AZS UW-M Olsztyn.

JERZY KUCZYŃSKI

j.kuczynski@dziennikelblaski.pl

SPRINTEM

BOKS SANDRA KRUK BRONI MISTRZOWSKIEGO TYTUŁU

W tę niedzielę w Zabrze rozpoczynają się XXII Indywidualne Mistrzostwa Polski seniorek w boksie. W mistrzowskich zmaganiach w wadze 57 kg wystąpi pasteczanka (obecnie niezhreszona) 33-letnia Sandra Kruk. Jak do tej pory zawodniczka ta aż 8-krotnie zdobywała tytuł mistrzyni Polski i 5-krotnie była srebrną medalistką. Jej najgroźniejszymi rywalkami do mistrzowskiego tytułu będą: Karolina Tracz (Kleofas Katowice) oraz Iza Roszkowska (KS Garda Gieraltowice).

SZACHY JANIK W REPREZENTACJI POLSKI

W niedzielę w Jerozolimie zakończyły się Drużynowe Mistrzostwa Świata w szachach klasycznych. W mistrzowskich zmaganiach uczestniczyło 12 państw, podzielonych na 2 grupy. W grupie A grały: Chiny, Francja, Holandia, RPA, Hiszpania, Ukraina. W grupie

B: Azerbejdżan, Indie, Izrael, USA, Uzbekistan i Polska. Nasz zespół reprezentowali: Radosław Wojtaszek (Gwardia Bydgoszcz), Mateusz Bartel (Polonia Warszawa), Szymon Gomuła (Polonia Wrocław), Szymon Soćko (Hetman Katowice), Kacper Piorun (Stilon Gorzów Wlkp.) oraz Igor Janik (Hetman Elbląg). Reprezentacja Polski po wyjściu z grupy dotarła do ćwierćfinału MŚ. Tam spotkała się z Chinami i przegrała 1:3, zajmując 7. miejsce. Jak się później okazało, Chiny stanęły na najwyższym podium po zwycięstwie nad Uzbekistanem 4:0. W meczu o trzecie miejsce Hiszpania wygrała z Indiami 4:2.

KOSZYKÓWKA SPOTKANIE Z PRZEMYSŁAWEM ZAMOJSKIM

W SP 11 w Elblągu odbyła się pokazowa lekcja koszykówki. Gościem specjalnym był jej absolwent, jeden z najbardziej utytułowanych polskich koszykarzy Przemysław Zamojski. Razem z nim do Elbląga zawitali: Piotr Renkiel

Fot. Ryszard Biel

W SP 11 w Elblągu odbyła się pokazowa lekcja koszykówki, w której uczestniczyli: Przemysław Zamojski, Piotr Renkiel, Szymon Rduch i Łukasz Diduszek

Fot. archiwum prywatne

W Makowie odbył się Grand Prix Polski Weteranów, z dobrej strony pokazali się elblążanie Ryszard Grzelak i Sylwester Gliniecki

(trener reprezentacji Polski 3x3) oraz reprezentanci drużyny narodowej 3x3 Szymon Rduch i Łukasz Diduszek. — Zdecydowanie najlepiej zachęcić młodzież do uprawiania koszykówki poprzez takie akcje jak w Elblągu. Elbląg jest czwartym miastem, w którym jesteśmy — informuje Zamojski. I dodaje: — Trening cieszył się dużym zainteresowaniem uczniów. Nie brakowało ciekawych elementów, które potrafią urozmaicić każdy trening. Zdjęcia z tego wydarzenia znajdują się na www.dziennikelblaski.pl.

TENIS STOŁOWY WYSOKIE MIEJSCA GRZELAKA I GLINIECKIEGO

W Makowie (woj. łódzkie) odbył się Grand Prix Polski Weteranów. Z bardzo dobrej strony pokazali się w nim dwaj elblążanie Ryszard Grzelak (Hotel Kahlberg Mlexer) oraz Sylwester Gliniecki (ESK Nestora). Obaj stanęli na najniższym podium. Grzelak startował w kategorii wiekowej 50-59 lat. Do turnieju przystąpiło 63 zawodników. W drodze do po-

dium elblążanin stoczył sześć zwycięskich pojedynków. W decydującym spotkaniu o finał przegrał z późniejszym zwycięzcą Krzysztofem Pińskim (Pogoń Nowa Wieś Lęborska) 0:3. Z kolei Gliniecki startował w kategorii wiekowej 80-84 lata, w której wystąpiło 10 zawodników. Po wyjściu z grupy zawodnik elbląskiego Nestora zakwalifikował się do 1/2 finału i tam w walce o finał przegrał z Banaszkiewiczem (Brzeg Dolny) 0:3. W spotkaniu o podium pokonał Orzechowskiego (Łowicz) 3:2.

PIŁKA NOŻNA PIŁKARZE OLIMPII NADAL TRENUJĄ

W miniony poniedziałek piłkarze II-ligowej Olimpii Elbląg rozpoczęli okres przygotowawczy do rundy wiosennej 2023. W pierwszych dwóch tygodniach oprócz zajęć treningowych podopieczni trenera Przemysława Gomułki rozegrają także dwa mecze kontrolne. 7 grudnia zmierzą się z I-ligową Arką Gdynia oraz 10 grudnia z IV-ligowym Jaguarem Gdańsk.

JERZY KUCZYŃSKI

SAMORZĄDOWIEC ŁÓŁŁŁ

GAZETA
ÓLSZTYŃSKA

DZIENNIK
ELBLĄSKI

WYBRALIŚCIE SAMORZĄDOWCÓW 2022 ROKU

VI KONGRES
PRZYSZŁOŚCI

Tworzymy równe szanse, by dobrze się żyło na Warmii i Mazurach

– Które miasta, gminy i powiaty z Warmii, Mazur i Powiśla w ocenie Pana Marszałka zasługują na szczególne wyróżnienie?

– Nasz region jest mocno zróżnicowany wewnętrznie. Mamy ośrodki prężnego rozwoju i obszary zagrożone ryzykiem marginalizacji społeczno-ekonomicznej. Te główne ośrodki rozwoju to trzy największe miasta regionu: Olsztyn, Elbląg i Ełk. Ich rozwój oddziałuje na obszary sąsiednie. One też charakteryzują się najwyższą wartością inwestycji współfinansowanych ze środków unijnych, koncentrując w sumie pół miliarda złotych dofinansowania z RPO WiM 2014-2020.

Dynamiczny rozwój zachodzi także w powiatach zlokalizowanych wzdłuż najważniejszych szlaków komunikacyjnych województwa, tj. drogi krajowej nr 16 oraz drogi ekspresowej S7. Na szczególną uwagę zasługują tutaj powiaty: olsztyński, elbląski, ostródzki, ełcki i iławski. Samorządy z tych terenów również często wykorzystują środki unijne na swój rozwój. Wartość przyznanego dofinansowania z RPO WiM 2014-2020 wynosi w sumie ponad 270 mln zł. Modernizacja i budowa nowoczesnych dróg w naszym regionie pokazuje, jak ważnym czynnikiem rozwoju regionalnego jest nadal infrastruktura komunikacyjna. Szlaki drogowe zapewniają bowiem nie tylko spójność terytorialną, ale też umożliwiają dogodną lokalizację nowych inwestycji prywatnych – centrów logistycznych, magazynów, zakładów produkcyjnych – których funkcjonowanie oddziałuje znacząco na możliwości rozwoju całego województwa.

– A gdzie obserwujemy zagrożenia?

– Na obszarach oddalonych od głównych ciągów komunikacyjnych oraz terenach przygranicznych. Sąsiedztwo z obwodem kaliningradzkim kiedyś mogło wydawać się czynnikiem wspierającym rozwój regionalny, jednak Federacja Rosyjska okazała się wrogiem sąsiadem, co po-

Gustaw Marek Brzezina – Marszałek Województwa Warmińsko-Mazurskiego

kazała agresja w Ukrainie. Inwestorzy boją się takiego sąsiedztwa.

– Gdzie na Warmii i Mazurach żyje się najlepiej?

– Najlepszym miejscem do życia jest stolica województwa – Olsztyn. Według ogólnopolskiego rankingu „Gmina dobra do życia” z 2021 roku, przygotowanego przez Serwis Samorządowy PAP, Olsztyn zajął wysokie 10. miejsce wśród 66 miast na prawach powiatu w kraju. Nic dziwnego, Olsztyn pełni funkcję ośrodka metropolitalnego, skupiając siedziby licznych pracodawców, a także placówki medyczne, instytucje kultury, najważniejsze urzędy szczebla rządowego i samorządowego, będąc

przy tym prężnie funkcjonującym ośrodkiem akademickim. W tym rankingu dobrze oceniony został także Elbląg – zajął 28. miejsce wśród wszystkich miast na prawach powiatu w kraju. Szczególną uwagę zwrócić należy na gminę Stawigudę. Wyników Narodowego Spisu Powszechnego 2021 wynika, że liczba ludności tej gminy w porównaniu do roku 2011 zwiększyła się aż o 118 proc. Był to najwyższy wzrost liczby ludności wśród wszystkich gmin w kraju. Świadczy to o tym, że gmina Stawiguda jest bardzo chętnie wybieranym miejscem do życia. Podobną tendencję można zauważyć też w gminie Dywity.

– Czy mieszkaniec najmniejszej gminy Warmii lub Mazur żyje podobnie do mieszkańca najmniejszej gminy Mazowsza, Wielkopolski, Śląska...?

– Nasz region składa się głównie z gmin małych pod względem gęstości zaludnienia. Tylko jedna gmina wiejska – Dywity – ma gęstość zaludnienia powyżej średniej krajowej, pozostałych 98 proc. gmin wiejskich już nie. Najmniejsze pod tym względem u nas jest Jedwabno. Niezauważalne są różnice w dostępie do usług publicznych, instytucji, centrów i wydarzeń kulturalnych. Także dostępność do żłobków, przedszkoli oraz edukacji szkolnej jest na

zbliżonym poziomie. Co wyróżnia naszą gminę, to dostępność do mieszkań. Statystycznie, mieszkaniec naszej gminy ma do dyspozycji większe mieszkanie. Zauważalna jest natomiast różnica w poziomie zamożności mieszkańców małych gmin. Nie mamy dokładnych danych w zakresie wysokości wynagrodzeń, ale wskazuje na to odsetek mieszkańców korzystających z pomocy społecznej. W gminie z Warmii i Mazur jest on dwukrotnie wyższy niż w analogicznej gminie z Mazowsza.

– A jak żyjemy na tle Europy?

– Pomimo widocznej poprawy w ostatnich latach, na Warmii, Mazurach i Powiślu ciągle jesteśmy jednym z najmniej zamożnych regionów Europy. To następstwo wielu czynników, na które mały wpływ mają samorządy, na przykład znaczna odległość od światowych i europejskich centrów gospodarczych, rynków zbytu i baz surowcowych. Przez wiele lat poważnym utrudnieniem w rozwoju województwa była słabo rozwinięta, zaniedbana pod względem inwestycyjnym sieć transportowa. Sytuacja się dynamicznie zmieniała po wstąpieniu Polski do Unii Europejskiej w 2004

roku. Od tego momentu nasze województwo pod każdym względem znacznie nadrobiło zaległości w stosunku do pozostałych regionów UE, a jakość życia mieszkańców się poprawiła. Dystans pomiędzy województwem warmińsko-mazurskim, a pozostałymi regionami Unii Europejskiej mierzony PKB na jednego mieszkańca zmalał aż o ok. 11 pkt. procentowych.

– A nasze mocne cechy, przewagi konkurencyjne?

– Nie powiem nic oryginalnego – przyroda i atrakcyjny krajobraz. Prawie połowa terenu województwa to obszary przyrodniczo prawnie chronione. Jest to 112 rezerwatów przyrody, 8 parków krajobrazowych, 71 obszarów chronionego krajobrazu, 60 obszarów objętych programem Natura 2000 oraz 16 obszarów specjalnej ochrony ptaków Natura 2000. O czystości powietrza świadczy fakt, że w 2018 roku spośród wszystkich województw w Polsce osiągnęliśmy najniższy poziom emisji gazów cieplarnianych na osobę oraz jeden z najniższych w Europie. Jesteśmy świadkami, jak zmienia się nasz region. Jak inwestycje w nowe drogi wpływają na szybszy i bezpieczniejszy transport, a sieci kanalizacyjne i oczyszczalnie ścieków poprawiają jakość naszych rzek i jezior. Stale powstają też nowe miejsca pracy, zmniejsza się bezrobocie, zmieniają się nasze miasta oraz wsie.

– Co należałoby zrobić, by wszystkim ludziom naszego regionu żyło się tak samo dobrze, dostatnio, szczęśliwie?

To, na co mamy wpływ, to tworzenie równych szans. Na wykształcenie, znalezienie pracy odpowiadającej indywidualnym potrzebom, preferencjom i ambicjom. Na dostęp do niezbędnych zasobów, usług publicznych czy zdrowotnych. Na rozwój, realizację swoich celów, a także na bycie sobą, bez względu na to, kim jesteśmy, w poszanowaniu wzajemnej różnorodności. Taka zresztą jest wizja rozwoju województwa uzgodniona z partnerami

Spodziewamy się napływu możliwości do gmin wokół Zalewu Wiślanego – mówił na Kanale przez Mierzeję Wiślaną marszałek Brzezina

samorządu, która brzmi: Warmia i Mazury regionem, w którym warto żyć... niezależnie od wieku, wykształcenia, stanu posiadania, pochodzenia, miejsca zamieszkania, płci czy kondycji zdrowotnej.

– Jakie są wytyczone kierunki działania?

– Bardzo wszechstronne. Niezbędne są dalsze inwestycje infrastrukturalne zmierzające m.in. do zmniejszenia wykluczenia komunikacyjnego, zabezpieczenia dostępu do edukacji, usług społecznych, zdrowotnych, czy zatrudnienia. Region musi również dbać o rozwój gospodarczy, bezpieczeństwo prowadzenia działalności gospodarczej, przyciąganie inwestorów, poprawę dostępu do wykwalifikowanych pracowników i najnowszych technologii. Wyjątkowe walory środowiskowe nakładają na nas ponadto obowiązki zadbania o cenne zasoby, takie jak jeziora, rzeki i lasy, które już wkrótce mogą okazać się unikatowe wskaźniki Polski i świata. Ma to szczególne znaczenie w obliczu nasilających się zmian klimatu i ich negatywnych skutków

Gustaw Marek Brzezina – Marszałek Województwa Warmińsko-Mazurskiego odebrał Nagrodę Specjalną Plebiscytu Samorządowiec 2022 (na zdjęciu w towarzystwie Agnieszki Weder-Grygielewicz, Dyrektora ds. Marketingu i Reklamy „Gazety Olsztyńskiej” i „Dziennika Elbląskiego” oraz Macieja Matery, Prezesa i Redaktora Naczelnego „Gazety Olsztyńskiej” i „Dziennika Elbląskiego”)

stanowiących nie tylko zagrożenie dla przyrody, ale i człowieka. Nasze zdrowie i bezpieczeństwo zależy m.in. od czystości środowiska, powietrza, dostępu do wody, stąd dbałość o ich zachowanie musi przyświecać wszystkim podejmowanym działaniom. Przede wszystkim

jednak musimy dbać o mieszkańców, stwarzać nam wszystkim przestrzeń do rozwoju i funkcjonowania zgodnie z potrzebami. Dotyczy to zarówno ludzi młodych, którzy potrzebują wykształcenia adekwatnego do ich preferencji, ludzi pracujących, by mogli

realizować swoje ambicje, jak i coraz liczniejszej grupy seniorów, której oprócz zapewnienia opieki zdrowotnej czy społecznej niezbędne jest również umożliwienie jak najdłuższej aktywności w społeczeństwie. Szczególnej troski wymagają również osoby,

które z różnych powodów znalazły się w trudnej sytuacji, wykluczone, zagrożone. Powinny być objęte opieką pozwalającą im jak najszybciej powrócić do społeczeństwa.

– Jakie wnioski płyną z ostatnich tragicznych w skutkach wydarzeń?

– Wydarzenia ostatnich lat, czyli pandemia COVID-19, agresja Rosji w Ukrainie czy kryzys energetyczny udowodniły potrzebę budowania odporności instytucji, firm i społeczeństwa na kryzysy i zmiany. Dobrobyt mieszkańców zależy również w dużej mierze od zabezpieczenia ich przed skutkami tego rodzaju destabilizacji oraz od umiejętnego reagowania na zmieniający się świat. Dlatego rolą samorządu jest dostrzeganie pojawiających się potrzeb oraz szybkie i zdecydowane reagowanie.

Jest jednak oczywiste, że samorząd województwa, bez względu na to, jak jest skuteczny w swych działaniach na rzecz jakości życia i bezpieczeństwa mieszkańców, nie może prowadzić ich sam. Dlatego tak ważna jest współpraca pozostałych jednostek samorządu terytorialnego, instytucji pozarządowych oraz partnerów społecznych i gospodarczych w tych działaniach. Budowanie partnerstw i wspólne działanie jest kluczem do sukcesu, dając efekt znacznie większy, niż pojedyncze inicjatywy.

Jakie są nasze plany i realne perspektywy na rozwój w najbliższym czasie?

Warmia i Mazury ponownie otrzymały dużą szansę rozwojową i możliwość kontynuowania realizacji niezbędnych dla regionu inwestycji dzięki kolejnej puli środków z polityki spójności. Regionowi na lata 2021-2027 przyznano rekordową kwotę blisko 1,8 mld EUR w ramach Programu Fundusze Europejskie dla Warmii i Mazur na lata 2021-2027 (FEWiM). FEWiM to odpowiedź na wyzwania stojące przed województwem zdiagnozowane w strategii „Warmińsko-Mazurskie 2030”, a jego głównym celem jest transformacja regionu przy zapewnieniu przestrzeni dla jego rozwoju, bezpieczeństwa i dobrobytu mieszkańców. Program został przygotowany tak, by w pierwszej kolejności likwidować zidentyfikowane luki, a jednocześnie tworzyć warunki do wzrostu społecznego i gospodarczego.

Znacząca pula środków zostanie przeznaczona na projekty strategiczne o szczególnym znaczeniu dla rozwoju województwa. Należą do nich m.in. projekty infrastrukturalne, w tym: poprawa dostępności transportowej, zabezpieczenie szlaków wodnych kanału Elbląskiego i Wielkich Jezior Mazurskich, budowa Północnego Centrum Psychiatrii Dziecięcej, rozwój szlaków rowerowych i turystycznych (w tym Szlak Kopernikowski), ale także projekty tzw. miękkie, jak rozwój systemu pieczy zastępczej czy wsparcie partnerów społecznych i organizacji społeczeństwa obywatelskiego.

Zapewniono również środki na dofinansowanie projektów firm, jednostek samorządu terytorialnego, instytucji w następujących obszarach:

• **Gospodarka** – wsparcie skierowane zostanie do podmiotów szeroko pojętego systemu innowacji w regionie, od zwiększenia inwestycji w badania i rozwój i transferu technologii, poprzez wzmocnienie instytucji otoczenia biznesu i profesjonalizację świadczonych przez nie usług, po rozwój przedsiębiorstw i podniesienie ich konkurencyjności również na arenie międzynarodowej. Ważną rolę odgrywać będzie cyfryzacja podmiotów prywatnych i publicznych, dzięki czemu region będzie gotowy na postępującą digitalizację wszystkich aspektów życia jego mieszkańców. W latach 2021-2027 województwo kontynuuje politykę rozwoju gospodarki opartą o inteligentne specjalizacje wzmacniając również kompetencje i umiejętności niezbędne do ich rozwoju.

• **Środowisko i klimat** – kontynuowane będą inwestycje poprawiające efektywność energetyczną i zwiększające wykorzystanie odnawialnych źródeł energii. Interwencja skupi się również na budowaniu w regionie odporności na zmiany klimatu, zapobieganie ryzykom z nimi związanym i minimalizowanie ich skutków, m.in. poprzez inwestycje w poprawę środowiska miejskiego, czy ochronę i utrzymanie dobrego stanu wód. Wsparcie otrzymają projekty służące transformacji gospodarki w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym i zasobooszczędnej. W trosce o środowisko naturalne zaplanowano również dofinansowanie inwestycji służących ochronie bioróżnorodności i zabezpieczeniu obszarów chronionych.

• **Transport** – program przyczyni się do poprawy mobilności zarówno miejskiej, jak i regionalnej oraz eliminowania barier w dostępności dzięki inwestycjom w drogi, transport zbiorowy, w tym tabor, a także infrastrukturę ruchu niemotoryzowanego i bezpieczeństwo wszystkich użytkowników przy uwzględnieniu potrzeb środowiskowych i dostosowania do zmian klimatu.

• **Edukacja** – wsparciem objęte zostaną wszystkie poziomy kształcenia ogólnego, ale także kształcenia zawodowego i praktycznego, dzięki czemu poprawi się dostęp do dobrze przygotowanych kadr niezbędnych regionalnej gospodarce, w szczególności podmiotom działającym w ramach regionalnych inteligentnych specjalizacji. Interwencja obejmie również takie aspekty, jak jakość kształcenia, rozwój kompetencji kluczowych, indywidualne podejście do ucznia oraz poprawa dostępu do edukacji. Wspierany będzie model uczenia się przez całe życie.

• **Rynek pracy** – otrzyma kompleksowe wsparcie poprawiające dostęp do zatrudnienia, w szczególności osób w niekorzystnej sytuacji, w tym młodych. Program odpowiada również na potrzeby migrantów oraz na konieczność dostosowania zarówno pracowników, jak i pracodawców do zmian. Wsparcie otrzymają również instytucje rynku pracy wymagające podniesienia jakości swoich usług.

• **Usługi społeczne** – wsparcie poprawi dostęp do usług, w tym opiekuńczych i bytowych, integracji społecznej i aktywizacji społeczno-zawodowej. Wsparcie zostaną również rodziny, osoby usamodzielniające się. Dzięki planowanym działaniom poprawi

się sytuacja osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, wykluczonych z dostępu do usług, w tym osób starszych, osób z niepełnosprawnościami, dzieci, migrantów i innych osób wymagających wsparcia.

• **Zdrowie** – priorytetem jest tu poprawa dostępu i jakości usług. Zaplanowano wzmocnienie roli podstawowej opieki zdrowotnej, ambulatoryjnej opieki zdrowotnej oraz deinstytucjonalizację usług zdrowotnych i opieki długoterminowej. Wsparcie skierowane zostanie m.in. na zapewnienie dostępu do wysokiej jakości leczenia dzieci w zakresie dobrostanu psychicznego na trzech poziomach referencyjnych.

• **Turystyka i kultura** – wyjątkowe walory regionu wymagają interwencji ukierunkowanej na zabezpieczenie istniejących obiektów, ale także podnoszącej jakość i dostępność usług, wprowadzającej je na nowy nowoczesny poziom. Inwestycje w tym obszarze rozszerzą obecną ofertę kulturalną i turystyczną regionu zwiększając jej udział w rozwoju gospodarczym województwa, poprawiając odporność na kryzysy i podnosząc jej rolę w sferze włączenia społecznego. Zaplanowano również kontynuację rewitalizacji na obszarach miejskich, prowadzoną w sposób kompleksowy poprzez zintegrowane działania przeciwdziałające degradacji tych obszarów z zaangażowaniem lokalnych społeczności. Wsparcie otrzymają ponadto obszary o dużych walorach przyrodniczych i krajobrazowych o właściwościach uzdrowiskowych decydujących o ich wysokiej atrakcyjności turystycznej.

W centrum strategii rozwoju społeczno-gospodarczego Warmińsko-Mazurskie 2030 stoi człowiek, mieszkaniec regionu i tę zasadę odzwierciedla również program regionalny. Każda inwestycja, czy to związana z mobilnością, zabezpieczeniem przed skutkami zmian klimatycznych, ochroną środowiska, kulturą, turystyką, czy rewitalizacją obszarów miejskich, związana będzie z potrzebami mieszkańców województwa. Środki unijne wdrażane w latach 2021-2027 poprawią wygląd naszych miast, zabezpieczą czystość powietrza i wód, rozwiną gospodarkę, ale także zwiększą dostępność do dóbr i usług publicznych szczególnie dla osób, dla których dostęp do nich jest szczególnie utrudniony.

Nie zwalniamy tempa rozwoju

O tym, jak w ostatnich latach zmienił się powiat olsztyński, o współpracy z samorządami oraz o planach na przyszłość rozmawiamy z Andrzejem Abako, starostą olsztyńskim.

– Kiedy rozpoczynał Pan pracę jako starosta olsztyński, zapewne miał Pan wizję tego, co chce Pan zrobić w samorządzie, plany rozwoju powiatu. Co się udało z tych planów zrealizować?

– Cztery lata temu wyborcy zaufali ugrupowaniu Nasz Powiat i wybrali nas większością do Rady Powiatu w Olsztynie. Zdobiliśmy 9 mandatów. Od samego początku pomysły realizujemy z naszym koalicjantem Koalicją Obywatelską. W pracy starosty pomaga mi moje długoletnie doświadczenie. W samorządzie działam od 1998 roku. Najpierw byłem radnym w Dobrym Mieście, potem radnym powiatu. W poprzedniej kadencji wykonywałem obowiązki wicestarosty olsztyńskiego, więc merytorycznie byłem przygotowany do pełnienia nowej funkcji.

Od samego początku jestem otwarty na ludzi. Słucham ich, pochylam się z mieszkańcami nad ich problemami i wspólnie próbujemy znaleźć rozwiązanie. Kładę też szczególny nacisk na rozwój gospodarczy powiatu olsztyńskiego, ale także naszej małej ojczyzny – Warmii i całego regionu.

Priorytetem są drogi, służba zdrowia, szkoły, przystosowanie urzędu do jeszcze lepszej obsługi naszych mieszkańców, komunikacja powiatowa. Tę ostatnią uruchomiliśmy w 2020 roku i cały czas się rozwijamy, również dzięki wsparciu rządu. Wspólnie z gminami przygotowaliśmy system połączeń autobusowych w ramach Powiatowej Komunikacji Zbiorowej na terenie gmin Purdy, Dobrego Miasta,

Jezioran. W tej chwili przygotowujemy transport w gminie Biskupiec, a także Olsztynek i Stawiguda. Zachęcam pozostałe samorządy do współpracy, by ich mieszkańcy mogli bezpiecznie podróżować m.in. do Olsztyna, do pracy, czy też do szkoły.

Ważne są również remonty dróg. Miałem szczęście, że wiele projektów przygotowały zarządy poprzednich kadencji. Dotyczyły one tzw. pierwszego wianuszka Olsztyna. Te drogi są w tej chwili na ukończeniu, to ponad 50 kilometrów nowej nawierzchni. Cały czas składamy kolejne wnioski o dofinansowanie inwestycji związanych z modernizacją naszych dróg, czy to ze środków unijnych, czy też programów rządowych. Potrzeby mamy ogromne. Ważna jest tu dobra współpraca pomiędzy samorządami gminnymi i samorządem powiatowym, która pozwala nam na montaż finansowy zapewniający tzw. wkład własny, niezbędny do ubiegania się o środki zewnętrzne, dzięki czemu możemy podejmować trudne i kosztowne wyzwania. Dobre drogi to zwiększenie atrakcyjności terenów dla inwestorów...

– ... ale też zapewnienie bezpieczeństwa mieszkańcom.

Z roboczą wizytą na inwestycjach drogowych

Zarząd Powiatu i radni podczas wizyty w Zespole Szkół Rolniczych w Smolajnach

Andrzej Abako, starosta olsztyński – laureat Kapituły Plebiscytu Samorządowiec 2022

– Tak, kwestia bezpieczeństwa użytkowników dróg – kierowców, rowerzystów czy pieszych jest bardzo ważna, dlatego też przystąpiliśmy do programów, dzięki którym w powiecie powstają nowoczesne przejścia dla pieszych. Pod tym względem jesteśmy liderem w województwie. Pozyskaliśmy na to ponad 8 milionów złotych. Kończymy prace na 28 przejściach dla pieszych na terenie sześciu gmin powiatu olsztyńskiego.

– Pozostaniemy w sferze bezpieczeństwa, muszę spytać o kwestię szpitali...

– Wszyscy wiemy, jak trudna jest sytuacja w służbie zdrowia, ale wspólnie z radnymi postawiliśmy na rozwój Szpitala Powiatowego w Biskupcu i Zakładu Opieki Zdrowotnej w Dobrym Mieście. Inwestujemy w nasze szpitale, by mieszkańcy czuli się bezpiecznie, by personel pracował na specjalistycznym sprzęcie. W Biskupcu powstał najnowocześniejszy

blok operacyjny za 24 miliony złotych, przy wsparciu funduszy od pana marszałka. Wymieniliśmy tam też tomograf komputerowy. Natomiast w Dobrym Mieście mamy m.in. nowe USG. Stawiamy na fachowców.

– Nieobca jest Panu także edukacja. Powiat Olsztyński prowadzi szkoły ponadpodstawowe.

– Tak. Mamy 4 zespoły szkół w Olsztynku, Biskupcu, Dobrym Mieście i Smolajnach. Chcemy, aby nasi absolwenci kończyli edukację przygotowani do pracy w nowoczesnych przedsiębiorstwach, by bez problemu mogli rozpoczynać karierę zawodową. Rozwijamy też dla nich infrastrukturę sportową. W poprzedniej kadencji wybudowaliśmy hale sportowe m.in. w Dobrym Mieście i w Biskupcu. W tej chwili przymierzamy się do budowy hali sportowej w Olsztynku. Pozyskaliśmy na ten cel 15 milionów złotych i chcemy go realizować wspólnie z samorządem gminy. W Dobrym Mieście natomiast powstała lekkoatletyczna bieżnia. Zamierzamy rozwijać szkołę rolniczą w Smolajnach. Chcemy wybudować nowy budynek dydaktyczny oraz bursę dla uczniów. Pozyskaliśmy najnowocześniejszy sprzęt do zajęć praktycznych – kupiliśmy kombajn, ciągniki i osprzęt do nich. Rozwijamy także stadninę koni, inwestując w rasę koń śląski i wielkopolski. Z pewnością tu nauka związana z zawodem weterynarza jest coraz bardziej atrakcyjna, młodzież ma kontakt ze zwierzętami, uczy się teorii i praktyki. Rozwijamy też naszą szkołę muzyczną w Dywitach. Dostaliśmy dofinansowanie, 20 milionów złotych, na pierwszy etap budowy Centrum Kultury i Edukacji Muzycznej

w Wadągu. Inwestujemy więc w dydaktykę, w to, by młodzież mogła wyjeżdżać za granicę, odbywać tam praktyki, żyć we wspólnej Europie i się rozwijać.

– Wydobywa Pan też Warmię z cienia Mazur.

– Mieszkamy w najpiękniejszym rejonie Polski, na Warmii. Dlatego się cieszę, że z naszej inicjatywy powstał Szlak Świętej Warmii, projekt pielgrzymkowo-turystyczny, ale także projekt, który ma wspierać przedsiębiorczość drzemającą w naszym regionie. Tutaj warto wspomnieć o rewitalizacji synagogi w Barczewie, która stanie się ważnym obiektem na historycznej i kulturalnej mapie regionu, a także warmińskich kapliczek, które są wpisane w tradycję Świętej Warmii, a także w jej krajobraz kulturowy.

– Wspomniał Pan o współpracy z samorządami gmin. Jest ich 12 w powiecie olsztyńskim. To chyba nie jest proste zadanie, by, kolokwialnie mówiąc, „dogadać się ze wszystkimi”?

– Współpraca z gminami to podstawa. To rozmowy z samorządowcami, wspólnie z którymi inwestycje są realizowane. Mojej koleżance imoim kolegom z gmin dziękuję za to, że mogą na nich liczyć, ale przede wszystkim za to, że na to współdziałanie mogą liczyć mieszkańcy powiatu, czyli nasi wspólni mieszkańcy. Muszę także podkreślić, że doskonale potrzeby mieszkańców rozumie zarząd województwa warmińsko-mazurskiego, pan wojewoda warmińsko-mazurski oraz nasi parlamentarzyści, z którymi także współpracujemy na co dzień. Nadal stoi przed nami wiele wyzwań, pomysłów i inicjatyw, które chcielibyśmy wspólnie zrealizować. Działamy z pożytkiem dla naszego powiatu i województwa.

Starosta Andrzej Abako z mieszkańcami podczas Marszu Godności Osób Niepełnosprawnych Intelakualnie w Biskupcu

Wszyscy możemy być dumni z Olsztyna

Z Piotrem Grzymowiczem, prezydentem Olsztyna, rozmawiamy o rozwoju miasta, inwestycjach, komunikacji, a także o wyróżnieniach, które doceniły stolicę województwa, a tym samym jego pracę jako samorządowca.

– Panie prezydencie, niedawno, podczas VI Kongresu Przyszłości, został Pan Laureatem Kapituły Kongresu. Co dla Pana znaczy to wyróżnienie?

– Każde wyróżnienie, zwłaszcza odnoszące się do naszej pracy zawodowej, sprawia radość i jest źródłem satysfakcji. W przypadku tytułu Laureata Kapituły Kongresu Przyszłości ma to dla mnie szczególne znaczenie, gdyż stoi za nim środowisko lokalne, które dobrze orientuje się w moich dokonaniach. W tych ocenach nie ma miejsca na koniunkturalizm, bo dotyczą one działalności publicznej, a co za tym idzie – dającej się zweryfikować.

– Pana aktywność w samorządzie terytorialnym sięga blisko ćwierćwiecza. Czy dużo uzbierało się takich wyróżnień?

– To prawda, swoją przygodę z samorządem zaczynałem w 1998 roku, a więc jeszcze w ubiegłym stuleciu. Zostałem wówczas wybrany radnym, a już z początkiem nowego stulecia wiceprezydentem miasta. Ze zrozumiałych względów najintensywniejszy, najciekawszy i obfitujący w największą liczbę wyzwań był czas od momentu objęcia przez mnie urzędu prezydenta Olsztyna, tj. od roku 2009. Ten intensywny okres przyniósł wiele wy-

Fot. archiwum Urzędu Miasta w Olsztynie

Piotr Grzymowicz, prezydent Olsztyna – laureat Kapituły Plebiscytu Samorządowiec 2022

różnień i tytułów, ale co mnie bardzo cieszy, były to przede wszystkim tytuły przyznawane miastu. Związek pomiędzy prezydentem miasta a jego rozwojem, wizerunkiem i pozycją wśród innych samorządów jest dość oczywisty, więc miałem prawo czuć się usatysfakcjonowany dobrymi ocenami Olsztyna. Z tytułów czysto indywidualnych najbardziej ucieszył mnie tytuł „Samorządowca Roku 2016”. „Lider Samorządu” to nagroda przyznawana samorządom, które w okresie ostatnich dziesięciu lat w największym stopniu powiększyły swoje wyniki finansowe. W tym samym roku zostałem także laureatem konkursu „Asy Transportu Publicznego” w kategorii „Człowiek Roku”. Tytuł został mi przyznany przez zarząd Polskiego Instytutu Rozwoju Biznesu Sp. z o.o. oraz kapitułę konkursu pod przewodnictwem profesora Wojciecha Suchożewskiego. Natomiast z tytułem Laureata Kongresu Przyszłości koresponduje wyróżnienie i tytuł „Lidera Miasta Przyszłości”, który został

mi przyznany w roku 2017 przez Ośrodek Dialogu i Analiz THINKTANK podczas Sesji Dialogu Miast Przyszłości. Tak jak wspominałem – to cieszy, ale jeszcze bardziej cieszą nagrody dla naszego, pięknego Olsztyna.

– No właśnie, co najbardziej uwodzi jurorów różnych konkursów, w których pojawia się Olsztyn?

– Myślę, że najwięcej zrobiliśmy dla przestrzeni publicznej miasta i jego wewnętrznej komunikacji. Osoby, które są w Olsztynie po raz pierwszy, albo nie były w nim od lat, są zachwycone jego urodą – jeziorami, lasami, Łyną i piękną architekturą. Żeby o ten zachwyt było łatwiej, musieliśmy sporo zainwestować w wizerunek miasta. Pomimo upływu lat niezmiennie zachwyca całoroczny kompleks CRS „Ukiel” i pięknie zagospodarowane nadbrzeża jeziora Krzywego, zrewitalizowane parki i place. Sukcesem okazała się Łynostrada oraz zakole Łyny z Parkiem Centralnym, Tartakiem Raphaelsohnów i zajezdnią trolejbusową. To wszystko wpłynęło na atrakcyjność

turystyczną Olsztyna, który przebił „szklany sufit” i z miasta przejazdowego stał się miastem pobytowym, o bogatej historii, dużym, potencjale rekreacyjnym i nowoczesnej architekturze.

– Wspomniał Pan również o komunikacji...

– Wiem, że mówienie dzisiaj o zaletach komunikacji publicznej, kiedy Olsztyn z uwagi na budowę II nitki traktacji tramwajowej jest ponownie rozkopany, może być źle zrozumiane, ale jest to tylko etap przejściowy do jeszcze lepszych i wygodniejszych dla mieszkańców rozwiązań. Gdyby spojrzeć na Olsztyn sprzed 10-12 lat i porównać go ze stanem obecnym, to widać wyraźnie, że są to dwa światy. Budowa traktacji tramwajowej i modernizacja ulic odmieniły Olsztyn. Dobrą cechą naszych umysłów jest to, że szybko zapominamy, co było złe, ale w tym przypadku warto jednak przypomnieć najważniejsze inwestycje, ulice: Artyleryjską, Witośa, Bałtycką, Partyzantów, Pieniężnego, Towarową, Piłsudskiego, Warszawską, dowiązania do południowej obwodnicy Olsztyna

i w końcu samą, długo oczekiwaną obwodnicę. Na ulicach pojawiły się buspasy, i trambuspasy i inteligentne sterowanie światłami na skrzyżowaniach. W tym czasie także zbudowaliśmy lub przebudowaliśmy pięć obiektów mostowych. To był i nadal jest bardzo intensywny czas pracy nad nowym, funkcjonalnym i przyjaznym wizerunkiem Olsztyna. Wiem, że bardzo często był on uciążliwy dla mieszkańców, za co przepraszam, jednocześnie dziękując za zrozumienie i przekonanie o sensie dokonywanych zmian. Chcemy być dumni z Olsztyna i zapewniam, że możemy chodzić po mieście z podniesioną głową.

– Wspomniana przez pana intensywność prac powoduje, że przemieszanie się po Olsztynie jest utrudnione. Kiedy możemy spodziewać się zakończenia prac modernizacyjnych?

– Już niedługo. Takim kluczowym rokiem dla zakończenia najważniejszych, a co za tym idzie – także najuciążliwszych inwestycji w Olsztynie, jest rok 2023. To w nadchodzącym roku oddamy w użytkowanie halę

„Urania”, Instalację Termicznego Przekształcania Odpadów i II nitkę traktacji tramwajowej. Zakończymy również budowę ulicy Plażowej i modernizację ulicy Pstrowskiego. To nasze, gminne inwestycje – mam także nadzieję, że kolejną wywiążą się ze swoich zobowiązań i oddadzą nowy dworzec kolejowy Olsztyn Główny. Oddanie tych inwestycji zamknie podstawowy etap modernizacji miasta, co jednak nie oznacza, że w kolejnych latach nie istotnego nie będzie się działo. Będzie, bo przeciwnieństwem rozwoju jest stagnacja, a to nie jest to dobra perspektywa. Mój optymizm wynika także z tego, że najlepiej w Polsce w grupie stolic regionów, opanowaliśmy umiejętność wykorzystywania środków unijnych, co potwierdził prestiżowy ranking „Wykorzystanie środków Unii Europejskiej w latach 2014-2021” pisma Samorządu Terytorialnego „Wspólnota”. Dlatego wierzę, że „miasto przyszłości” to znakomicie pasujące do Olsztyna określenie, o czym zapewne będziemy rozmawiać na kolejnym, VII Kongresie Przyszłości.

Jesteśmy od rozwiązywania problemów

— Nie mówię dużo o problemach, bo my jesteśmy po to, by je rozwiązywać — twierdzi burmistrz Lidzbarka Warmińskiego Jacek Wiśniowski.

— Lidzbark Warmiński jest wysoko w rankingach krajowych pod względem pozyskiwania środków unijnych. Skąd ta dynamika i aktywność?

— Dynamika i aktywność w tym zakresie wynika z tego, że czuję misję jaką mam do spełnienia jako burmistrz. Do tego mam bardzo dobry zespół ludzi, którzy pomagają przy każdym przedsięwzięciu. Moje zaangażowanie zawsze jest stuprocentowe. Jeśli podejmuję się jakichś zadań to wykonuje je z pełną starannością, poczuciem odpowiedzialności i misji. Staram się realizować program rozwoju miasta w czterech kierunkach. Pierwszy z nich to kierunek turystyczny, który mamy od lat, jako historyczna stolica Warmii. Drugi kierunek to sport, czyli wszystkie elementy związane z aktywnością. Kultura sportu jest teraz dobrze postrzegana i daje także możliwości rozwoju gospodarczej gmin. Trzeci kierunek to uzdrowisko. Wszystkie trzy kierunki zmierzają do poprawiania standardu życia w naszym mieście. Oczywiście mówimy tu o mieszkańcach, ale też o turystach. Wykonujemy modernizację dróg, tworzymy bulwary, place zabaw, ścieżki rowerowe, dbamy o obiekty kultury, takie jak mały i duży amfiteatr, ale też o tereny inwestycyjne. Mamy w tej chwili elektryczną darmową komunikację miejską. Korzystają z tego nie tylko mieszkańcy, ale i turyści. Wszystko to zwiększa komfort i bezpieczeństwo. Poza tym trzeba wspomnieć o tym, że sporo środków wydajemy na poprawę infrastruktury wodno-kanalizacyjnej, ściekowej. Czwartym kierunkiem rozwoju miasta są mikro, małe i średnie przedsiębiorstwa. Jedną strefę przemysłową

Burmistrz Lidzbarka Warmińskiego Jacek Wiśniowski – laureat Kapituły Plebiscytu Samorządowiec 2022

wą już zagospodarowaliśmy. Przygotowaliśmy pod komunikację miejską. Wszystkie działki zostały sprzedane. Uważam, że nasza aktywność, moja i urzędu miasta, jest wykorzystana w stu procentach i jest efektywna.

— Trudno było pozyskać inwestorów do strefy? Sąsiedztwo uzdrowiska jednak zobowiązuje.

— Pozyskać jakichkolwiek inwestorów było trudno, a teraz jest jeszcze trudniej. W naszym przypadku to muszą być wyselekcjonowani inwestorzy. Chodzi o to, by przedsiębiorca, który u nas inwestuje nie wpływał swoją działalnością negatywnie na środowisko. Dlatego też te strefy przemysłowe - pierwsza, która jest już uzbrojona i kolejna ok. 40 ha, którą teraz uzbrajamy, są oddalone od strefy uzdrowiskowej i elementów sportowych, czy rekreacyjnych.

— Jak więc pozyskać odpowiednich inwestorów?

— Robi się to na różne sposoby. Moje wyjazdy na różnego rodzaju kongresy, fora, czy spotkania są także z tym związane. W ostatnich czasach dostaję wiele zaproszeń na panele dyskusyjne, z których korzystam. Każdy taki panel to potężne oszczędności dla miasta z punktu widzenia promocji terenów inwe-

stycyjnych, czy w ogóle Lidzbarka Warmińskiego. Każde moje wystąpienie w panelu dyskusyjnym to także publikacje. Na tych spotkaniach jest szereg osób decyzyjnych, a panele, w których uczestniczę często są transmitowane w internecie, w telewizji, publikowane w różnych czasopiśmie, za które my nie płacimy. To jest dla miasta darmowa promocja. Osoby, które zajmują się reklamą w mediach, doskonale wiedzą, jakie to są potężne pieniądze. Na przykład pół strony w ogólnopolskim dzienniku może kosztować nawet kilkadziesiąt tysięcy złotych. Dla porównania mój jeden wyjazd to koszty dojazdu, wyżywienia i noclegów (dodam, że nie mam kierowcy, jeżdżę sam). I ten wyjazd przekłada się na reklamę naszego miasta wartą 20-30 tysięcy złotych. A przypominę, że na tych wyjazdach spotykam potencjalnych inwestorów i mówię o możliwości inwestowania w naszym mieście. Biorę też ze sobą materiały promocyjne.

— A jak pozyskujecie fundusze?

— Jesteśmy od kilku lat liderami w pozyskiwaniu funduszy jeżeli chodzi o województwo warmińsko-mazurskie, ale też w Polsce jesteśmy liderami - zawsze w pierwszej

dziesiątce. To oczywiście nie jest przypadek. W perspektywie dotacji unijnych 2014-2020 jesteśmy na drugim miejscu w Polsce wśród miast powiatowych. To niewątpliwie wielki sukces, ale on się nie bierze stąd, że ktoś nam pieniądze daje. Ci, którzy pozyskują fundusze unijne zdają sobie sprawę z tego, że to musi mieć dobry pomysł wstrzelony w priorytety dotacyjne. Trzeba dobrze napisać wniosek, dobrze umotywować i zdobyć punkty. Moje wyjazdy, o których wcześniej wspominałem, też są z tym związane. Przeprowadzam na tych wyjazdach dziesiątki rozmów z różnymi ludźmi, z włodarzami, specjalistami z różnych branż i tam też pozyskuję wiedzę na temat efektywności w pisaniu wniosków, czyli jak pisać wniosek, aby on został dobrze oceniony. Po powrocie rozmawiam ze swoimi współpracownikami, którzy przygotowują dokumenty. W ten sposób mamy efektywność. Praktycznie każdy wniosek, który wysyłamy, jest oceniany albo najwyższej, albo bardzo wysoko. I dlatego dostajemy bardzo wysokie dotacje. Mija 8 lat, od kiedy zostałem burmistrzem i przyznam, że jestem dumny z tego, ile środków pozyskaliśmy w tym czasie

dla miasta i ile inwestycji wykonaliśmy. Udało nam się znacznie zmienić miasto, a do tego stworzyć grupę współpracowników, z którymi bardzo efektywnie pracujemy. Poza tym myślę, że także w 90% społeczeństwo Lidzbarka realizuje działania sprzyjające rozwojowi miasta i rozumiemy nasze decyzje. Wszyscy poświęcamy na to bardzo dużo czasu.

— No właśnie, jak znajduje pan czas dla siebie?

Wiem, że pan biega, jeździ rowerem...

— To, co pani wymieniła, to też są elementy mojej pracy. Wypoczywam, kiedy gdzieś wyjadę, bo tutaj, kiedy jeżdżę rowerem czy biegam po ulicach naszego miasta robię też jego „przegląd”. Kiedy wracam do domu, robię notatki i następnego dnia przekazuję współpracownikom, co należy poprawić. Poza tym często jestem zaczepiany przez mieszkańców. Tak łączę obowiązki z dbaniem o zdrowie. Przyznam, że jestem poddawany ogromnemu stresowi, przez cały dzień podejmuję czasem bardzo trudne decyzje i wieczorne bieganie sprawia, że się tego stresu w sposób częściowy pozbywam.

— Porozmawiamy o zielonej transformacji Lidzbarka Warmińskiego. Jak sobie Lidzbark z tym radzi?

— Kilkadziesiąt milionów złotych pozyskaliśmy i wydaliśmy na cele związane z transformacją energetyczną. Jest to już zauważalne w mieście. Tytuł Laureata Kapituły na Kongresie Przyszłości, który niedawno odebrałem jest dowodem na to, że jestem postrzegany jako osoba, która w nietuzinkowy sposób wdraża różnego rodzaju rozwiązania innowacyjne, między innymi w ochronie środowiska, energetyce. W tak małej gminie nie możemy mieć dużego potencjału, ale na przykład wspieramy takie działania, jak ciepłownia przyszłości, która jest w stu procentach finansowana z Narodowego Centrum Badań i Rozwoju realizowana na infrastrukturze Veolii. To jest prawie 40 milionowa inwestycja, jedyna w Polsce, która daje ok. 90% energii odnawialnej. To coś niesamowitego. Jestem przekonany, że to

przyszłość nie tylko Polski, ale i świata. Przy takich inwestycjach często decyduje to, czy otoczenie jest im sprzyjające, a u nas jest. Pozwolę sobie wspomnieć, że w samym urzędzie wykonujemy pompy ciepła, panele słoneczne, wykonaliśmy termomodernizację. Panele słoneczne są na budynku dworca, na hali sportowej, na przedszkolu „Piąteczka”, gdzie wykonaliśmy termomodernizację. Termomodernizację zrobiliśmy też w SP 3. Szykujemy się z projektem dla SP 1. Myślimy o domu kultury.

— Mówimy o samych pozytywach, a przecież mamy trudny czas.

— Jest oczywiście wiele problemów. Kiedy w listopadzie ubiegłego roku projektowaliśmy budżet, nikt nie myślał o tym, że będzie 20% inflacja, że będzie obsługa długu publicznego, że będą tak wysokie stopy procentowe i że 4 mln nam ubędzie z dochodów własnych, bo jest reforma podatkowa, która zwiększyła kwotę wolną od podatku i zmniejszyła kwotę opodatkowania z 17 na 12 procent. Większość naszego społeczeństwa zarabia minimalne kwoty lub nieznacznie powyżej minimalnych, więc nie płaci podatków, albo płaci niewielkie i udział w podatku dochodowym, który idzie z Ministerstwa Finansów do gminy, jest dużo mniejszy. I jak wszyscy wiemy, wojna w Ukrainie też ma ogromny wpływ na naszą kondycję finansową. Lawinowy wzrost cen w marcu, kwietniu... przy tak znacznych u nas inwestycjach, które już prowadziliśmy i nadal prowadzimy odczuliśmy dotkliwie. Gdyby nasza gospodarka była taka, jak przed marcem tego roku, to nie mielibyśmy żadnych problemów. Na pewno będziemy oszczędzać, ale nie kosztem bezpieczeństwa mieszkańców. Idziemy w kierunku obligacji, żeby wyrównać tę stratę, którą mamy w tym roku i żeby mieć zabezpieczone środki na nadwyżkę budżetową na przyszły rok. Ważne jest to, że zadłużenie nie będzie wyższe niż to, które było w roku 2020. Nie mówię dużo o problemach, bo my jesteśmy po to, by je rozwiązywać.

Rozmawiała Ewa Lubińska

Postawiliśmy sobie jasny cel – poprawić jakość i komfort życia mieszkańców

— Na stronie internetowej oraz w mediach społecznościowych powiatu nidzickiego górował w tym roku nowoczesny kompleks sportowy przy ulicy Wyborskiej, którego oficjalne otwarcie nastąpiło 1 września. Coraz więcej słychać głosów, że to piękna wizytówka nie tylko powiatu, ale również całego regionu.

— Tak, to prawda. Powiat nidzicki może pochwalić się pięknym obiektem, który od 1 września jest otwarty i ogólnodostępny dla wszystkich mieszkańców. Cieszę się, że w kompleksie odbywają się również zajęcia wychowania fizycznego, a uczniowie mogą korzystać z profesjonalnych i dobrze przygotowanych boisk. To właśnie wsparcie parlamentarzystów, wojewody Warmińsko-Mazurskiego Pana Artura Chojeckiego, radnego Sejmiku Województwa Warmińsko-Mazurskiego Pana Patryka Kozłowskiego, Zarządu Powiatu, radnych Rady Powiatu w Nidzicy na czele z Przewodniczącym Andrzejem Bródzińskim, atakże wykonanej ogromnej pracy dyrekcji i pracowników Zespołu Szkół Zawodowych i Ogólnokształcących w Nidzicy oraz pracowników Starostwa Powiatowego odpowiedzieliśmy na potrzeby lokalnej społeczności i zrealizowaliśmy tę niezwykle ważną inwestycję. Na uwagę zasługuje fakt, że kompleks powstał w stu procentach z pozyskanych środków rządowych: 5 637 176,86 zł z Rządowego Funduszu Inwestycji Lokalnych oraz 2 500 000,00 zł z programu „Sportowa Polska – Program rozwoju lokalnej infrastruktury sportowej”. Wartość całej inwestycji wyniosła więc 8 137 176,86 zł! Zgodnie z przedmiotem inwestycji wybudowaliśmy boisko do piłki nożnej oraz boisko wielofunkcyjne, w tym boiska do piłki ręcznej, a także siatkówki i streetballu. Powstał kort tenisowy, bieżnia i skocznia do skoków w dal. Zagospodarowanie terenu objęło również wymianę ogrodzenia, bramy wjazdowej, montaż piłkochwyty, budowę chodników i dróg dojazdowych. W obiekcie stała mała architektura,

nowe ławki, wiatra rowerowa i tablica informacyjna. Nie zabrakło także nowych nasadzeń drzew iglastych, liściastych i trawników, a teren został odwodniony, doświetlony oraz jest monitorowany.

— Kompleks sportowy to niejedyna inwestycja w tym roku, niejedyna również od początku pełnienia przez Pana funkcji starosty nidzickiego. Co jeszcze udało się zrealizować i jaki to ma wpływ na społeczno-gospodarcze życie mieszkańców powiatu nidzickiego?

— Od początku kadencji postawiliśmy sobie jasny cel: poprawić jakość i komfort życia mieszkańców naszej małej ojczyzny poprzez jej dynamiczny rozwój, a więc realizację strategicznych inwestycji. Mijający powoli rok nie różnił się wiele od lat poprzednich – pomimo dalszych trudności związanych z pandemią koronawirusa oraz agresji Rosji na Ukrainę kontynuowaliśmy rozpoczęte inwestycje oraz przystąpiliśmy do realizacji nowych. Dzięki regularnym spotkaniom z włodarzami gmin powiatu nidzickiego wynikającym z bardzo dobrej współpracy pomiędzy naszymi samorządami modernizujemy drogi nie tylko w samej Nidzicy, ale również w każdej gminie naszego powiatu, które, zaznaczam, są największymi inwestycjami drogowymi w powiecie na przestrzeni lat! Od początku kadencji na rozwój infrastruktury drogowej otrzymaliśmy prawie 40 milionów zł, które służą realizacji 14 zadań drogowych o długości prawie 40 km, a to wszystko za sprawą ogromnych dofinansowań z Funduszu Dróg Samorządowych (obecnie Rządowy Fundusz Rozwoju Dróg). Największą i można powiedzieć historyczną inwestycją była przebudowa ulicy Kościuszki w Nidzicy, której wartość wyniosła ponad 17 000 000 zł. Na terenie powiatu nidzickiego również powstały bezpieczne i innowacyjne przejścia dla pieszych, a to wszystko za sprawą dofinansowanych na kwotę prawie 600 000 zł zadań mających na celu poprawę bezpieczeństwa ruchu pieszych w obszarze

Marcin Paliński – starosta nidzicki, laureat I miejsca w kategorii Starosta w Plebiscycie Samorządowiec 2022

oddziaływania przejść dla pieszych, także w ramach Rządowego Funduszu Rozwoju Dróg. Przebudowaliśmy przejścia dla pieszych w ciągu powiatowej ulicy Olsztyńskiej oraz w miejscowościach Janowiec Kościelny, Janowo, Łyna i Szkotowo.

— Zmiany widać również w sferze zdrowotnej i ogólnie pojętym bezpieczeństwie...

— Samorząd powiatu nidzickiego inwestuje również przede wszystkim w nowoczesną infrastrukturę zdrowotną. Dzięki pozyskanym kolejnym środkom w Zespole Opieki Zdrowotnej mamy już długo wyczekiwany rezonans magnetyczny, którego wartość wyniosła 3 200 000 zł. To dla mnie wielka radość, ponieważ jest to kolejny krok w kierunku unowocześnienia całej placówki. Dzięki pozyskanemu dofinansowaniu uda nam się zapewnić profesjonalną obsługę medyczną dla wszystkich mieszkańców powiatu bez konieczności podróżowania po województwie. 15 listopada tego roku wreszcie uruchomili-

śmy pierwszy w województwie warmińsko-mazurskim dobrze wyposażony oddział geriatryczny z możliwością opieki nad 28 pacjentami, którzy mają do dyspozycji dwuosobowe sale z własnymi łazienkami. Znajdują się tam też dwie izolatki, pokoje lekarskie, gabinety zabiegowe oraz sala fizjoterapii. Dzięki porozumieniu z gminami naszego powiatu doposażamy również Komendę Powiatową Państwowej Straży Pożarnej w Nidzicy w pojazdy ratowniczo-gaśnicze oraz Komendę Powiatową Policji w Nidzicy w radiowoz, których celem jest zapewnienie jeszcze większego bezpieczeństwa mieszkańcom oraz wszystkim tym, którzy odwiedzają nasz powiat.

— A idąc ulicą Traugutta, możemy zobaczyć, że coś się dzieje za budynkiem Starostwa Powiatowego w Nidzicy. Co to takiego?

— Sprawna i szybka obsługa naszych klientów to jeden z naszych priorytetowych celów. Dlatego już w tym roku rozpoczęliśmy realizację jeszcze jednej ważnej inwestycji – rozbudowy Starostwa Powiatowego w Nidzicy, które dzięki

pozyskanym funduszom z Rządowego Funduszu Inwestycji Lokalnych zostanie rozbudowane o nowe skrzydło wraz z zagospodarowaniem terenu. Poprzez rozbudowę wychodzimy naprzeciw mieszkańcom naszego powiatu, którzy znajdują nasze jednostki organizacyjne w jednym miejscu, a to z kolei zapewni płynność załatwiania urzędowych spraw. Warto również podkreślić, że nowy budynek będzie przystosowany dla osób z niepełnosprawnościami i szczególnymi potrzebami. Wartość inwestycji to prawie 13 500 000 zł!

— Wiemy również, że dużo się dzieje w powiatowych placówkach oświatowych. Powstały klasy wojskowe, wdrożony został również „Program CYBER.MIL z klasą”...

— Oświata to bardzo ważna sfera życia publicznego, dlatego mocno zależy nam na uatrakcyjnianiu oferty edukacyjnej w naszym powiecie. W tym roku podpisaliśmy umowę o udzielenie dotacji celowej z Ministrem Obrony Narodowej na zakup elementów ubioru dla każdego ucznia OPW rozpoczynającego naukę w klasie I w roku szkolnym 2021/2022 oraz zakup 28 szt. kurtek ucznia stanowiących wyposażenie wyposażenia specjalistycznego dla OPW. Zadanie dofinansowano ze środków budżetu państwa w ramach programu „Zostań żołnierzem Rzeczypospolitej”. Całkowita wartość zadania to 53 600,00 zł, a dofinansowanie 42 880,00 zł. Podpisaliśmy również umowę o udzielenie dotacji celowej na realizację zadania pod nazwą „Prowadzenie i utworzenie klasy realizującej program o profilu cyberbezpieczeństwo i nowoczesne technologie informatyczne w latach szkolnych 2021/2022 oraz 2022/2023 w Liceum Ogólnokształcącym w Zespole Szkół Ogólnokształcących w Nidzicy”. Dotacja udzielona została w związku z kontynuacją udziału Liceum Ogólnokształcącego w Zespole Szkół Ogólnokształcących w Nidzicy w realizacji, w formie innowacji pedagogicznej,

„Programu CYBER.MIL z klasą” i została przeznaczona na wynagrodzenie dla nauczycieli uczących przedmiotów dodatkowych w roku 2022 oraz na zakup jednolitego ubioru 15 uczniów, którzy rozpoczną naukę w klasie I w roku szkolnym 2022/2023. Zadanie dofinansowano ze środków budżetu państwa Program: CYBER.MIL z klasą kwotą 39 840,00 zł, a całkowita wartość zadania wyniosła 49 800,00 zł.

— Rzeczywiście, liczba inwestycji oraz ogólna kwota pozyskanych środków zewnętrznych robią naprawdę ogromne wrażenie! W związku z tym, że zbliża się koniec 2022 roku, chcemy Pana zapytać o to, co czeka nas, mieszkańców powiatu nidzickiego, w nowym, 2023 roku.

— Koniec roku to dobry czas, na podsumowanie tego, co się wydarzyło. To czas, kiedy sprawdzamy, ile udało się nam zrobić, a ile jeszcze pozostało do zrobienia; czy zrealizowaliśmy nasze plany oraz czy ich realizacja przejdzie na kolejny rok.

W przyszłym roku, zgodnie z planowanym budżetem, chcemy kontynuować i realizować w sumie 31 zadań na kwotę prawie 40 000 000 zł, a jedną ze sztandarowych inwestycji będzie rozbudowa ulicy Warszawskiej oraz ulicy Sienkiewicza, przebudowa oraz wyremontować drogi na odcinkach Janowo – Ryki Borkowo (gr. woj.), Janowiec Kościelny – Bukowiec, w miejscowości Bukowiec oraz wiele, wiele innych, których nie sposób tu wymienić.

Choć czasy, w jakich nam przyszło funkcjonować nie są łatwe, musimy z podniesioną głową oraz nadzieją w sercu realizować nasze plany i zobowiązania. Cieszę się, że to był rok, kiedy znów otaczało mnie wiele życzliwych osób, które w mojej zawodowej pracy oraz codziennym życiu wsparły nasze wspólne przedsięwzięcia. Dziękuję państwu za wspólny czas, ogromne zaangażowanie, wszelką pomoc i słowa krytyki, dzięki którym powiat nidzicki zmienia się na naszych oczach każdego dnia!

Nasze priorytety to drogi, zdrowie i oświata

Starosta lidzbarski Jan Harhaj od lat powtarza, że dla zarządu powiatu priorytetem jest przebudowa i modernizacja dróg i konsekwentnie realizuje założone plany oraz projekty inwestycyjne powiatu.

Warto zauważyć, że od 2010 roku długość wyremontowanych dróg na terenie powiatu lidzbarskiego to już 127 km, a inwestycje na nich kosztowały 86 mln zł. To znakomity wynik w skali regionu.

— Stan infrastruktury drogowej to dla nas jeden z priorytetów — mówi Jan Harhaj, starosta powiatu lidzbarskiego. — Mamy świadomość, że w wielu miejscach przydałby się jeszcze gruntowny remont, ale nie da się tego zrobić od razu, dlatego staramy się pozyskiwać jak najwięcej funduszy na remonty dróg i je systematycznie naprawiać. Naszym głównym celem jest poprawa bezpieczeństwa ruchu drogowego, ale też oczywiście podniesienie standardów technicznych naszych dróg. Chcemy też zapewnić spójność sieci dróg publicznych. Inwestycje drogowe mają kluczowe znaczenie dla powiatu lidzbarskiego. Wpływają nie tylko na komfort poruszania się i sytuację gospodarczą, ale, jak wspominałem, przede wszystkim na bezpieczeństwo użytkowników tych dróg.

— inwestycje w tej chwili prowadzi powiat lidzbarski? Mamy dość trudną sytuację gospodarczą...

— Dzisiejsza trudna sytuacja finansowa spowodowana napaścią Rosji na Ukrainę, a co za tym idzie nowa sytuacja geopolityczna i gospodarcza oczywiście utrudnia działania, jednak co roku powiat lidzbarski realizuje inwestycje drogowe. W tej

Jan Harhaj – starosta lidzbarski laureat II miejsca w kategorii Starosta w Plebiscycie Samorządowiec 2022

chwili w trakcie realizacji są dwie. Pierwsza z nich to przebudowa drogi między Lidzbarkiem Warmińskim a Wolnicą (to drugi etap inwestycji) oraz przebudowa nawierzchni brukowej na kostkę betonową przy ul. Podgórnej w Ornece. Niedawno w tym mieście zakończono przebudowę ulicy Warmińskiej i złożono pięć wniosków o dofinansowanie z Funduszu Dróg Samorządowych, które czekają na rozstrzygnięcie. Myślimy także o remoncie istniejących kładek na rzece Łynie.

— Bardzo ważnym tematem jest służba zdrowia. Jak wygląda sytuacja lidzbarskiego szpitala powiatowego?

— Powiat Lidzbarski wspiera wprowadzane zmiany w szpitalu, sukcesywnie przekazuje środki, dzięki którym możliwe były zakupy inwestycyjne, takie jak: kamera laparoskopowa, videoduode-

noskop, kardiomonitor, respirator, kolonoskop, pompa infuzyjna, wyposażenie oddziału urologicznego (cystoskop, rektor, ureterorenoskop, uretrotom optyczny, torwizyjny, laser) oraz finansowanie kształcenia średniego personelu medycznego. Cały czas prowadzimy działania związane z odtworzeniem oddziału wewnętrznego i zrobimy wszystko, aby był w strukturze Szpitala Powiatowego w Lidzbarku Warmińskim. Chciałbym zauważyć, że w naszym województwie prawie co szósty mieszkaniec ma 65 i więcej lat. Jak wykazują statystyki, to aż 17,7 procent. Dla porównania w kraju ten wiek ma co piąty mieszkaniec. Tak więc biorąc pod uwagę starzenie się społeczeństwa, zauważam, że rośnie zapotrzebowanie na nowe usługi medyczne, takie jak zakład opiekuńczo-lecz-

niczy, czy oddział rehabilitacyjny. Poczyniliśmy już wiele działań w tym kierunku. W tej chwili w lidzbarskim zakładzie opiekuńczo-lecznym przebywa 39 pacjentów na 45 miejsc.

— A jak samorząd powiatu lidzbarskiego radzi sobie z inwestycjami w oświacie?

— Inwestycje prowadzone w placówkach oświatowych również są dla nas priorytetem. Realizujemy je w zależności od potrzeb i oczywiście możliwości finansowych. Nasze szkoły corocznie dostosowują systemy kształcenia do potrzeb rynku pracy i biorą pod uwagę zainteresowania uczniów. Nie ukrywam, że liczba uczniów maleje, a koszty utrzymania szkół i jednostek oświatowych lawinowo rosną, dlatego powiat lidzbarski dokonał restrukturyzacji swoich szkół, likwidując

Zespół Szkół i Placówek Oświatowych w Lidzbarku Warmińskim. Uczniów i majątek zlikwidowanej placówki włączył do Zespołu Szkół Zawodowych w tym samym mieście.

Pozwoliło zachować etaty pracowników, a uczniowie mają możliwość kontynuacji nauki. Obiekty infrastruktury zlikwidowanej szkoły są wykorzystywane jako dodatkowa baza dydaktyczna do kierunków kształcenia zgodnych z aktualnym zapotrzebowaniem rynku pracy. Aby zaoszczędzić na wydatkach osobowych, włączyliśmy obsługę finansową szkół ponadpodstawowych oraz poradni psychologiczno-pedagogicznej w Ornece do struktury Zespołu Szkół Ogólnokształcących w Ornece, co pozwoliło na uniknięcie likwidacji etatów. W podobnym modelu funkcjonują szkoły w Lidzbarku Warmińskim przy zmniejszonym wymiarze etatowym.

Robimy wszystko, aby pozyskać jak najwięcej środków z zewnątrz. Pozyskaliśmy między innymi środki finansowe na wyposażenie dwóch pracowników w Zespole Szkół Ogólnokształcących w Lidzbarku Warmińskim, to jest do pracowni informatyczno-językowej oraz do wyposażenia siłowni wewnętrznej, a także do Zespołu Szkół Ogólnokształcących w Ornece w celu doposażenia pracowni informatyczno-językowej i geograficznej. Wartość projektu to około 400 tys. zł.

Podsumowując. Staramy się jak najskuteczniej realizować swoje zadania wiedząc, że w ten sposób mamy wpływ na rozwój naszego otoczenia, na kształtowanie naszej małej ojczyzny, w której mieszkamy i pracujemy. Aktywnie i skutecznie sięgamy po fundusze zewnętrzne, tu dodam, że powiat lidzbarski jest od lat wysoko w rankingach dotyczących zdobywania środków unijnych na inwestycje. To umożliwia nam realizację ważnych dla społeczności lokalnej

przedsięwzięć i inwestycji. Podejmujemy działania w wielu płaszczyznach życia społecznego i gospodarczego, a wszystko to z myślą o naszych mieszkańcach.

NAGRODY I WYRÓŻNIENIA

Jednym z ważniejszych dla powiatu lidzbarskiego wyróżnień w bieżącym roku jest przyznanie urzędowi Starostwa Powiatowego w Lidzbarku Warmińskim Znak Jakości „Przyjazny Urząd”. Certyfikat w konkursie otrzymują jednostki, które stosują wysokie standardy jakościowe w swojej działalności związanej z obsługą klienta i świadczeniem usług publicznych, cechując się profesjonalizmem i rzetelnością w działaniach na rzecz swoich interesantów zewnętrznych oraz inwestując we własne zasoby w formach wpływających w sposób istotny na jakość pracy urzędników. W tym roku w rankingu „Wykorzystanie środków z UE” pisma samorządu terytorialnego „Wspólnota” powiat lidzbarski znalazł się w pierwszej piątce w kategorii powiaty.

Warto wspomnieć, że w roku 2015 w tej samej kategorii zajął miejsce drugie (ranking obejmował wydatki samorządów ze środków unijnych w latach 2004–2014), w 2016 roku zdobył pierwsze miejsce w rankingu podsumowującym wydatki inwestycyjne samorządów w latach 2013–2015 (w kategorii powiaty), w roku 2017 drugie miejsce w rankingu podsumowującym wydatki inwestycyjne samorządów w latach 2014–2016, w tej samej kategorii. W roku 2018 powiat lidzbarski został nagrodzony dwukrotnie – w kategorii powiaty, w rankingu podsumowującym wydatki inwestycyjne samorządów w latach 2015–2017 zajął trzecie miejsce i w tej samej kategorii, ale w rankingu podsumowującym wydatki inwestycyjne finansowane ze środków UE w latach 2014–2017 znalazł się na drugim miejscu, natomiast w roku 2020 roku uplasował się na miejscu drugim w rankingu za „Wykorzystanie środków funduszy z UE – inwestycje transportowe”, oczywiście w swojej kategorii, czyli powiaty.

Moje motto: być dla ludzi i z ludźmi

— W Plebiscycie Samorządowiec 2022 zajęła Pani pierwsze miejsce w kategorii Prezydent i Burmistrz. Jakie to uczucie stać na scenie podczas Kongresu Przyszłości, w otoczeniu samorządowców, przedsiębiorców i odbierać taką nagrodę?

— Rzeczywiście to niezwykle miłe uczucie, gdy ludzie doceniają to, co się robi dla dobra ogółu, jakim się jest człowiekiem, czy współpracownikiem. Stojąc na scenie, byłam niezwykle dumna, ale i ogromnie wdzięczna moim mieszkańcom, bo to właśnie oni spowodowali, że byłam w tym miejscu. Serdecznie im dziękuję. Dziękuję wszystkim, którzy się do tego przyczynili, bo to niezwykle budujące, że w środowisku postrzegana jestem jako dobry gospodarz. To mnie motywuje jeszcze bardziej do dalszego działania. Ludzie są najlepszą motywacją, a ja – mimo wszystko – mam do nich niebywale szczęście.

— Jeśli chodzi o kontakt z mieszkańcami, to nie da się ukryć, że macie państwo bardzo dobre relacje.

— Być dla ludzi i z ludźmi. Takie przyświeca mi motto od samego początku. To ludzie są największą motywacją, a najlepszą inwestycją jest właśnie inwestycja w nich. Od kiedy objęłam urząd burmistrza, regularnie się z nimi spotykam. Ktoś nawet nazwał te spotkania maratonem, bo mamy aż 49 sołectw, a każde jest dla mnie tak samo ważne. Kiedy wybuchła pandemia, z uwagi na obostrzenia spotkania nie mogły się odbywać, ale ciężko było się odzwyczaić od czegoś, co sprawiało radość, wzmacniało więzi, integrowało, a często pozwalało przyjrzeć się sprawom z innej perspektywy. Wtedy pandemia zmusiła i poniekąd nauczyła nas, by kontakty przenieść do sieci. Co tydzień spotykałam się z mieszkańcami na tzw. nagraniach na żywo. Pytali o wszystko, a ja odpowiadałam lub zaradzałam ewentualnym problemom. Szczęśliwie wszystko powróciło do normy i staram się, mimo natłoku obowiązków,

Beata Sokołowska, Burmistrz Miasta i Gminy Biała Piska – laureatka I miejsca w kategorii Burmistrz w Plebiscycie Samorządowiec 2022

wciąż odwiedzać sołectwa. Tak, by każdy mieszkaniec czuł, że jest ważny.

— Jest Pani pierwszą kobietą burmistrzem w historii gminy Biała Piska. W jednym z wywiadów stwierdzono nawet, że Biała Piska to miasto kobiet. Kobieta burmistrz, kobieta zastępczyni, kobieta sekretarz, a dookoła mnóstwo pań sottysek i Kół Gospodyń Wiejskich.

— Rzeczywiście coś w tym jest. Myślę, że pierwszą rzeczą, która to spowodowała jest fakt, że jestem pierwszą kobietą – burmistrzem w historii gminy i to prawdopodobnie ośmieliło inne kobiety do wyjścia z domów i zaangażowania się w sprawy społeczności. A po drugie, taki był jeden z moich priorytetów – poruszyć inicjatywy oddolne, by mieszkańcy byli współtwórcami projektów, by zmieniali przestrzeń publiczną na taką, w której chcą przebywać. Do dzisiaj moi mieszkańcy zrealizo-

wali kilkadziesiąt projektów, których są twórcami od A do Z, za co im serdecznie dziękuję, i wciąż mają pomysły na kolejne. Swojego czasu okrzyknięto ich nawet liderami inicjatyw oddolnych w naszym powiecie. Jestem z nich niebywale dumna. Jeśli chodzi o sołtysów, to statystycznie więcej jest kobiet niż mężczyzn, a Kół Gospodyń Wiejskich mamy aż 9 i na tym prawdopodobnie się nie skończy. Nieoficjalnie już wiem, że niebawem powstaną dwa kolejne, a przecież zaczęliśmy od zera. Każde z nich jest na swój sposób wyjątkowe, każde specjalizuje się w czymś innym. Rywalizacja też jest, ale taka zdrowa. Nawet powiedziałabym, że to bardziej mobilizacja i motywacja. Jak widać w naszej społeczności, to właśnie w znacznej mierze kobiety przejęły inicjatywę. Wiele z nich wyszło z domów, odkryło swoje pasje, talenty. I tak

wspólnie w tym działamy już od czterech lat. To jedna z najpiękniejszych przygód, w której mogę uczestniczyć. Zasadą kobiet jest także Ośrodek Wsparcia Kryzysowego w Kumielsku, pierwsze tego typu miejsce w powiecie piskim. Niedawno właśnie uroczyście je otwieraliśmy. Placówka jest schronieniem dla tych, którzy np. doświadczyli przemocy w rodzinie. Jest tymczasowym miejscem do życia, gwarantującym bezpieczeństwo i dach nad głową. Z czasem będą tu także prowadzone m.in. warsztaty dla kobiet, zajęcia z samoobrony, a pomoc znajdą także seniorzy, w szczególności ci, którzy przeszli COVID-19. Będą mogli liczyć na rehabilitację ruchową. Serdeczne podziękowania i gratulacje składam Stowarzyszeniu „Kobieta na Plus”, na czele z Barbarą Wyłudęk. To właśnie z tym stowarzyszeniem podjęliśmy współpracę i pomysły

na taki ośrodek wyszedł z ich inicjatywy.

— Skoro już mowa o inwestycji. Jak Biała Piska ma się obecnie?

— Ze spraw takich aktualnych, to widzieliśmy koncepcję na zagospodarowanie naszego parku miejskiego według opracowanego Programu Funkcjonalno-Użytkowego. Powiem tak... Zapowiada się, że będzie pięknie i naturalnie. Park będzie zrewitalizowany, co jest pokłosiem otrzymanego dofinansowania z rządowego programu Polski Ład. W trybie „Zaprojektuj i wybuduj” ma być wykonany m.in. amfiteatr ze sceną i widownią, nagłośnienie, ścieżki przyrodniczo-edukacyjne, pieszo-rowerowe, toalety publiczne z przepompownią, nowe alejki, budynek socjalno-gospodarczy. Mają być wymienione oprawy oświetlenia i dobudowanie linie, teren ma być uzbrojony w przyłącza wodno-kanalizacyjne itd. Widzieliśmy szkic, który bardzo nam się spodobał, bo zakłada to, na czym nam bardzo zależało – akustyka, funkcjonalność, naturalny wygląd, zachowanie tego, co dała nam natura.

Będziemy modernizowali oczyszczalnię ścieków, na którą otrzymaliśmy też dofinansowanie w kwocie ponad 10 milionów złotych. Jest to jedna z największych inwestycji realizowana przez naszą gminę. W ramach inwestycji będzie wybudowany m.in. bioreaktor, osadnik wtórny, magazyn i budynek techniczny do przeróbki osadu. Tak, by gminna oczyszczalnia ścieków miała w pełni tzw. moc przerobową. Trwa budowa toru rowerowego, tzw. pumptracka. To będzie pierwszy tego typu tor. Podłoże wykonane będzie ze specjalnej nawierzchni, będą zakręty, garby, a bardziej fachowo – muldy i bandy. Parę dni temu od powiatu piskiego kupiliśmy działkę za stadionem miejskim w Białej Piskiej. Właściwie to dwie o łącznej powierzchni około 1,3 ha za prawie 28,5 tysiąca złotych. Po to, by mógł powstać tam stadion pełnowymiarowy, taki z prawdziwego zdarzenia, profesjonalny, do użytku

piłkarzy i mieszkańców, z parkingiem. Pierwszy tak profesjonalny w naszej gminie. Kolejnym krokiem będzie poszukiwanie źródła dofinansowania tej sportowej inwestycji.

Niedawno podpisaliśmy umowę na zagospodarowanie przestrzeni publicznej nad stawem. W ramach projektu będą zamontowane ławki parkowe, stoły do gry w szachy, chińczyka, piłkarzyki, stojaki na rowery, kosze na śmieci, stacja solarna i lampy solarne z czujnikiem ruchu, a teren będzie zazieleniony. Wykonamy też klomb gabionowy od którego będą odchodzić dwa ciągi piesze: pierwszy w kierunku domu kultury, a drugi w kierunku centrum. I co ważne, będziemy mieli dwóch nowych lekarzy. To już pewne. Do końca grudnia będą wspomagać lekarza, który jeszcze jest, a od stycznia już będą samodzielni.

— A jaki szykuje się budżet na kolejny rok?

Projekt budżetu liczy kilkadziesiąt stron, wyliczeń, zaplanowanych wydatków inwestycyjnych. To właśnie w 2023 roku, patrząc z perspektywy kilkunastu lat, będzie wykonana ich rekordowa liczba na kwotę ponad 20 milionów złotych. To, co zaplanowaliśmy i wykonamy w 2023 roku to efekt prac z roku bieżącego – opracowanie wniosków, które w rezultacie przyniosły rekordową kwotę dofinansowań. To będzie niesamowicie ciężki rok pod względem liczby wykonanych inwestycji i ich zakresu, a zarażem bardzo wdzięczny, bo będziemy realizować też jedną z największych inwestycji w historii naszej gminy. Projekt budżetu wykazuje dochody gminy w wysokości ponad 65 milionów złotych i wydatki w wysokości ponad 74 milionów złotych. Z uwagi na liczbę zaplanowanych inwestycji, pozyskanych dofinansowań, a przy niektórych inwestycjach wymogu wkładu własnego, zaplanowaliśmy zaciągnięcie obligacji, które są dla budżetu gminy mniej obciążające niż kredyt, a bez których nie byłibyśmy w stanie zrealizować zaplanowanych inwestycji.

Elżbieta Życzwyk

Dobry gospodarz pracuje nie tylko w urzędzie

— Panie burmistrzu, przyzwyczaił nas pan do tego, że rokrocznie staje na podium zwycięzców naszego plebiscytu. Obecnie to II miejsce, czyli wyższe niż w roku 2021, serdecznie gratuluję. Jakie to uczucie kolejny raz być w gronie laureatów Samorządowca Roku?

— Zajęcie drugiego miejsca Plebiscyte na Samorządowca 2022 roku to ogromny zaszczyt i jeszcze większa wdzięczność wobec wszystkich, którzy zauważają naszą pracę, którzy zainteresowali się plebiscytem i poświęcili swój czas na oddanie głosu. Moja wdzięczność skierowana jest przede wszystkim do współpracowników i radnych Rady Miejskiej Ruciane-Nida, bo to dzięki nim, ich pracy, zaangażowaniu i podjętych mądrych decyzjach, mogliśmy zrealizować to, co zauważają mieszkańcy naszej gminy. Drugie miejsce to dalsza motywacja do pracy na rzecz mieszkańców i ich rodzin – to bodziec, który pomimo niepowodzeń daje siłę, aby dalej realizować zamierzony cel.

— Zdobyte miejsce potwierdza, że jest pan dobrym gospodarzem. Ma pan swoją receptę na sukces?

— Najważniejszy jest na pewno dialog oraz umiejętność słuchania merytorycznych argumentów, ponieważ każdy z nas ma wiedzę na dany temat, doświadczenie i inne postrzeganie konkretnego problemu, dlatego przy dużych inwestycjach, strategicznych dla miasta i gminy ich realizacja poprzedzana jest konsultacjami społecznymi. Bycie dobrym gospodarzem to umiejętność, której uczy codzienność, ponieważ dobry gospodarz – samorządowiec, pracuje nie tylko w urzędzie, ale jest aktywny w terenie, wśród mieszkańców i ich problemów. Dobry gospodarz dla dobra swoich mieszkańców potrafi otwierać drzwi – nawet te, które są przed nim zamknięte –

Fot. Zbigniew Woźniak

Piotr Feliński, Burmistrz Miasta i Gminy Ruciane-Nida – laureat II miejsca w kategorii Burmistrz w Plebiscycie Samorządowiec 2022

oraz pozyskiwać fundusze ze wszystkich możliwych źródeł. Tutaj przytoczę porównanie kształtowania się budżetu gminy na przełomie ostatnich 10 lat, gdzie dla przykładu dochód gminy ogółem dla roku 2012 według wykonania wynosił około 25 mln zł. przy deficycie przeszło 2 mln zł., a w roku 2021 już powyżej 42 mln zł. z nadwyżką ponad 1 mln zł.

— Rozwój gminy to przede wszystkim inwestycje. Proszę powiedzieć jakie

zadania zaplanowano w przyszłym budżecie. Czy gmina planuje inwestycje wieloletnie?

— Rok 2023 to nie tylko kontynuacja zadań rozpoczętych w ramach inwestycji wieloletnich, ale też planowane są mniejsze i większe inwestycje realizowane z budżetu gminy, jak również współfinansowane z pozyskanych funduszy zewnętrznych czy programów rządowych. Będziemy kontynuowali m.in. Mazurską Pętlę Rowero-

wą, termomodernizację budynków użyteczności publicznej czy adaptację wieży wodnej na Centrum Turystyki, Kultury i Rozwoju Społecznego. Dużym przedsięwzięciem będzie kontynuacja projektu związanego z zagospodarowaniem brzegów jeziora Guzianka Duża wraz z przyległymi terenami zieleni miejskiej i dawnego tartaku. Zagospodarowanie ponad 14 ha terenu po byłym tartaku, nabytego w drodze przetargu przez gminę,

to inwestycja związana z budową wewnętrznego portu jachtowego, strefy obsługi turystyki wodnej, pieszej i rowerowej, terenów urządzonej zieleni miejskiej oraz ogólnodostępnej strefy wypoczynku nad wodą. Oprócz inwestycji strategicznych zaplanowane zostały również te związane z budową, przebudową i remontami dróg gminnych czy modernizacją oświetlenia. W ramach tej modernizacji przewidujemy wymianę lamp istniejących na energooszczędne oraz wykonanie nowej infrastruktury oświetleniowej. Na stadionie miejskim przy ul. Słonecznej w Rucianem-Nidzie zajmiemy się modernizacją trybun. Przewidujemy również kontynuację modernizacji infrastruktury drogowej obejmującej: remont drogi Karwica kolonia, przebudowę drogi gminnej Wygryny – Iznota oraz Wygryny – Rucianem-Nidzie i dojazdu do miejscowości Piaski, modernizację ul. Lipowej, Leśnej, 11-go Listopada, Białe Osiedle i ul. Podleśnej, drogi Nowa Ukta – Kadzidłowo oraz wykonanie chodników przy ul. Gwarnej i rozbudowa parkingu przy ul. Kolejowej. W ramach modernizacji infrastruktury drogowej przy ul. Białe Osiedle planowana jest modernizacja infrastruktury kanalizacyjnej. Zaplanowano również modernizację budynku Szkoły Podstawowej Nr 1 w Rucianem-Nidzie poprzez budowę komunikacji zewnętrznej i wewnętrznej oraz świetlic wiejskich w Ukie, Galkowie i przy ul. Mazurskiej w Rucianem-Nidzie czy utworzenie miejsc odpoczynku, sportu i rekreacji. Bardzo istotną inwestycją, o której należy wspomnieć, będzie inwestycja związana z powiększeniem istniejącego cmentarza komunalnego przy ul. Cichej w Rucianem-Nidzie. Budżet roku 2023 oprócz inwestycji w infrastrukturę przewiduje też zakup nieruchomości oraz zmiany doku-

mentów planistycznych (studium uwarunkowań i planów miejscowych).

— Imponujące, muszę przyznać. Podsumowując dotychczasowe osiągnięcia, proszę zdradzić, jakie jeszcze ma pan plany na najbliższy czas.

— Mam oczywiście bardzo dużo pomysłów i związanych z tym planów, a jeszcze więcej potrzeb, które muszą być krojone na miarę budżetu gminy i możliwych do pozyskania środków zewnętrznych. Priorytetem na najbliższy okres są inwestycje wpisane do projektu budżetu na rok 2023. Największym jednak wyzwaniem jest realizacja zagospodarowania terenu po byłym tartaku wraz z nabrzeżem jeziora Guzianka Duża. Jest to bardzo istotna dla rozwoju gminy inwestycja, otwierająca Rucianem-Nidzie na Szlak Wielkich Jezior Mazurskich zwłaszcza po wybudowaniu śluzy Guzianka II oraz już rozpoczętym remontem śluzy Guzianka I. Planowany do budowy wewnętrzny basen portowy w miejscu wyznaczonym zgodnie z zapisami obowiązującego miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla tego terenu zwiększy przestrzeń cumowniczą dla szerszej rzeszy żeglarzy, którzy będą mogli skorzystać już z istniejącej bazy turystycznej, gastronomicznej, hotelowej czy pensjonatowej. Budowa parkingów pozwoli na jej wykorzystanie nie tylko przez turystów korzystających z walorów turystycznych gminy, ale również przez osoby będące gośćmi tylko przejazdem. Zagospodarowanie przeszło 14 ha po byłym tartaku będzie miało za zadanie zwiększenie już istniejącej bazy gastronomicznej przy ul. Dworcowej, a nie jej wyeliminowanie. Ponadto specyfika regionu oraz typowo turystyczny charakter gminy determinuje do podejmowania działań umożliwiających przedłużenie sezonu.

Elżbieta Żywczyk

Samemu nic się nie osiągnie

„Zespół” – to jedno słowo, odmieniane przez wszystkie przypadki, powraca jak mantra w wywiadzie z Jackiem Kosmałą, Burmistrzem Nidzicy, który od lat jest jednym z najpopularniejszych samorządowców w województwie warmińsko-mazurskim.

– Kolejny plebiscyt na samorządowca i kolejne wyróżnienie. Od lat cieszy się Pan niestabnącą popularnością.

– Przyznam szczerze, że w natłoku spraw wypadło mi z głowy, że organizują państwo ten plebiscyt. Niemniej to bardzo miłe uczucie znaleźć się w gronie laureatów, szczególnie, że jest to głosowanie mieszkańców. To dowodzi, że działania, które od lat podejmujemy jako zespół, są słuszne i cieszą się poparciem społeczeństwa.

– Mówi Pan o zespole, chociaż to nagroda indywidualna.

– Zgadza się, jednak nawet najlepszy lider bez dobrego zespołu nic nie osiągnie. Wyróżnienie tego typu jest tego najlepszym dowodem. Przez wiele lat prowadziłem własny biznes. Szybko się nauczyłem, że żeby osiągnąć sukces, muszę mieć zespół ludzi, którzy tak jak ja potrafią ciężko pracować i cały czas chcą się rozwijać. A moim zadaniem jest im to umożliwić – dać im narzędzia i okazję do pokazania tego, co w nich najlepsze. Praca w samorządzie tylko mnie w tym przekonaniu utwierdziła.

– Gmina Nidzica od lat się zmienia. Widać to gołym okiem.

– I to jest właśnie wynik tej pracy zespołowej. Praca w samorządzie to realizowanie działań z całego spektrum życia społecznego. To infrastruktura, która umożliwia codzienne funkcjonowanie: drogi, chodniki, kanalizacja, ogrzewanie, oświetlenie. To oświata: od infrastruktury przez bezpieczeństwo do edukacji. To pomoc społeczna: codzienna walka z wykluczeniem, pomoc osobom nieradzącym sobie w życiu, to wszelkiego rodzaju wsparcie i dodatki. To gospodarka przestrzenna: świadome i planowe zagospodarowywanie przestrzeni. To gospodarka odpadami. To modernizacja infrastruktury. To wreszcie kultura. I sport. To rów-

Jacek Kosmała, Burmistrz Nidzicy – laureat III miejsca w kategorii Burmistrz w Plebiscycie Samorządowiec 2022 (na zdjęciu w towarzystwie Agnieszki Weder-Grygielewicz, Dyrektora ds. Marketingu i Reklamy „Gazety Olsztyńskiej” i „Dziennika Elbląskiego” oraz Macieja Matery, Prezesa i Redaktora Naczelnego „Gazety Olsztyńskiej” i „Dziennika Elbląskiego”)

niez wsparcie przedsiębiorców. Umożliwienie im realizacji ich planów i zamierzeń. Przecież nie da się jednoosobowo ciągnąć tego wózka. Żeby to funkcjonowało sprawnie i cały czas się rozwijało, nie wystarczy jako burmistrz powiedzieć: „proszę to zmienić”, „proszę to poprawić”, „proszę to zbudować”. Trzeba przede wszystkim zaplanować działania z dużym wyprzedzeniem i konsekwentnie dążyć do ich realizacji, nie zapominając przy tym o żadnym aspekcie. Moje podejście jest takie, że nie ma rzeczy ważnych i mniej ważnych. Musimy się rozwijać równomiernie w każdym aspekcie. Musimy stworzyć mieszkańcom możliwość rozwoju i komfortowe warunki życia. Wiadomo, że nawet najszczerze chęci i najcięższa praca nie zawsze wystarczą, żeby osiągnąć zamierzony cel, ale naj-

ważniejsze jest to, by być konsekwentnym i się nie poddawać.

– No więc co oprócz chęci i ciężkiej pracy potrzebne jest, by ciągnąć ten wózek?

– Pieniądze. A tych, jak wszyscy dobrze wiemy, zawsze jest za mało. Budżet samorządu to w dużym skrócie subwencje państwowe i wpływy z podatków. To nawet przy bardzo oszczędnym działaniu starczy na realizację podstawowych działań. Dlatego od początku mojej pracy jako burmistrz Nidzicy założyłem sobie realizację zadań pod warunkiem pozyskania na to środków zewnętrznych. Przez te osiem lat udało nam się jako urzędowi, jednostkom organizacyjnym, spółkom gminnym pozyskać grubo ponad 100 milionów złotych! A to dziesiątki kilometrów dróg, modernizacja infrastruktury publicznej, placówek oświatowych, rozbudowa

kanalizacji, ciepłowni. Nie zrobilibyśmy tego, gdyby nie praca zespołowa. A żeby to było możliwe, potrzebne było zaangażowanie wszystkich, bez wyjątku. W gminie każdy ma określone zadania, które musi realizować. Bez odpowiedzialnego współdziałania ze sobą to byłoby niemożliwe. Moją rolą jest dbać o to, by to współdziałanie trwało, i szukać rozwiązań problemów, które często się piętrzą. Co zaś się dotyczy pozyskiwania środków, od zawsze powtarzam, że samym chceniem się nic nie robi. Nawet najlepiej napisany projekt często nie wystarczy, jeżeli się nie wykorzysta wszystkich możliwości, nie zapuka do każdych możliwych drzwi.

– Ostatni rok nas jako społeczeństwa nie rozpieszcza. Jak to wygląda w samorządzie?

– Identycznie. Jest takie, zdawałoby się, oklepane powiedzenie mówiące

o tym, że budżet samorządu niczym nie różni się od budżetu domowego. Ale tak faktycznie jest. W ciężkich czasach przyszło nam jeszcze ciężiej pracować. Nie mam więcej pracowników. Nie mam więcej czasu. Nie mam większych możliwości. Amimo to w ostatnim roku jako zespół udało nam się wygenerować rekordowe oszczędności, jednocześnie pozyskując rekordowe dofinansowania i zrealizować rekordową liczbę inwestycji! Każdy, bez wyjątku, na to ciężko pracował, poczynając od wydziałów urzędu: techniczno-inwestycyjnego, gospodarki komunalnej, pozyskiwania środków, organizacyjny, finansowy, przez jednostki organizacyjne: Nidzicki Ośrodek Kultury, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji, biblioteka, placówki oświatowe,

które są nadzorowane i obsługiwane przez Centrum Usług Wspólnych, skończywszy na naszych spółkach, które niezmordowanie realizują nie tylko swoje obowiązki, ale i plany inwestycyjne, czyli wod.-kan. i PUGK. To jest właśnie ten mój zespół, bez którego nic bym nie zdziałał. No i oczywiście bez zrozumienia i wsparcia, a często nawet kuksańca (śmiech!) od radnych z rady miejskiej, którzy pilnują każdej złotówki, każdej złożonej publicznie deklaracji i szukają rozwiązań problemów swoich wyborców. Oczywiście nie jest tak, że wszystko nam się udaje. Jest cała masa rzeczy, cała masa spraw, które cały czas czekają na rozwiązanie, realizację. Ale to nie jest tak, że o nich nie myślę czy nie zamierzam rozwiązać. Niektóre rozwiązania potrzebują po prostu więcej czasu.

Najważniejsze są potrzeby mieszkańców

Gmina Stawiguda jest jedną z najszybciej rozwijających się gmin wiejskich w kraju. O tym, z jakimi wyzwaniami się to wiąże, a także o tym, czy Stawiguda stanie się miastem, mówi wójt gminy Michał Kontraktowicz.

– Obejmując stanowisko wójta, zapewne miał Pan plan na rozwój gminy Stawiguda? Jakie to były plany, co udało się zrealizować? Z czego Pan jest szczególnie dumny?

– Oczywiście, mógłbym snuć mniej lub bardziej śmiało wizje rozwoju gminy, budować niezwykle opowieści, ale nie tak postrzegam pełnienie funkcji wójta. Nakreślenie głównego celu na tę kadencję nie było dla mnie trudne, bo jestem mieszkańcem naszej gminy od wielu lat. Zależało mi na tym, by każdy mieszkaniec i każda mieszkanka czuli się ważni, ale także odpowiedzialni za decyzje dotyczące gminy, której wszyscy jesteśmy gospodarzami. Dlatego też od samego początku postawiłem na bardzo częsty kontakt z mieszkańcami. Spotykamy się w różnych okolicznościach, zwłaszcza podczas spotkań sołeckich. Rozmawiamy o tym, co naprawdę mieszkańcom jest najbardziej potrzebne, jakie obszary funkcjonowania gminy należy poprawić. A codzienne obowiązki wójta to realizacja potrzeb mieszkańców. To przede wszystkim budowa i modernizacja dróg, rozbudowa bazy edukacyjnej, inwestowanie w infrastrukturę społeczną, kulturalną. W każdym z tych elementów działamy na podstawie potrzeby mieszkańców. Tak więc moją wizją rozwoju jest codzienna praca nad tym,

Michał Kontraktowicz – Wójt Gminy Stawiguda, laureat I miejsca w kategorii Wójt w Plebiscycie Samorządowiec 2022 oraz Maciej Madera, Prezes i Redaktor Naczelny „Gazety Olsztyńskiej” i „Dziennika Elbląskiego”

by w naszej gminie dobrze się żyło, pracowało, planowało przyszłość. Mamy piękne tereny do mieszkania, rekreacji, ale także doskonałe warunki inwestycyjne, dlatego zabiegam o przyciągnięcie do naszej gminy inwestorów, którzy tworzyć będą tu nowe miejsca pracy.

– Gdyby jednak miał Pan wymienić najważniejszą inwestycję w gminie w ostatnich latach, to na co zwróciłby Pan uwagę?

– To bardzo trudne pytanie. Tych inwestycji było niezwykle dużo, a dla każdego z nas inne inwestycje będą tymi najważniejszymi, czy to ze względu na umiejscowienie, czy zaspokojenie najistotniejszych potrzeb. Na pewno tymi inwestycjami, które są istotne dla wszystkich są drogi, z którymi mieliśmy bardzo duży problem w gminie. Dziś mogę powiedzieć, że dużą część z nich zrobiliśmy, jesteśmy w trakcie poprawy lub poszukujemy środków na realizację tych zadań. Do tej pory poprawiliśmy ponad

20, w tym powiatowych, dróg i ulic. To bardzo dużo. Niezwykle istotną inwestycją, której jednak nie wiadać bezpośrednio, jest budowa oczyszczalni ścieków za blisko 20 milionów złotych. To ona zapewnia nam możliwość stałego odbioru ścieków z domów, co jest niezwykle istotną potrzebą mieszkańców. Ważną inwestycją jest także rozbudowa szkoły w Bartągu. Trzeba też wspomnieć o budowie Gminnego Ośrodka Kultury, czy o rewitalizacji starej kaplicy ewangelickiej. Co ważne, budujemy także wiele ścieżek pieszo-rowerowych, które stają się znakomitą uzupełnieniem komunikacji w gminie, a także poprawiają bezpieczeństwo mieszkańców. Sprzyjają one także rekreacji na naszych pięknych terenach. Tak więc, podsumowując, nie jestem w stanie podać spektakularnego projektu inwestycyjnego, ale to właśnie postrzegam w kategorii sukcesu, gdyż nasze życie składa się z wielu sfer, elementów, które muszą

zostać zaspokojone, by w naszej gminie żyło się jak najlepiej i właśnie tak postrzegam inwestycje. Nie chodzi o spektakularne wartości finansowe, ale o to, czy naprawdę ułatwiają życie. Ja jestem bardzo zadowolony także z tego, że inwestycje są prowadzone w każdym – podkreślam – w każdym sołectwie.

– Wspomniał Pan o bezpieczeństwie. To oczywiście bardzo ważna kwestia. Pamiętam, że kilka miesięcy temu rozmawialiśmy o rozbudowie gminnego monitoringu?

– Ten projekt zakłada instalację około 60 kamer wraz z częściową wymianą oświetlenia. Liczę, że na wiosnę otrzymamy pozwolenia na jego budowę. Ale bezpieczeństwo to także przebudowa wielu przejść dla pieszych, mamy już zrealizowanych ich ponad 20. Są nowoczesne, oświetlone, z wyniesieniem, z sygnalizacją.

– Pozostając w temacie inwestycji, nie sposób nie wspomnieć o rozwoju łódzkiego w Gryźlinach?

– To jest projekt długofalowy, prowadzony wspólnie ze starostwem olsztyńskim. Pracujemy, by ten teren ożywić i to się nam udaje. Mieliśmy tego przykład w tym roku, kiedy to zorganizowaliśmy na lądowisku piknik lotniczy, na który przybyło – czego zupełnie się nie spodziewaliśmy – około 10 tysięcy osób. To także realizacja targów rolniczych, która przyciągnęła nawet 30 tysięcy odwiedzających, a więc kolejny powód do zadowolenia. Ale równolegle, trwa budowa kolejnego hangaru, co pozwoli przyjąć większą liczbę samolotów. Wcześniej powstał dodatkowy zbiornik dla paliwa lotniczego. Będziemy także przy lądowisku tworzyć strefę gospodarczą, która ma przyciągnąć nowych inwestorów. Zabiegamy o otrzymanie środków zewnętrznych na realizację tej inwestycji.

– Gmina się prężnie rozwija. Wedle ostatnich danych Stawiguda jest miejscowością w kraju, w której

statystycznie najbardziej powiększyła się liczba mieszkańców. Czy w przyszłości Stawiguda stanie się miastem, a pan wójt – panem burmistrzem?

– Zaczniemy od bardzo szybko rosnącej liczby mieszkańców naszej gminy. To oczywiście wielki powód do radości, że to właśnie z naszą gminą ludzie chcą wiązać swoją przyszłość i tu tworzą swoje miejsce do życia, ale pamiętajmy, że to również nowe wyzwania i wzrost liczby potrzeb do zaspokojenia. I tu z pomocą przychodzi to, że jako tak zwana bogata gmina dysponujemy środkami, które możemy wykorzystać na wkład własny w szereg projektów, na które staraliśmy się pozyskiwać środki zewnętrzne. To dzięki temu, że tak dużo inwestujemy, jesteśmy stosunkowo bogatą gminą. Nie oznacza to jednak, że myślimy o zmianie charakteru z gminy wiejskiej na miejsko-wiejską. W mojej ocenie mamy więcej korzyści jako gmina wiejska.

Nasi mieszkańcy mogą czuć się bezpiecznie

To moje miejsce na ziemi. Tu spotkało mnie to, co najpiękniejsze i najlepsze w życiu – tak o gminie Milejewo mówi jej wójt Krzysztof Szumała, który w rozmowie z nami opowiada o tym, z jakimi wyzwaniem musiał zmierzyć się w bieżącym roku i jakie ma plany na kolejny.

— Rok 2022 dobiega końca, jaki był dla gminy Milejewo? Jakie zadania udało się zrealizować? Jakie przeszkody udało się pokonać? Nad czym nadal trzeba popracować?

— Mijający rok jest kolejnym rokiem wyężonej pracy nad realizacją zaplanowanych zadań, których realizacja ma podnieść poziom i komfort życia naszych mieszkańców. Zmieniająca się wokół rzeczywistość, pojawiające się problemy z galopującą inflacją, skokowym wzrostem cen robót budowlanych i materiałów nie ułatwiają realizacji zaplanowanych inwestycji. Jeżeli do tego dodamy rosnące koszty codziennego funkcjonowania samorządu i jego jednostek — szkoły, przedszkola, ośrodka pomocy społecznej, świetlic czy jednostek OSP, to mamy obraz skali problemów do rozwiązania.

Dzięki temu, że od kilku lat realizujemy inwestycje, które docelowo pozwalają obniżyć koszty funkcjonowania, możemy w miarę bezpiecznie pełnić naszą służbę na rzecz lokalnej społeczności. Realizowane w latach ubiegłych i kontynuowane w roku 2022 inwestycje dotyczące termomodernizacji budynków użyteczności publicznej, modernizacji oświetlenia ulicznego, które od początku tego roku w całej gminie wymieniliśmy na LED-owe, połączenia szkoły podstawowej i przedszkola w jeden zespół oraz kolejnej już racjonalizacji wydatków bieżących zapewniają nam bezpieczeństwo finansowe.

Dzięki tym działaniom nie planujemy wprowadzenia nauczania zdalnego w naszych placówkach oświatowych, wyłączania oświetlenia ulicznego czy ograniczania kursowania komunikacji zbiorowej. Nasi mieszkańcy mogą czuć się bezpiecznie.

Mimo tych problemów, które mają wszystkie sa-

morządy, staramy się nie ograniczać wykonania zaplanowanych inwestycji. Dzięki pozyskanym środkom zewnętrznym przebudowujemy drogi, budujemy centrum sportowo-rekreacyjne, zagospodarowujemy przestrzeń publiczną w poszczególnych miejscowościach, co podnosi estetykę i stwarza nowe miejsca do rekreacji.

Po zakończeniu trzech projektów inwestycyjnych z udziałem środków UE nasi partnerzy — Towarzystwo Przyjaciół Dzieci i Stowarzyszenie Inicjatyw Rodzinnych — mogli rozpocząć prowadzenie odpowiednio Klubu Malucha i Młodzieżowego Ośrodka Socjoterapii.

Realizując liczne inwestycje, wydając z budżetu gminy coraz większe środki finansowe na funkcjonowanie oświaty i nowe zadania nakładane na samorządy oraz skokowe wzrosty nakładów na zadania bieżące, terminowo spłacamy kredyty zaciągnięte jeszcze przed 2014 rokiem, a więc jeszcze przed objęciem przeze mnie — z woli mieszkańców — urzędu wójta. Od 2015 roku nie posiłkowaliśmy się żadnymi kredytami ani pożyczkami. Przez te lata budżet gminy wzrósł z 11 mln zł do ponad 38 mln w roku 2022, a wydatki majątkowe stanowią obecnie blisko 45 procent budżetu.

— Jakie plany na nadchodzący 2023 rok?

— To będzie kolejny rok ciężkiej pracy na rzecz naszych mieszkańców. W planach mamy dokończenie rozpoczętych inwestycji oraz realizację nowych. W projekcie budżetu na 2023 rok zapisaliśmy dochody w wysokości ponad 36 mln zł, a wydatki blisko 39 mln zł, z czego planujemy na inwestycje przeznaczyć ponad 60 procent wydatków.

Za tymi suchymi cyframi kryje się wysiłek i olbrzymie zaangażowanie mo-

Krzysztof Szumała, Wójt Gminy Milejewo w Plebiscycie Samorządowiec 2022 zdobył II miejsce w kategorii Wójt

ich współpracowników, którzy razem ze mną posiadli umiejętność pisania wniosków i pozyskiwania środków finansowych na planowane inwestycje, ich realizację i końcowe rozliczenie.

Moja wizja rozwoju gminy Milejewo nie mogłaby być realizowana bez współpracowników, ale również bez przychylności Rady Gminy, która akceptuje moje wnioski i propozycje poprawy poziomu życia mieszkańców naszej gminy.

Muszę również podkreślić bardzo dobrą współpracę z sąsiednimi samorządami, radą i zarządem Powiatu Elbląskiego, samorządem województwa warmińsko-mazurskiego, posłami z naszego regionu, przedstawicielami admini-

stracji rządowej, wieloma instytucjami państwowymi i sektorem pozarządowym.

Jesteśmy otwarci na dyskusję, pomysły i wspólne działania zarówno z naszymi mieszkańcami, jak i każdą osobą życzliwą naszej gminie.

— Od kilkadziesiątu lat mieszka pan w Milejewie, jak zmieniło się z czasem? Dlaczego stało się pana domem?

— W samym Milejewie mieszkam dopiero kilkanaście lat, ale na terenie gminy Milejewo rzeczywiście kilkadziesiąt. Jest to moje miejsce na ziemi. Tu spotkało mnie to, co najpiękniejsze i najlepsze w życiu. Mieszkając na tych terenach, założyłem rodzinę, urodzili się nam dzieci, z których oboje z żoną jeste-

śmy dumni, zbudowaliśmy rodzinny dom. Prawie całe moje życie zawodowe jest związane z tą gminą. Znam się z większością mieszkańców, jestem jednym z nich. Z każdym porozmawiam, nie unikam trudnych tematów, staram się pomagać w rozwiązywaniu problemów, z którymi zwracają się do mnie mieszkańcy.

Myślę, że zmiany, które przez te lata nastąpiły w naszej gminie, wszystkie inwestycje – zarówno te małe, lokalne, polegające na tworzeniu miejsc rekreacji i wspólnych spotkań, zagospodarowania centrów wsi, jak i te duże, drogowe, wodno-kanalizacyjne, termomodernizacyjne i energooszczędne – są zauważalne przez mieszkańców i wpływają na poziom ży-

cia. Jeżeli do tego dodamy wiele działań wspomagających osoby potrzebujące pomocy, w tym teleopiekę dla osób samotnych i schorowanych, to mamy obraz zmian, które nastąpiły na przestrzeni ostatnich lat.

— Co motywuje pana do działania? Czy współpraca z lokalną społecznością jest ważna w pańskiej codziennej pracy?

— Gmina Milejewo w kategorii gmin wiejskich jest wymieniana w rankingach niezależnych instytucji i ekspertów jako miejsce, gdzie warto żyć. Coraz częściej spotykam się w rozmowach z mieszkańcami, radnymi, sołtysami czy członkami organizacji pozarządowych ze słowami wsparcia i podziękowania za zmiany, jakie zachodzą w poszczególnych miejscowościach naszej gminy. A że słucham ludzi i staram się w miarę możliwości, realizować ich pomysły i wspólnie ustalać kierunki zmian czy kolejność inwestycji, to tych głosów zadowolenia jest coraz więcej, co zaowocowało zdobyciem tytułu wójta roku 2021 w plebiscycie „Gazety Olsztyńskiej” i „Dziennika Elbląskiego” na najpopularniejszego samorządowca, a w tegorocznej edycji zajęciem wysokiego drugiego miejsca.

— Gdzie widzi się pan za 10 lat?

— Wierzę, że nie zabraknie mi, jak dotychczas, wrażliwości na ludzką krzywdę. Dalej będę chciał służyć pomocą i wsparciem każdemu, kto się o to zwróci lub będzie takiego wsparcia potrzebował.

Ciągle będę mieszkańcem naszej pięknej i rozwijającej się gminy Milejewo. Będę przebywał wśród ludzi, którzy będą dumni, że są mieszkańcami naszej Małej Ojczyzny, bo tu mogą realizować swoje marzenia, być szczęśliwymi i uznać gminę Milejewo — tak jak ja — za swoje miejsce na ziemi.

Rozmawiała Kamila Kornacka

Kongres Przyszłości jest niewątpliwie cenną inicjatywą

— Jako samorządowcy nieustannie musimy rozwiązywać trudne, a nieraz niespodziewane problemy dotyczące naszych lokalnych społeczności. Kongres jest ważny m.in. dlatego, że pozwala nam wspólnie szukać najlepszych rozwiązań i korzystać z wzajemnych doświadczeń. Ważny jest również jako przestrzeń do dyskusji z nauką i biznesem. Jestem przekonana, że inspiracje i wiedza przekazywane na Kongresie przyczynią się do rozwoju takich samorządów jak nasza Gmina Barciany i całego regionu.

— Znalazła się Pani w gronie trzech najpopularniejszych wójtów w naszym województwie. Mało tego, przez większość czasu trwania plebiscytu była pani liderem. Zaskoczyła panią taka ocena mieszkańców po czterech latach kadencji?

— Jak się ma duszę zawodnika, to każde zwycięstwo cieszy. To wplebiscycie szczególnie. Odbieram je właśnie jako ocenę mojej pracy przez ludzi, na rzecz których ta praca jest wykonywana. Uznanie z ich strony to duża satysfakcja. Dlatego też serdecznie dziękuję wszystkim za oddane głosy. Wierzę, że z czasem uda mi się dotrzeć i do tych mniej przekonanych. Nagroda to przyjemny moment, ale zapewniam, że nie zwalnim tempa i działam dalej dla naszej małej ojczyzny – Gminy Barciany.

— Reprezentowany przez panią samorząd należy do Stowarzyszenia Warmińsko-Mazurskich Gmin Pogranicza, którego zresztą jest pani prezesem. Jaki jest cel tej organizacji?

— Stowarzyszenie skupia samorządy przy granicy zobowodem kaliningradzkim od Braniewa po Dubeninki. Siedziba znajduje się w Barcianach. W listopadzie br. dołączyły do Stowarzyszenia gminy Goldap, Pozezdrze i Węgorzewo oraz Powiat Węgorzewski. Myślę, że to mocny dowód na potencjał naszego partnerstwa. Pierwotnie chcieliśmy m.in. rozwijać współpracę z rosyjskim partnerem, ale w obecnej sytuacji jest to niemożliwe. Gmina Barciany zresztą od razu po nieuzasadnionej

agresji w Ukrainie wypowiedziała umowy partnerskie z samorządami w obwodzie kaliningradzkim. Strategicznym celem stowarzyszenia jest wszechstronny rozwój społeczno-gospodarczy jego członków. Uznaliśmy również, że połączenie sił wzmocni nasz głos w aplikowaniu o środki zewnętrzne na poziomie krajowym i wojewódzkim.

— Jak to się przekłada na wymierne korzyści dla gminy Barciany i jej mieszkańców?

— Przykładem może być szlak Green Velo. Rozmawiamy o możliwości jego przejścia na terenie naszych gmin i zapewnienia finansowania z Urzędu Marszałkowskiego. Uważamy, że wspólnie jesteśmy w stanie zapewnić skuteczniejsze zarządzanie i promocję szlaku. To przyciągnęłoby turystów korzystających z lokalnych usług i biznesu. Stale pracujemy nad projektem Uniwersytetu Ludowego Pogranicza. W zamyśle jest to instytucja, która ma pomóc mieszkańcom m.in. w zdobywaniu nowych umiejętności czy przekazywaniu pasji w projekty biznesowe. Nasze starania zmierzają również w stronę stworzenia na pograniczu nowych szlaków i obiektów turystycznych, obiektów leczniczych czy dziennych ośrodków pomocy dla osób starszych. Ostatnie zadanie nazywa się „srebrną gospodarką”, która z jednej strony ma przyciągać osoby z zewnątrz, ale też spełniać potrzeby naszych coraz starszych mieszkańców. Z uruchomieniem takich projektów oczywiście pojawiają się też nowe miejsca pracy.

— Obecną kadencję zdłomiła pandemia. Mimo to udało się zrealizować kilka istotnych zadań?

— Myślę, że wyjątkowo trudny czas pandemii potraktowaliśmy jako dodatkowy impuls w dążeniu do poprawy jakości życia naszych mieszkańców. Przebudowa dróg w miejscowościach: Winda (wartość inwestycji: 1,052 mln zł); ulic Młynowa, Szkolna, Mickiewicza, Kościelna i Plac Wolności w Barcianach (I etap ok. 700 tys. zł, II i III

Marta Kamińska, Wójt Gminy Barciany – laureatka III miejsca w kategorii Wójt w Plebiscycie Samorządowiec 2022

etap 1,72 mln. zł.); Skierki – Moruny (I etap 629 tys. zł, II etap 368 tys. zł); Skierki – Staniszewo (749 tys. zł.), w miejscowości Pastwiska (381 tys. zł), w miejscowości Momajny (377 tys. zł), w miejscowości Maciejki (700 tys. zł). Łączna wartość zadań stanowi niemal 6,7 mln. zł. Pozyskaliśmy środki na wymianę oświetlenia w hali sportowej i modernizację orlika. W ramach oszczędności wynikających z pandemii gruntownie wyremontowaliśmy gminną bibliotekę nakładem pracy pracowników GOK. W ramach programu „Zdalna Szkoła” i „Zdalna Szkoła+” zakupiliśmy laptopy, z których korzystali uczniowie naszych szkół. Pozyskaliśmy również środki na rozbudowę oświetlenia ulicznego w naszych miejscowościach. Ponieważ naprawa dróg, w tym gminnych, jest jednym z istotniejszych problemów, to ZGK Barciany zakupił wózek wibracyjny i wyremontował równiarkę. Ich użycie znacznie obniża koszty napraw dróg. Ponadto Gmina Barciany znalazła się wśród samorządów, które

otrzymały środki w ramach rządowego programu „Cyfrowa Gmina”. Wsparcie wyniosło blisko 181 tys. zł. W tym trudnym czasie prowadziliśmy również negocjacje mające na celu przywrócenie posterunku policji w Barcianach. Pozytywna decyzja w tej sprawie jest już podjęta. Dzięki zaangażowaniu gminnych KGW oraz OSP zdobyliśmy 1 mln zł w rządowym programie „Rosnąca Odporność”. Z tych środków na sumę 300 tys. zł został zakupiony sprzęt dla naszych strażaków, a kolejne zakupy to m.in. dwa samochody osobowe dla barciańskiego GOPS-u i remonty świetlic wiejskich. W okresie świątecznym przekazaliśmy dla 250 osób samotnych i potrzebujących paczki z świątecznymi potrawami i smakołykami. Rozpoczęliśmy również współpracę lokalnych szkół z Ewą Radanowicz, ekspertką do spraw zmian i innowacji w oświacie, wspierającą szkoły w ich projektach rozwojowych. Warto też wspomnieć, że w Barcianach został otwarty Nordic Walking Park. Zaczynając

się w nim trasy, dla miłośników spacerów z kijkami, mierzą 5 oraz 16,2 km. Ponadto zrehabilitowaliśmy staw w miejscowości Gęsi, który zścieżkę edukacyjno-przyrodniczą i miejscami do wypoczynku i obserwacji stał się ciekawą propozycją rekreacyjno-turystyczną. Jak widać, oprócz twardych projektów w centrum naszych działań zawsze są te wzmocniające więzy i kapitał społeczny mieszkańców.

— Jakie kluczowe zadania i inwestycje są obecnie realizowane lub będą w najbliższej przyszłości?

— Jak w wielu gminach, tak i w Barcianach jedną z kluczowych kwestii jest zdobywanie środków na ważne inwestycje. Dlatego np. do Rządowego Funduszu Inwestycji Lokalnych złożyliśmy wniosek na budowę kanalizacji sanitarnej w miejscowościach Skandawa i Frąckowo. Gmina otrzymała dofinansowanie, trwa opracowanie dokumentacji. Koszt zadania to 3,65 mln zł. Ponadto w ramach naboru wniosków do Rządowego Programu „Polski Ład” otrzymaliśmy promesę w wysokości 4,655 mln zł na realizację zadania: budowa kanalizacji sanitarnej z przyłączami w miejscowościach Bobrowo, Markuzy, Mołtajny i Arkłity, a także na remont dróg. W ramach naboru wniosków do Rządowego Funduszu Rozwoju Dróg na 2023 r. złożyliśmy wniosek na 3 etap remontu drogi Skierki – Moruny. Ponadto gmina otrzymała 541 tys. zł. na remont i modernizację Gminnej Biblioteki w Barcianach oraz złożyła wniosek o wartości blisko 4 mln zł na modernizację świetlic wiejskich. W drugiej edycji rządowego programu Polski Ład otrzymaliśmy promesy na remonty zabytkowych świetlic wiejskich w Asunach i Aptyntach. Wartość całkowita tych zadań to 4 mln zł. Planujemy również stworzenie ścieżki rekreacyjno-edukacyjnej wokół jedynej w gminie Jeziora Arklickiego oraz zagospodarowanie terenu i plaży. Kolejne projekty to wodociąg i oczyszczalnia ścieków w miejscowościach Błodo-

wo i Święty Kamień oraz wodociąg do miejscowości Zalewska Góra. Wśród ważnych inwestycji znajduje się również przebudowa parku w Barcianach przy współpracy z KGW Momajny oraz plac zabaw przy szkole w Motajnach (współpraca z Mołtańskim Stowarzyszeniem Aktywności Lokalnej „Nadzieja”).

— Myśli Pani już o kolejnych wyborach samorządowych?

— Być może zabrzmi to patetycznie, ale bycie wójtą rozumiem jako misję. Moja jest jasna – Gmina Barciany jako miejsce wygodne, bezpieczne i ciekawe do życia dla jej mieszkańców. Takie cele powodują, że naprawdę nie brakuje mi zajęć każdego dnia. Aktualne wyzwanie to przyszłoroczny budżet – nie mniej trudny niż czasy, w których powstał. Wybory to też wyzwanie i jakaś forma plebiscytu. Dziś koncentruję się na bieżących zadaniach i nie myślę o nich. Ale, jestem gotowa na wyborcze „sprawdzam” ze strony mieszkańców naszej Gminy Barciany.

— Jak Pani widzi gminę za 10, 20 lat?

— Od marzeń ponoć nie płaci się podatków, więc spróbujmy... Chciałabym, żeby w wyznaczonej perspektywie nie istniał już problem dróg, oświetlenia czy kanalizacji. W takim sensie, że wszystko będzie już równe, jasne i nie szkodzące naturalnemu środowisku. Na pewno nie chcę, aby nasza Mała Ojczyzna stała się jakimś zagłębiem przemysłowym. Ale chcę, żeby w naszej gminie każdy mieszkaniec mógł żyć wygodnie, mając przestrzeń do realizacji zawodowej i osobistej. Dopelnieniem takiego marzenia byłaby sytuacja, kiedy nasi młodzi mieszkańcy, wyruszając w celu zdobycia oświaty, doświadczenia i poznania świata, ostatecznie wracaliby do gminy, budując jej potencjał i nową lepszą rzeczywistość. Chciałabym też, aby znikła granica, bo to by oznaczało, że nasz północny sąsiad nie jest już agresorem i tak, jak my szanuje i wierzy w demokratyczne wartości.

Wojciech Caruk

Samorząd w Polsce – spacerem przez stulecia

Są tacy naukowcy, którzy korzeni samorządu szukają wręcz w czasach starożytnych. To nie do końca prawda — już prędzej to średniowieczne samorządy stanowe odegrały w kształtowaniu samorządu terytorialnego istotną rolę. A jednak nie sprawowały one władzy publicznej...

To jak to było?

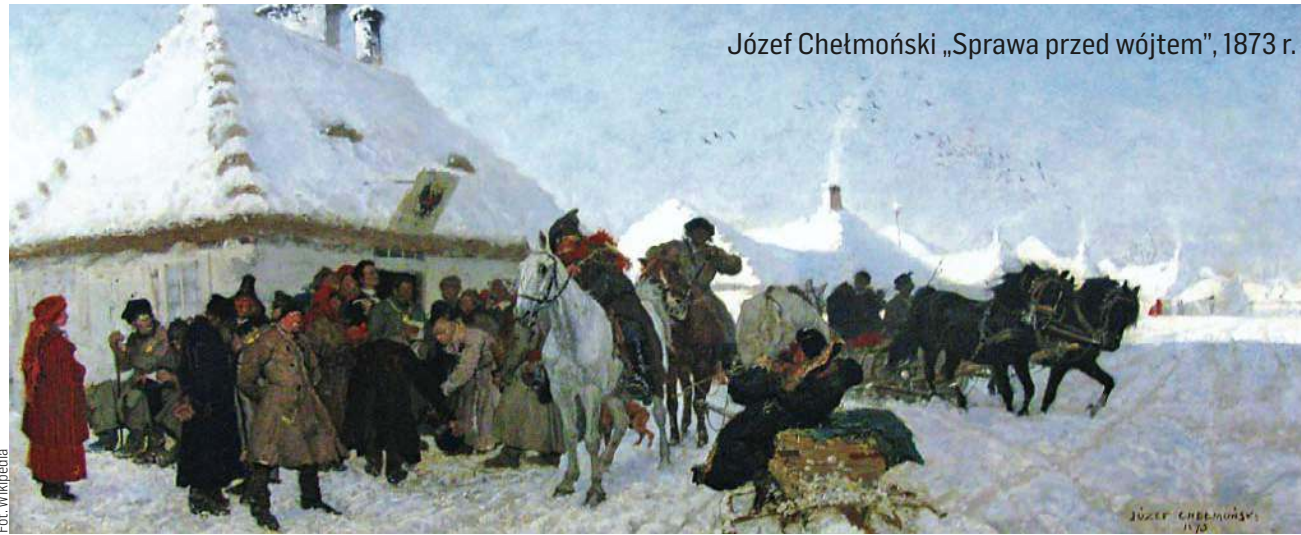
Na przestrzeni wieków definicja samorządu terytorialnego ulegała zmianie. Przyjmuje się, że samorząd terytorialny powstał, kiedy w monarchii absolutnej zmianie uległ stosunek panującego do poddanych — czyli, gdy ci nabyli prawa publiczne, gdy — jak podaje J. Panejko — „powstające państwo konstytucyjne i praworządne na mocy swej ustawodawczej władzy zorganizowało związki gminne dla swych celów i włączyło je jako jednostki publiczno-prawne w swój organizm”.

Pierwsza wieś

Wieś, za sprawą rozwoju rolnictwa, jest najstarszą formą osiadłego trybu życia człowieka. Wraz z wyodrębnianiem się grup Słowian na przełomie V i VI wieku tworzyły się wspólnoty rodowe. To Opole (nie mylić z Opolem!) było pierwotną wspólnotą terytorialno-osadniczą, z której z czasem powstała słowiańska wieś. Okres pierwszych Piastów to z kolei proces przekształcania się struktury rodowo-plemiennej w system prowincjonalny: powstawały okręgi grodowe z komesami grodowymi na czele, a opola utrzymywane były przez władze centralne jako jednostki pomocnicze. Potem opola zastąpiły organizacje kasztelańskie — sami kasztelanowie byli urzędnikami mianowanymi i pozostawali najważniejszymi przedstawicielami władzy książęcej.

W Polsce dzielnicowej wraz z osadnictwem na prawie niemieckim (XIII w.) pojawił się urząd sołtysa, który z czasem stał się i jest do dnia dzisiejszego jednym z najbardziej charakterystycznych elementów społeczności wiejskiej. W tym samym czasie w mieście zaistniała instytucja wójta, ale w ciągu XV w. instytucję wójta przeniesiono na wieś, i w ten sposób sołtys (od XIII w.), a wójt (przełom XV i XVI w.) stali się liderami społeczności wiejskich.

I dziś mało kto pamięta, że w średniowiecznej Polsce po lokacji najważniejszym urzędem był wójt, a nie burmistrz. Wójtostwo było urzędem i własnością jednocześnie. Wójt reprezentował właściciela miasta wobec

Józef Chelmoński „Sprawa przed wójtem”, 1873 r.

mieszczan i miał określone uprawnienia sądowe. Wzrost znaczenia rady następował najczęściej dopiero z czasem, kiedy np. wójtostwo słabło poprzez dziedziczenie tego urzędu przez założony kilku synów wójta, albo podział jego własności poprzez sprzedaż części wójtostwa. W takim Krakowie sprawa była szczególnie jaskrawa, bo po buncie wójta Alberta Władysław Łokietek skonfiskował wójtostwo i sam został wójtem. Z czasem, siłą rzeczy do głosu zaczęła dochodzić rada, którą całe lata wybierali urzędnicy królewscy, najczęściej wielkorządca z wojewodą krakowskim lub sandomierskim.

Ech, trudne, ale i piękne to były czasy...! Czyli wójt góra!

Rzeczywiście — urząd wójta ma w Polsce bardzo bogatą tradycję. W okresie lokacji miast, czyli ok. XIII w., wójt był urzędnikiem dziedzicznym istniał na czele miasta lub osady miejskiej lokowanej na prawie niemieckim. Był też lennikiem pana miasta, zobowiązanym do konnej służby wojskowej i miał liczne dochodowe przywileje, m.in. 1/6 czynszów, 1/3 kar sądowych, liczne parcele w mieście, a także uposażenie gruntowe — czyli wójtostwo. Zasiadał ponadto w ławie miejskiej i miał prawo posiadania jatek (dawnego sklepu z mięsem).

Na naszej Warmii wójt krajowy był najwyższym urzędnikiem, wykonującym władzę świecką, której władzy kościelnej zabraniano prawo kanoniczne. W późniejszym okresie powstawania rad miejskich urząd wójta wykupywało miasto.

W Księstwie Warszawskim i Królestwie Polskim wójt był

organem władzy administracyjnej w jednej lub kilku wsiach. Ponadto w Królestwie Polskim od 1864 r. wójt był też zwierzchnikiem administracji gminnej ale, choć formalnie samorządny — w istocie był całkowicie zależny od rosyjskiej władzy i spełniał funkcje policyjne. Z kolei w zaborze pruskim od 1824 r. był to organ władzy administracyjnej w jednej lub kilku wsiach, początkowo na ogół właściciel ziemski, później urzędnik mianowany przez rejencję. Należał do niego zarząd gminy, sprawy policyjne i podatkowe.

W XIX w. i do roku 1950 wójt był w Polsce urzędnikiem pełniącym funkcje wykonawcze w gminie, od 1933 po uchwaleniu tzw. scaleniowej ustawy samorządowej wójt stał na czele zarządu gminnego (na czele zarządu miejskiego — burmistrz lub prezydent miasta) i był przełożonym gminy, a w latach 1990–2002 — wybieranym przez radę przewodniczącym zarządu gminy i kierownikiem urzędu gminy: kieruje bieżącymi sprawami gminy i reprezentuje ją na zewnątrz, jest kierownikiem urzędu gminy.

Starosta znaczy naczelnik

We wczesnym średniowieczu starostą nazywany był naczelnik, inaczej starszy wspólnoty terytorialnej Słowian. Na przełomie XIII i XIV w. był to urzędnik mianowany i odwoływany przez monarchę — występował jako namiestnik prowincji lub ziemi, sprawował pełnię władzy państwowej. Jego urząd był ważnym czynnikiem centralizacji i umacniania władzy państwowej. W połowie XIV w. pojawili się istotniowo upowszechnili starości grodowi: zarządcy

zamków i przylegających doń królewskich, z uprawnieniami sądowymi wobec osób wszystkich stanów. WXVI w. urząd starosty zaczął tracić kompetencje na rzecz urzędników ziemskich. Starosta był reprezentantem króla w powiecie, odpowiadał za bezpieczeństwo i nadzorował administrację grodzką.

Z kolei w Polsce międzywojennej starosta był organem administracji ogólnej na terenie powiatu, przewodniczącym organu wykonawczego samorządu terytorialnego, tzw. wydziału powiatowego. Podlegał nadzorowi wojewody.

W 1950 r. urząd zniesiono, ale w 1999 r. reaktywowano go — z powodu wprowadzenia zasadniczej reformy samorządu terytorialnego. Dziś starosta jest organem samorządu powiatowego i przewodniczącym zarządu powiatowego, wybieranym i odwoływanym przez radę powiatu. Sprawuje zwierzchnictwo wobec powiatowych służb, inspekcji i straży włączonych do administracji zespolonej powiatu, choćby inspektora powiatowego nadzoru budowlanego czy komendanta powiatowego policji.

Kto rządził w mieście?

Społeczność miejska funkcjonowała zgodnie z zasadami prawa, które nadawano średniowiecznym miastom. Mieszkańcy wybierali władze miejskie. Była to rada miejska z burmistrzem na czele oraz ława sądowa. Członkowie rady, nazywani rajcami, decydowali o najważniejszych dla miasta sprawach: ustalali prawa i wysokość podatków, stanowili o sprawach handlu. Najważniejszym urzędni-

kiem w mieście był burmistrz: przewodniczącym rady miejskiej, wybierany zwykle co kwartał spośród rajców. Pilnował, by przestrzegane były miejskie prawa. Miejscy ławnicy sądzili przestępców schwytanych w mieście. Summa summarum — to zatem mieszczanie sami decydowali o losie swoim i swojego miasta.

W dawnym, niemieckim, prawie miejskim burmistrz był jednocześnie przewodniczącym organu stanowiącego, czyli rady i jednocześnie organem wykonawczym miasta. W XIX w. funkcja burmistrza została jednak rozdzielona i powstał urząd przewodniczącego rady miejskiej. Od tej pory to on przewodniczył kolegialnemu organowi wykonawczemu miasta, zwanemu magistratem lub zarządem miejskim. W Polsce po II wojnie światowej (1950 r.) urząd burmistrza wraz z całym samorządem terytorialnym zniesiono. Kompetencje przejęło prezydium Miejskiej Rady Narodowej, później, po reformie w 1973 r., naczelnik miasta. Urząd burmistrza ponownie ustanowiono po przywróceniu samorządu terytorialnego w 1990 r. Był on wybierany przez radę miasta wraz z pozostałymi członkami zarządu miasta. Od 2002 r. burmistrz jest wybierany przez ogół mieszkańców gminy w bezpośrednich wyborach powszechnych i jest jednocześnie jednoosobowym organem wykonawczym gminy.

Magdalena Maria Bukowiecka

Burmistrz okiem językoznawcy

Według definicji Wielkiego Słownika Języka Polskiego burmistrz lub burmistrzynie to stojący na czele rady samorządu urzędnik, który zarządza miastem lub gminą. Dawniej, w języku średnio-wysoko-niemieckim burc-meister lub burger-meister oznaczał zwierzchnika gminy miejskiej lub wiejskiej. Stąd polska nazwa. Z kolei angielskie określenie 'mayor' pochodzi od łacińskiego słowa 'maior', co oznacza „większy”. Prawdopodobnie od tego słowa pochodzi też francuski mer.

Na całym świecie istnieje duża rozbieżność lokalnych przepisów i zwyczajów dotyczących uprawnień i obowiązków burmistrza, a także procedur, zgodnie z którymi wybiera się go lub nominuje. W zależności od systemu burmistrz może być zwierzchnikiem władz miejskich, przewodniczyć wieloosobowemu organowi zarządzającemu z niewielką lub żadną niezależną władzą albo też odgrywać wyłącznie funkcję reprezentacyjną. W Polsce funkcja burmistrza została zniesiona w miastach w 1950 r. i przywrócona w roku 1990. Miastami powyżej 100 tys. mieszkańców (obecnie jest ich 37), o statusie miasta na prawach powiatu (obecnie jest ich 66) lub posiadającymi tzw. historycznie przyjęte nazewnictwo — zarządza prezydent miasta, organ wykonawczy samorządu terytorialnego wybierany w wyborach bezpośrednich w gminach miejskich. Od 2002 r. prezydenta miasta wybiera się w 107 polskich miastach, tzw. miastach prezydenckich. Na Warmii i Mazurach mamy 47 burmistrzów i 3 prezydentów miast.

REDAKTOR NACZELNY:
Maciej Matera

REDAKTOR WYDANIA
Małgorzata Dargiewicz
- m.dargiewicz@wm.pl
tel. 502 499 528

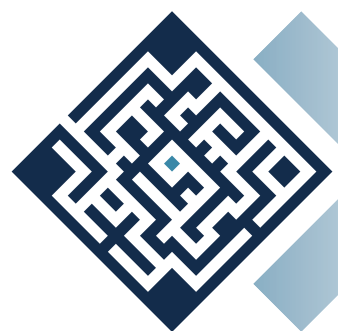
DYREKTOR BIURA REKLAMY
Agnieszka Weder-Gryglewicz
tel. 885 998 201
a.weder@wm.pl

WYDAWCA
GRUPA WM Sp. z o.o.
ul. Tracka 5, 10-364 Olsztyn

PREZES
Maciej Matera
zarzad@gazetaolsztynska.pl
tel. 89 539 74 03

DRUK
Drukarnia Prasowa
GRUPA WM Sp. z o.o.
Olsztyn, ul. Tracka 7

www.gazetaolsztynska.pl
www.dziennikelblaski.pl

VI KONGRES PRZYSZŁOŚCI

LAUREACI PLEBISCYTU NA SAMORZĄDOWCA 2022

Kategoria Starosta

- I. Marcin Paliński – starosta nidzicki
- II. Jan Harhaj – starosta lidzbarski
- III. Andrzej Abako – starosta olsztyński

Kategoria Burmistrz

- I. Beata Sokołowska – Burmistrz Miasta i Gminy Biała Piska
- II. Piotr Feliński – Burmistrz Miasta i Gminy Ruciane-Nida
- III. Jacek Kosmała – Burmistrz Nidzicy

Kategoria Wójt

- I. Michał Kontraktowicz – Wójt Gminy Stawiguda
- II. Krzysztof Szumała – Wójt Gminy Milejewo
- III. Marta Kamińska – Wójt Gminy Barciany

Nagroda Specjalna

Gustaw Marek Brzezina – Marszałek Województwa Warmińsko-Mazurskiego

Laureaci Kapituły Plebiscytu (równorzędne)

Andrzej Abako – starosta olsztyński
 Piotr Grzymowicz – prezydent Olsztyna
 Jacek Wiśniowski – Burmistrz Lidzbarka Warmińskiego

Nagroda Specjalna

